

የሚያሳይ ጉርድ እጅጌ ሽማግሌ ለብሷል። እየተንቀሳረረ በፈታቸው ሲያልፍ፣ እንደ ቁጤማ እንደ ባህር ዛፍ በሚወዛወዝ ድምፅ፡

“ላሰራ ሁለት ሰዓት ሲሆን ፍብ ጉዳይ ለምን ትመጣለህ፣ እንደ ነብሰ ገዳይ።”

እያሉ ይዘፍኑለታል። ፀሐይዋና የትምህርት ፕሮግራሙ የሚያሳዩት ጊዜ ገና ከጣቱ አራት ሰዓት ሲሆን ነው። ጎረምሳው ብርቅዬ ገላውን እያገማለለ ካለፈ በኋላ በርሱ ትርኢት ሙቀት ለጥቂት ፈንድታ የነበረችው አበባ ሔዋን ተመልሳ ሚ.ጢ.ጢ. እምቡጥ ትሆንና ወደየጨዋታዋ ትበተናለች። እኛም አዳሞቹ እንደዚያው።

በዚህ ውብ ተወዳጅ የልጅነት ጊዜ እንደ ነገር የገደለኝ ነበር። ወለላይ ትናፍቀኛለች። ትዝ ስትለኝ መኝታ ቤት እገባና አልጋይ ላይ ተደፍቼ ሰቅሰቅሰ ብዬ አለቅሳለሁ። ፍፍቆቴ በዚህ መንገድ ሰቅ ይከፈልልኛል።

እነሆ ይህንን አብሮኝ ያረጀ ትዝታዬን ሳወጋህ ዕድሜዬ ከሰድማዎቹ ፈቅ ብሏል። በእነዚያ ወርቃማ ዓመታት ታፈራጃቸው ዓደኞቹ በአሁኑ ጊዜ ብዙዎቹን አላገኛቸውም። አልፎ አልፎ ከእንዳንደቹ ጋር እንገናኛለን። ሕይወት ሰምሮላቸው ዘርተው የቃዎ፣ ወልደውም የሰሙ አሉ። የዚያኑ ያህል ሕይወት አክንባለሁን ደፍታባቸው የቡሔ ዳቦ የሆኑም አስተውያለሁ።

ከብዙ ዓመታት በኋላ ግርማ ጭራቅ ያ አንበሳ ጉልበቱ ከድቶት በክራንች እየተሸመደደደ ሲሄድ አገኘሁት። የልጅነት ቁሜ ፀሐይ እንዳረፈበት ጤዛ ተኖ፣ በይቅርታ ተተካና በጣም አዘንኩ። በአሁኑ ጊዜ ከአብሮ አደገቼ ሲያስፈልገን ተፈላልገን የምንገናኘው ከተሰፋዬ ገሠሠ ጋር ነው። የዚያን ዕለት ቀኑን ሙሉ በተለያዩ ርዕሰ ጉዳዮች ስናወጋ እንውላለን። ብዙ ጊዜ ሳይሆን አልፎ አልፎ የማገኘው ዘውዱ ወሰኔን ነው። ዘውዱ በጃንሆይ ዘመን-መንግሥት ዘረ-ቱጃር ነበር። ያውም የወሎ መሀመዶች ልጅ ነው። በአሁኑ ጊዜ ግን ደሀይተዋል። ሁሌም ሲያገኘኝ የሚለኝ አንዲት ቃል ናት። መጀመሪያ እንዳየኝ ይጠመጠምብኛል። እኔም አፀፋውን አመልስለታለሁ። ከዚያም “ሰብሐት ዘ ግራት፣ አሁን ለኢትዮጵያ ከአንተ በቀር ማን አላት? እንድ አንተ ብቻ እኮ ነህ ያለህት” ይለኝና ጥቂት ቆይቶ “በተጨማሪም እኔ” ይለኛል።

፩

«ሐሌጅን በጠሰናት»

ውስጥህን የሚያበራልህ አስተማሪህ ነው። በሐቅ ወይም በኑሮ ውጣ ውረድ ውስጥ አይተኸው የሚታወቀውን እውነት የሚያሳይህ አስተማሪህ ነው። እሱ ስላስተማሪህ አንተን ተአምረኛ ሰው እንድትሆን ያስችልሃል። የተማሪ አቅሙ ውስጥህ ካለ። እንዲህ ካይነት ድንቅ የሆኑ አስተማሪዎች በጣም ጥቂት ናቸው። እንዲህ ካይነት ተአምረኛ አስተማሪ ያጋጠመኝ ዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ ገብቼ ነው። የታሪክ መምህራ ነበር። ሚስተር ሶሎሙኒን ይባላል። ቁመናው ረጅም፣ ዓይኖቹ ሰማያዊ ሲሆኑ መነፅር ያደርጋል። አገሩ ፍሲያ ነች።

ሰለ ሕይወት ታሪኩ በጣም ትንሽ ነው የምናውቀው። ለመጀመሪያ ጊዜ ተማሪ ሆኜ ሳገኘው በዚያን ወቅት ፍሲያ ውስጥ በልሽቪክ አብዮት ፈንድቷል። በዚህ ጊዜ ሚስተር ሶሎሙኒን በጊዜ ከፍሲያ ካልወጣ አብዮታውያን ሊገድሉት ሆነ። እንደ ደርጋውያን እርምጃ ሊወስዱበት እንደሚችሉ ጠረጠረ። ስለዚህ ተሰደደ። የኮበለለባት አገር ከፍሲያ ጋር በዘር፣ በባህልና በጂኦግራፊ እህትማማች ናቸው። እዚያም መፅናኛው የምትሆን በዕድሜ የምትበልጠው ሴት አጋጠመችው። የሁለቱም ዕጣ ፈንታ አቀራረባቸውና፣ ከአገሩ እንደት እንደወጣ ነገራት።

እዚህም ኮሚኒስቶች ገና ሥልጣን አልያዙም እንጂ በብዛት አሉ አለችው።

ገና ሥልጣን አልያዙም ስትይኝ፣ መያዛቸው አይቀርም ማለትሽ ነው። ሚስተር ሶሎሙኒን ጠየቀ።

“ምን ነህ? ያገርህና የአገሪቼ ታሪክ እኮ በጣም ይቀራረባል። ይመሰሰላል። እኔና አንተም የነዚህ አገሮች ዜጎች በመሆናችን ወደ የትም ወለምዘለም ላንል የምፀበሉ ወቅት ያልፍ እንደሆነ እዚህ ተደብቀን እንደው?”

“የሚያልፍ አይመስልሽም ግን?”

“አይመስለኝም።”

እውነትም እንዳለችው ሁለቱም በየሂደብት የሚፈነዳባቸው የኮሚኒስት አብዮት በቡልጋሪያ ፈነዳ። ሚስተር ሶሎሞንንና ከሌላ የሰጠችው ወዳጁም ለአደጋ ተጋለጡ። ሁለቱም ከቡልጋሪያ ተሰደው ከብዙ ውጣ ውረድ በኋላ አዲስ አበባ ገቡ።

ሚስተር ሶሎሞንን በዩኒቨርሲቲ ኮሌጆችን የታሪክ መምህር ሆኖ ተቀጠረ። በአሁኑ ሰዓት በትዝታዬ ውስጥ የሚገኙት የሚስተር ሶሎሞንን የተለያዩ ሥዕሎች ላላይ።

ታሪክ ስንፈተን የተርም ፈተና ወቅት ነበር። በዓመት ሦስት ተርም ነው የነበረው። ያን ጊዜ እኔ ደግሞ መጻሕፍት ቤት ውስጥ ያገኛቸውን ልቦለዶችና ሌሎች መጻሕፍት ጊዜዬን እየተሻሙት ስለነበር፤ ከተሰጠን ስድስት ጥያቄዎች መመለስ የቻልኩት አንዷን ብቻ ነበር። ሌሎቹን ነካክቼ ከማጨመላልቀው ቢቀርብኝ ይሻላል ብዬ ባዶ ተውካቸው።

አሁን በእርግጠኝነት ውጤቱን አላስታውሰውም። የፈተናዬ ውጤት ከመቶ ሰባ፣ ወይም ሰባ አምስት ነበር። ሥራዬን አሳምሬ ስለማውቀው ማግኘት የነበረብኝ 20 በመቶ ቢሆን ነው። ስለዚህ የተሳሳተ ስለመሰለኝ የፈተና ወረቀቱን ይገር ሚስተር ሶሎሞንን ቢሮ ሄድኩ። የማይገባኝን ማርክ እንደሰጠኝ ስንግራው እንዲህ አለኝ፡

«የኔ ፈተና ዓላማው ተማሪው ላቀብለው የሞከርኩት የታሪክ መንፈስ ገብቶታል ወይ? ነው። መንፈሱ ምን ያህል እንደገባህ ከአንድ ጥያቄ አመላሰህ ተረድቻለሁ። የተቀረው ጥያቄ፣ አንብብ የተባለውን አንብቧል ወይ? ምን ያህልስ ያስታውሳል? ነው። እሱም ደስታውቃል። ስለዚህ አንተ ከፍተኛ ማርክ አልከው እንጂ የሰጠሁ የሚገባህን ነው” አለኝ።

ይህንን እያለኝ ሚስተር ሶሎሞንን ሲፅፍበት የቆየውን ፋውንቱን ፔን የሚባል ቀለም የሚመጥ የዘመኑን ብዕር ሊክድን ሲል የክዳኑን ቀዳዳ ላተው። በሰሰተኛው መከራ ከደነው። ዓይኑን አየሁት። ደነገጥኩ። ለካሰ አንድ ዓይኑ አርቲፊሻል ነው። አውነተኛ ዓይኑ እንዲመስል ተደርጎ በጥበብ ቀለም በመሠራቱ ከርቀት ለሚያየው ሰው፣ ሰው ሠራሽ መሆኑ እያስታውቅም አለና አትኩሮ አየኝ።

ጠሙን በቀዘማ እየላገ በጣም ተክዞ መምህራ አንድ ዓይና ነው። መልስ የማላገኝላቸውና ምንጊዜም አብረውኝ የሚጓዙ ጥያቄዎች። ዓይኑን ምን አጠፋው? በእነርሱ የተርምስና ዘመን በትንሽ ጠብ በሚነሣ ፍልሚያ ምክንያት? ወይስ ጠላቶቹ ቡቶርች ሰቅለው ሲገርፉት? እግዚር ይወቅላቸው? አለና በረጅሙ ተነፈሰ።

የሁላችንንም የታሪክ ፈተና ውጤት ሚስተር ሶሎሞንን በጥቁር ሰሌዳው በምናውቀው የእጅ ጽሕፈታቸው በአንድ ወረቀት ላይ ፅፈው ይለጥፉታል።

1. Super geniuses ከመቶ እስከ ዘጠና አምስት ያመጡ ናቸው። ከእነሱ ስም ዝርዝር በኋላ
2. Geniuses እነዚህም በቁጥር ይገለጻሉ።
3. Excellent work... የስም ዝርዝር
4. Good...
5. Normal Pass... የተቀረነው ተማሪዎች የሁላችንም ስም ዝርዝር

ከላይ ከአንድ እስከ አምስት ያሰፈርኩት የሚስተር ሶሎሞንን የርዕሣ ሊቃኝ ጠበብትና የሌሎች የስም ዝርዝሮች እንዲህ እንደነበሩ በምናብ እርግጠኛ ነኝ። ትውስታዬ ግን በዚህን ያህል የጊዜ ርቀት እርግጠኛ መሆን እንዴት ይቻላል? እያለኝ ነው።

አንድ ቀን ከክፍል ውጪ ሚስተር ሶሎሞንን ከበነው ቆመን በታሪክ፣ በስነጽሑፍ ላይ እንወያያለን። እሱ በአፍ መፍቻ ቋንቋው አንብቦት እንደ ወተት፣ ማር ጥሞት አሁንም እየደጋገመ የሚያነሱ ውን አሌክሳንደር ፑሽኪንን ጠይቀነው እንዲህ አለን።

“አይቱ የኛንተ አገር ሰው ከሆነው ከፑሽኪን ጋር ብታስተያዩት ሽክሰፕር የሚያለቅስ ሕፃን ነው።”

ስለ ፑሽኪን ከንቱ አሚላት፣ ገና በጎልማሳነቱ በማይረባ ምክንያት በፍልሚያ ስለመቀጨቱ፣ በዚህ ጥልቀትና ብስለት ላይ አስር ዓመት በጨምር ኖሮ የሚፅፋቸውን የቃላት ምትኃቶች በምናብ እያሰጠንን ሲተርክልን ከቆየ በኋላ የክፍላችን ልጅ ፍኖትን በወዲያ ማዶ ስታልፍ አያትና እንዲህ አለን “Gentlemen ሴት ልጅ ሱፐር ጂኔዩስ ናት ብዬ በመጻፈ በጣም አዝናላለሁ። ይኸዋ፤ ይህች ልጅ ሱፐር ጂኔዩስ ሆና አገኛች። ሱፐር ጂኔዩስ ናት ብዬ ከመመስከር ሌላ ምርጫ የለኝም። ያላዝናል” ብሎ በረጅሙ ተነፈሰ። “እንዲህ ዓይነት የወንድ አቋም በኋላኛው ዘመን የወንድ ትምክህተኝነት ተብሎ ሲዘለፍ ሰምተናል።

ሚስተር ሶሎሞንን ታሪክ ሲያስተምረን ልክ የትናንትናን ያህል ቀርቦ ወለል ብሎ ጎልቶ ይታያል። ሰዎች ጽሕፈት እንዴት እንደፈጠሩ ሲነግረን በጥቁር ሰሌዳው ላይ በፍጥነት በጠመኔ ግመል ሰራ። አጠገቡ አራት የቆሙ መሰመሮች። አግድም አንድ መሰመር ይሰርዛል።

ነጋዴ ነው ጽሕፈትን የጀመረው። በኋላ ካህናቱና ደባትሩ ወረሱት። በጠፍጣፋ ድንጋይ ላይ ወይም በከብት ቆዳ ላይ ይህንን

ወርተህ የሳምንት መንገድ ርቆ ወደሚነገድ ጓደኛህ ትልቅላታለህ። ይህም አምስት ግመል ላክልኝ ማለት ነው።

መቶዎችና ሺዎች ግመታት ካለፉ በኋላ አንዱ ሱፐር ጂኒየሶ ብልጭ ይልበትና ብሎ ሚስተር ሶሎሜን የግመሉን ቁመቱን ያጠፋና ራሱና አንገቱ ብቻ ሲታየን ይኸው ግመል። አሁንም ሺዎች ግመታት ካለፉ በኋላ የሚቀጥለው ሱፐር ጂኒየሶ ከግመሉ ራሱና አንገት ይኸው የናንተን የግዕዝ ፊደል ገ የሚባለውን ፈጠረ። ገ ገመል።

ለምዕራባዊው ዓለም የመጀመሪያ የሆነውን ልቦለድ በግጥም የጻፈው ደራሲ ጊልጋሚሽ ስለተባለው ገጽ ባለርዕይ ዙፋኑን ትቶ የሞት መድኃኒት ፍለጋ ስለሄደው ሚስተር ሶሎሜን እንዲህ ይነግረናል።

ጊልጋሚሽ የፍቅር አምላክ የሆነችው አስታርቲ ከሰማይ ወርዳ አብረሽኝ እደር ስትለው ተንቀባረርባትና እኔ ለአደን እንጂ ለሴት ጊዜ የሌኝም ብሎ አሳፈራት። እሷም ጊልጋሚሽን እንዲገድልላት ኤንጌዱ የተባለ የአውሬ ጠጥር የለበሰ ግዙፍ ሰው ፈጠረችና ጊልጋሚሽ ለአደን የሚሄድበት ሜካ ውስጥ ለቀቀችው።

ጊልጋሚሽና ኤንጌዱ ሜካ ውስጥ ተገናኝተው ግማሽ ቀን መሉ ተዋጉ። ጊልጋሚሽ አንድ ፎቅ ቤት የሚያክል ቋጥኝ አንስቶ ይወረውርበታል። ኤንጌዱ ትልቅ ዛፍ ነቅሎ ይወረውርበታል። በመጨረሻ ጊልጋሚሽ ያሸንፍና ኤንጌዱን እንደ ምርኮ ይዞት ወደኦር ከተማው ይመለሳል።

ጊልጋሚሽና ኤንጌዱ የልብ ጓደኞቻቸው ሆኑና አብረው አደን መሄድ ጀመሩ። አደኑ እንደ ማር ጣፈጣቸው፣ ቆይቶም ሱስ ሆነባቸው።

አሁን ደግሞ አስታርቲ ጊልጋሚሽን ለማጥፋት ሁምባባ የተባለ ሰው መሳይ አውሬ ፈጥራ እዚያው ሜካ ውስጥ ለቀቀችው። ጊልጋሚሽና ኤንጌዱ ከሁምባባ ጋር አንድ ቀን መሉ ሲዋጉ ውለው ድል አደረጉት።

ሚስተር ሶሎሜን ከኦሎምፒክ ፍጥነት ይበልጥ በጣም የሚጠቅሰው ዊሊያም ሸክሰፐርን ነበር። የሥነ ልቦና ሱፐር ጂኒየሶና ከዚያም በላይ የነበረው ሸክሰፐር እንደሚለው፣ ገናም ራሱ እንኳን ንቀት ካላየናት ሴት እኩል ንዳድ የለውም። ሴትየዋ አምላክ ስትሆን ደሞ ጊልጋሚሽን እንዴት እንደቀጣቸው አያልገኝ። እንደ ከረምበላ ጨዋታ በስፖርት ጊልጋሚሽን ስትመታው ኤንጌዱ ላይ እያዘገየ እያመነጠን አስነባብቶ የሚገድል በሽታ ላክቷበት።

የኤንጌዱ አስታቂ አሚሚት ጊልጋሚሽን አስከፊ ያኛው ለመጠው። ኃያሉ ንጉስ ጊልጋሚሽ ዙፋኑን ለቀቀ። መንኖ ወጣና የሞት መድኃኒት ፍለጋ ሄደ...

ሚስተር ሶሎሜን እያስተማረን አራት ወርቃማ ግመታት በዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ ኖርን። ከትምህርት ዓለም ወጥተን ወደ ሥራው ዓለም ተሰማራን። በዚህ ጊዜ ከሐና ጋር ቤተሰብ መሥርተናል። የኮሚኒስቶች አብዮት በዚህች ቅድስት ምድር ላይ ፈነዳ። ውቃብው አብዮት በፈነዳ ቁጥር የሚበረግገው ሚስተር ሶሎሜን ጓዙን ቀረቃ ቀበ። ባለውለታው ባለቤቱን አስከትሎ ለግመታት ካስተናገደችው አገር፣ ዓይኖቻቸውን ገልጠው እንዲያዩ ካስተማራቸው ተማሪዎቹ ተለይቶ ከአዲስ አበባ በአውሮፕላን ተሣፍሮ ወደ አውስትራሊያ ኮበለለ። እኔ አሁን ሳስበው ለባለቤቱ እንዲህ ሳይላት አይቀርም።

የእኔና ያንቺ ዕጣ እንዲህ ሆኖ ይቅር? ልክ እንደ ነገደ ይሁዳ ዕጣችን አልሆነም? ሁልጊዜም መባረር፣ ምንጊዜም መሰደድ።

እሷን ስጠረጥራት እንዲህ ሳትለው አትቀርም እኔ በበኩል የትም ብሔድ ምድራቱ እንደሆነ ምድር ናት። ሁልጊዜም በሐድሰት ይገዘብ የምሔደው አገራ አንተ ነህ ብላው ይሆናል...እንደገና ወደ እኔ ዲፓርትመንት ልመለስልህ?

አንድ የእኛው አገር ሰው የEducation Departement Dean ሆነ። ደክተር ነው። አሁን ስሙ ጠፋኝ። ገጠመኝ ብቻ ነች ውስጤ የቀረችው። ከእርሱ በፊት ለነበረው ዲን አማርኛ መናገር እችላለሁ በቀዩ ነው። የአማርኛ ሊቅ መሆን አልፈልግም አልኩት። በምትኩ ሌላ ትምህርት እንድማር ፈቀደልኝ። ተምራ ጨረሰኩ። ልመረቅ ስል ይህ አበሻው ደክተር ጠራኝና ያንን የቀየርኩትን የትምህርት አይነት አለመውሰዴን ነገረኝ። ቀደም ብዬ ከዚያን ጊዜ ዲን ጋር ተነጋግራ ኮርስ አስቀደሬ ማጠናቀቅን ነገርኩት። በፍፁም አይሆንም። ሲል ችክ አለ። የፍልስፍና መምህራችን ማካሌሊዴስ ይባል ነበር። ሄጀ ነገርኩት። እውነተኛ ፍልስፍና ነበር ያስተምረን የነበረው። እዚያው እኔ ባለቤት ለደክተሩ ደወለሰት። ያኛው ምን እንደሚል ባልሰማም ይህኛው እንዴት አይመለከትም? ይህ አገር እኮ ሶሻላይት ራሺያ አይደለም! ብሎት ስልኩን ዘጋ። እንደ በፊቱ እንድቀጥል አመቻቸልኝ። ምንም ሳልቸገር በሰላም ትምህርቱን ጨረሰኩ።

ማካሌሊዴስ ቀጥተኛና ዲቦርሊን ሕዝባሪ ጀዘዊት እንደነበረ አስታውሳለሁ። አንድ ጊዜ ሌላንደን ውስጥ የመኪና መንገድ ለመሻ ገር ቆማል። አጠገቡ ሁለት ጀዘዊቶች ምንኩስናቸው የማካሊክ

ለውን ብልግና ሲያውሩ ሰማ። እንዳቸውን በጥፊ አራጭሎና፤ በራሳቸው ቋንቋ በፈረንሳይኛ ገሰገሰው።

ቢያሰፈልግ ነዎ! በመጀመሪያ የጀዝዊት እምነት ተከታይ አለመሆን። ከሆኑም ደንብ ማክበር እንዳለባቸው ሊያስተምራቸው ነው ወገራው ያስፈለገው።

ተሰፋዬ ገሠው አብርኝ ነበር። ሌሎችም አሉ። እንደኛ ተራ ተማሪ የነበረው ተሰፋዬ ኮሌጅ ስንገባ ቢራቢሮ ሆነ። በሄድክበት ሣቅ ከሰማህ ተመልከት፤ እዚያ አካባቢ ተሰፋዬ አለ። እንደ ምግብ ቤት ብድግ አለና ጠረጴዛው ላይ ቆመ። ንግግር አደረገ። የእሳኔ ምን እንዳለ አሁን አላስታውሰም። ተማሪው ከዳር እስከዳር በሣቅ አውካካ።

ከሰለሞን ደሬሣ ጋር ኮሌጅ ነው የተዋወቀው። ገና እንደ ተዋወቀን ከባቶን ገጠመ። ማንበብ፣ መወያየት፣ ውቤ በረሃ ሄዶ መደንሰ፣ ሲኒማ አብሮ መግባት ተጨማሪ የጓደኝነት ማጠናከሪያ ሆነ። የእኔና የእርሱን ጥምረት ተመሳሳሎ መፈጠር ልልህ እችላለሁ። የምንጋራቸው በርካታ ርዕሰ ጉዳዮች ነበሩ። ስለ ዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ ያለን አስተያየት አንድ አይነት ነው። ለምሳሌ ፍልስፍናን ከሚካኤል ደሴሰ በስተቀር ሌሎች አላስተማሩንም ልልህ እችላለሁ። የተማርነው ቴዎሎጂን በፍልስፍና ቋንቋ ነው።

ፍልስፍና ማለት ሐቅን ፍለጋ በጭንቅላትህ ብርሃን መጓዝ ነው። ስትነሳ የት እንደምትደርስ፣ ምን እንደምታገኝ አታውቅም። ስትሄድ ስትሄድ... ቆይተህ አንድ የራስህ ጭብጥ ላይ ትደርሳለህ። እነርሱ ግን በፍልስፍና ቋንቋ ያስተማሩን የካቶሊክ ሃይማኖትን ነው። እኛም ነቅተንባቸው ነበር። ያውም ከዩኒቨርሲቲ ወጥተን ሳይሆን እዚያው እየተማርን ነው።... ባክህን ተወው ፍልስፍናን። ስለሞንን ልጨምርለሁ።

ቅድም ተመሳሳሎ መፈጠር አላልኩህም? አንድ አዳሰ ነገር ሲያጋጥመን ያንን ነገር እንዴት እንደምንቀበለው ይመሳሰላል አቀ ባበላችን። ሁለታችንም በፍቅር እናምናለን። በእርግጥ በፍቅር የማይምን የለም። የእኛ ግን ሠፋ ያለ ይመስለናል። የሰማናቸውን ቀልዶች እንለዋወጣለን። ቀልድን መጋራት የበለጠ ያቀራርባል።

በኮሌጁ ውስጥ በሚደረገው እንቅስቃሴ ውስጥ የለንበትም። የለንበትም ባንልም አንገባበትም። ዞር ብለን ስናሰተውለው እኔም ሆንኩ ጓደኞቼ እዚያ ውስጥ ብንገባም፣ ባንገባም ምንም ለውጥ አናመጣም። ቁጥሩንም አናነልው። በዚህ በኩል ግን ጊዜያችንን ለምንወደው ነገር ብናውለው እንችላለን የሚል እምነት ነበረን።

በዚህ ወቅት ኢትዮጵያውያን ተማሪዎች ውስጥ የዐመፅ ባሕሉን የሚዘሩባቸው ሌሎች አፍሪካውያን ናቸው። ጃንሆይ ስኮላርሺፕ ሰጥተዋቸው አብረውን የሚማሩ ነበሩ። አንድ ጊዜ የኮሌጆችን ተማሪዎች ጃንሆይን ሊያነጋግሯቸው ተሰልፈው ወደ ፓርላማ ሄዱ። ንጉሠ ተቀብለው በሰላም አነጋገሯቸው። ተማሪዎቹ ወደ ኮሌጅ ሲመለሱ ፓርላማ ግርግዳ ላይ በትልቁ የሚከራይ የሚል ጽሑፍ ለጠፋበት። የፕሮፓጋንዳ ጨዋታ ብትሆንም ደስ ብላኛለች።

በወቅቱ ዩኒቨርሲቲ ኮሌጁንም፣ ተፈሪ መኮንን ትምህርት ቤትንም የሚያስተዳድሩት ጀዚዊቶች ናቸው። ምክንያቱም ጃንሆይ ከጀዚዊቶች ጋር ግንኙነት ነበራቸው። እሳቸው ትምህርታቸው በፈረንሳይኛ ነበር። የእኛ ትምህርት ቤት ዲሬክተር የነበሩትና ሌሎች አስተማሪዎቻችን የካናዳ ፈረንሳይ ጀዚዊቶች ናቸው። ኮሌጁን የቆረቆሩትም እነሱ ናቸው። ሁሉም ነገር በፕሮግራም የተከፋፈለ ነበር። ሴቶቹ መኝታ ቤት አካባቢ መሄድ ክልክል ነው። እኛ ደግሞ ጎረምሳ ነን። ይህ አይነቱ ሥነ ሥርዓት ነብሳችንን ያበሳጫታል።

ውቤ በረሃ አምሸተን ወደ ዩኒቨርሲቲ እንመጣለን። ከምሽቱ ስድስት ሰዓት በኋላ መግባት ክልክል ነበር። እንዲ ጀዝዊት በር ላይ ይቆማል። እኛን ላለማስገባት። ይኸኔ አንዱ ተማሪ ይሸፋፈንና በድንጋይ ይለዋል። ጀዚዊቱ እግራ አውጪኝ ይላል። ተማሪውም ሹልክ ብሎ በሰላም ወደ መኝታ ቤቱ ይገባል። እራሳችንን አሁን ስንጠረጥር እንዲህ ዓይነቱ ዐመፅ ውስጥ እንጠፋበትም።

ዩኒቨርሲቲ የኪስ ገንዘብ አይሰጠንም። ምግብ፣ መኝታና ዩኒፎርም ይችላል። ስለዚህ ገንዘብ ይቸግረኛል። ከዩኒፎርሙ ሌላ የምቀደረው ልብሰም የለኝም። አንድ ሞራንሲ የሚባል ነበር። ሁሉ ሲያየኝ ያች ዩኒፎርም አትቀየርም። ጠራኝ። ሙሉ ኮትና ሱሪ ዩኒፎርም አወጣና ሳያስፈርመኝ በነፃ ሰጠኝ። ልብሰ መቀየሪን ግን ሌላው ተመልካች አላየልኝም።

የመጨረሻ ዓመት የኮሌጅ ተማሪዎች ተመርጠን በልዩ ልዩ ርዕስ ተከራክርን። ይኸውም ከገደንስ፣ ከትምህርትና ከአገግ ወዘተ ተውጣጣን። እኔ የትምህርት ክፍልን ወክዬ ነው የተከራከርኩ። ሙግቱ የተካሄደው በቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ቴአትር ነበር። ጃንሆይም የዚያን ዕለት ተገኝተዋል። ጳጳሮችም ተሰይመዋል። በመከልከው የሙያ መስክ ላይ ተሟጋኝነት። ተሰፋዬ ገሠው እንደኛ መጣ። እኔ ስንተኛ እንደወጣው አላስታውሰም። ግን ንግግራን ጃንሆይ ወደውልኝ ጥሯል። ጳጳሮቹ እንደ መሰለኝ በዚያን ጊዜ

የጣሉኝ ወይም ነጥብ ያስቀረጠብኝ አንዱ ምክንያት ኩቱ አልተቆለፈም ነው ያሉት።

በወቅቱ ጃንዩዪ ናቸው የትምህርት ሚኒስትር። ተጠባባቂው ከበደ ሚካኤል ነበሩ። ጃንዩዪ አቶ ከበደን ዩኒቨርሲቲ ልከው ነው ያሰጡኝ። አቶ ከበደ ቤተመንግሥት ወሰዱኝ። አዳራሽ ውስጥ ሰገባ ጃንዩዪ ፍቅ ናቸው። በመሐላችን ቀይ ምንጣፍ ተነጥፏል። በግራፍ በቀኝ በኩል ክብር ዘበኞችና ትላልቅ ሰዎች ቆመዋል። ወደ አሳቸው ሰሄድ እያነሰኩ፣ እያነሰኩ ሄድኩ፣ አሳቸው ደግሞ እየዘፋብኝ ሄዱ። እኔ የባላገር ልጅ ነኝ። የቤተ መንግሥቱን ሥነ ሥርዓት ስለማላውቅ ዝም ብዬ እየሄድኩ ነው። ወደሳቸው። አንዱ ከጓላዬ መጣና አንገቴን አንቆ ሊደፋኝ ነበር። እኔም ለመከላከል መከትኩ። እንደመሰለኝ አሳቸው የሰጡት ምልክት ሳይኖር አይቀርም። ተወኝ። እንጂ የእኔ ምክታ ከምን ሊያድኝ? አፈርድሜ ነበር የሚያሰግጠኝ። ያም ሆነ ያህ በሰላም አጠገባቸው ደረሰኩ። እንደመሰለኝ እጅ ነግሠው። ትንሽዬ ሳጥን ከፈቱና እንካ አሉኝ። ቆንጆዬ ሰዓት ነች። ተመልከት የእጄን ቅጥንት። ከዚህች ቅጥንት ጋር የምትሰማሚ ሰዓት ተቀብዬ ብል ብሰራ ማሰር አቀተኝ።

“ባላገር ነውና” ብለው ጃንዩዪ ራሳቸው ተቀብለውኝ አሠሩልኝ። ሰዓቷም ማሰርያም በወርቅ የተወራ ውብ ነበረች። በኋላ ማጅራት መቺ ወሰዳት። ውቤ በረሃ አጠገብ ከምሽቱ አራት ሰዓት ላይ።

ከርክራችን ላይ እንዲህ አልኩ። “አትዮጵያ ግድን ስላለች ለጋራ ልጋታል። ሕክምናም ያሰፈልጋታል። ሕግም ያሰፈልጋታል።” እያልኩ ሁሉንም ሙያ እየጠራቱ እየደገፍኩ ተናገርኩ። ጻኞቼም ሆነ አድማራቹ ዘርቦት ነው ግቡን ሳት ሳይሉኝ አይቀሩም። በመጨረሻም ትምህርት ደግሞ ለአትዮጵያ በጣም ያሰፈልጋታል። ቀደም ብዬ የጠቀስኳቸው ሙያዎች ሁሉ እንቁላል ቢሆኑ ትምህርት ዶሮ ናት፣ ትፈለፍላቸዋለች ስል፣ ያኔ ለዝነውልኝ የነበሩት በጣም ደስ አሳቸው። በደማቁ፣ በደማቁ አጨበጨቡልኝ። አለና ሽንቴን ሸንቼ መጥቼ ላጫውትህ አለኝ።

ነጠላ ጫማ አቀበልኩት።

ደርሶ እንደመጣ “በነገራችን ላይ ጃንዩዪን በጣም ነው የምወዳቸው። ያኔ ልጅ ሆኜ መውደድ ብቻ ሳይሆን ከአባት በላይ፣ ከእግዚር በታች ነው የሚሆኑብኝ።” ብሎ ተመቻችቶ እየተቀመጠ “ከሐና በሬት እኔ ምንም ገርል ፍሬንድ አልነበረኝም። ከየት መጥቶ? የዚያን ጊዜ እንዳሁኑ ገርል ፍሬንድ እንደልብህ አታገኝም። ዛሬ ሲኒማ፣ ቴኦትር ቤት፣ ቤተ መጻሕፍት ብትሄድ ገርል

ታገኛለህ። ያኔ ገርል በእኛ ጊዜ ሕልም ነው። ገርሉንም በሰታትሰቲክስ እናካፍል ብትል አንድ ገርል ለእርባ ጎረምግ ቢደርስ ነው። እኛ ደግሞ ችሰታ ነን። የሚረባ ጫማም ልብሰም የለንም። ልባችን በከጅልም አቅማችንን ስለምናውቅ በጨዋታው ውስጥ የለንበትም። አጋጣሚው ፈቀደና ኮሌጅ እያለሁ ከከፍሌ ልጅ ፍቅር ከጃጅላኝ። *ትዕግስት ትባላለች። የምንማረው ትምህርት አንድ ናይነት ነው። ጥሩ እንግባባለን። ቀዳጅ አጭር ነች። ለእኔ በወቅቱ በጣም ታምረኛለች። እርሷ ግን የምታየኝ ልክ እንደ እኩያ ወንድሚ ነው። ፍራንክ ካላት ለሰኒማ መግቢያ ትሰጠኝ ነበር። አንዷ ኮሌጅ ግቢ ውስጥ በደረሰችን ሰር ላይ ተጋድመናል። እናውራለን። እጃ ላይ ትንንሽ ቀይዬ ፀጉሮች በቅለው ሲያዩዋቸው የምራሉ። እነርሱን መዳሰስ ፈልጌ ፈራጅት። እንዲህ እንደ ተመኝ፣ ውስጤ በፍቅር እንደጠፈ ትምህርታችንን ጨረሰን። ሁለታችንም ጥሩ ውጤት አምጥተን ተመረቅን። ኮሌጅን በጠሰን” ከሣቅ ጋር።

“ከዚያም ለሁለት ዓመታት ያህል ተለያየን። እንደገና ለሜሪካ ዋሽንግተን ዲሲ ለትምህርት ሄደን ተገናኘን። የተገናኘንበት ቦታ እንዴት የአሜሪካንን ባሕል እክብርን መኖር እንዳለብን ሥልጠና በሚሰጠን ዩኒቨርሲቲ ውስጥ ነው። ይኸን ዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ እያለን በፍቅር፣ ልቤ እንዴት እንደጠፈላት ነገርኳት...

“እኔም እንዳንተው አፍቅሬህ ነበር። ሐሳብ ካንተ ሳይሰነዘር ሲቀር ጊዜ እኔም ፍቅሬን ውጭው ቀረ” አለችኝ።

በፍጹም። ሁለታችንም ባይፈቀድልን ነው ተባባልንና ተለያየን። አዲስ አበባ እንደተመለሰን ከትግስት ጋር እንደገና ተገናኘን። በወቅቱ አግብታለች። እኔ ትምህርት ሚኒስቴር ውስጥ ሰውራ ባለቤቷ የኔ አለቃ ነው። በጣም ቀናተኛ ነው። በታኮ ጫማ ሁሉ ፈንክቷታል። ይህንን አውቃለሁ። ግን እኔን ከልቡ ይወደኛል። ሰንጨዋወትም ሰማ ትዕግስት፣ ከሰብሐት ጋር ሆነሽ አልጋ ውስጥ ባገኝሽ እንኳን ምንም አልጠረጥረውም ይላል።

በዚህ አባባሉ ተናደደኩ! እንዴ! እኔ ስልብ ነኝ እንዴ? አልኩ። አንድ ቀን ወደ ቤቱ አድርሻው ስል ባለቤትዋ አዘዘት። በሰልባዋን መኪናዋ ስትሸኘኝ መኪናውን አቁሚ አልኳት። አፍንጫ በር አካባቢ ደርሰናል። አቀመች። “ትግስት፣ ትሰጫኛለሽ” አልኳት።

“እንዴ!! ምን ነካህ?” አለችኝ።

“እንዴ! ምን አባቱን ነካቶት ነው ባልሽ እንዲህ የሚናገረኝ? እኔ ወንድ አይደለሁም እንዴ? ትሰጫኛለሽ። አለባለሁያ ከዚህ አካባቢ ነትንቅ አንልም” አልኳት።

ግር እንዳላት "እሺ፣ አሁን ወደ ቤት እንሂድ" አለችኝ።
 "እሺ ብለሻል ግ። አልኳት በእጽንኦት።
 በፀጥታ እያብሰሰሰላች መኪናዋን አሰነሰታ መጓዝ ጀመርን።
 በሁለታችንም ልብ ግን ይህ ጉዳይ ከዚያች ቃል ፈቅ ብሎ ድርጊት
 ላይ እንደማይደርስ አውቀነው ነበር...

*ያፈቀራት ወጣት ትክክለኛ ሰምጥ ተቀይሯል።

፩

"ብር አምባር ሰበረችልም!"

የአዲስ አበባ ሠፈሮች የየራሳቸው ታሪካዊ አሠያዮም አላቸው።
 አንዳንዶቹ በታወቁ ሰዎች ሥም ሲሰየሙ፣ ሌሎቹ በአካባቢው
 በሚከሰቱ ሁኔታዎች ይጠራሉ።

ለአብነት ጥቂቶቹን ብንጠቅሰ። ደጃዝማች ውቤ ሠፈር፣ ተሰማ
 አባቀማው ሠፈር፣ አባ ኮራን ሠፈር፣ ራስ ብሩ ሠፈር ከሚጠቀሱት
 ናቸው። በንብረተሰብ የዕለት ተዕለት ገጠመኝ ላይ የሚሰየሙ
 ሠፈሮችም አሉ። እራ በዘንቁ፣ ዶሮ ማነቂያ፣ አናንጫ በር፣
 አራዳ፣ ተረት ሠፈር... ከሚታወቁት መካከል ናቸው።

ተረት ሠፈር ለምን እንደተባለ ካልተጻፈው ታሪካችን እኛው
 ተመራምረን የደረስንበት እንዲህ ነው" አለና ጋሼ ስብሐት ወፍራም ሳቀን
 ሳቀና ለሰላሳ ወረቀት ከኪሱ አውጥቶ አናንጫውን አበሰና "መሰየ ተረስ
 የሚባሉ ፈረንሳይ ናቸው በአገራችን የመጀመሪያውን ሲኒማ ቤት
 በተረት ሠፈር የከፈቱት። ሰይጣን ቤት ተባለ። ተረስ ሠፈርም
 ከጊዜ በኋላ ተረት ሠፈር ተባለ። ምክንያቱም እኛ ሐበቦቹ
 የምንሰማው ተረስን ሳይሆን ተረትን ነዋ።

መሰየ ተረስ ሌላ መታሰቢያ በተረት ሠፈር አላቸው። ከዕለታት
 በአንዱ ቀን ነጭ በነጭ ለብሰው ሰይጣን ቤት አጠገብ ይንጎራደዳሉ።
 አንጎራደዳቸው የትዕቢት ትመሰላለች። አንዱ ባለሁለት ሱሪ አበሻ
 በሸቀ። "በማነው እንዲህ የሚዘንጠው?" አለና ሳያየት ጭቃ
 ከመራት ላይ ዝቆ ወርውሮ ጀርባቸው ላይ ለጠፈባቸው። መሰየ
 ተረስ ተናደዱና ሠፈራችንን ረገማት። "ሰው አይብቀልብሽ!" አሏት።
 እርግማኑ ደረሰ። ከዚያ ወዲያ ሰው በቅለብትም አያውቅ። በሙሉ
 ፍሪክ ነው" አለኝና ግቅን። "የተረት ሠፈር ፍሪክ ናቸው እንዲህ
 የሚሉት እንጂ ሠፈራችን አያሌ አኩሪ ዜጎችን አፍርታለች። እንደ
 ማንም ሌላ ሠፈር።

ተረት ሠፈር መኖር የጀመርኩት ከጉርምስና ከድንግልና ከሸሌዎች
 ትዝታ ጋር የተያያዘ ነው። ከበርካታ ገጠመኞች ጋር የተቆራኘ
 ስለሆነ በረጅሙ ላጫውትህ!

እኛ በጃንዞዩ ዘመን አዳሪ ትምህርት ቤት የተማርን ልጆች
 ከሴት ልጅ ውበትና ደስታ ተገልለን ነው ያደግነው። ልጃገረዶቹን
 ባናያቸውም ጉርምስና ቀስ በቀስ መጣች። ጠም እያበቀልን ድምፅም
 መጎርንን ጀመር። በሐሳብ በወራ በሐልማችን ስናቅፋቸው የነበሩትን
 ሴቶች በውን ለማቀፍ ብንከጀልም ሕይወት አልፈቀደችልንም።
 የኒሰርሰቲ ኮሌጅ ሰንጠረዥ ሴት ልጅ በገሃድ ወደ እቅፋችን ልትገባ
 ሆነ። ጡቤ በረሃ ስንሂድ በግል ወይም በቡድን ነበር። እንደ
 ባሕሪያችን፣ እንደ ፍጥርጥራችን ይህንን የትኩሳት ዕድሜ በቆንጃጅቱ
 ትዳሰ እካል አስተናገድን።

በጊዜው እኔ ልክ ሃያ አንድ ዓመት ሞልቶኛል። ለክረምት ኮሌጅ
 ሲዘጋ ሥራ አግኝቼ በሁለት ወር ደሞዝ የቱጃር ሰሜት
 አድሮብኛል። ገንዘቡ ከተማሪነት አንጻር ስታያው ብዙ ነው። በዚያ
 ዕድሜ እንግዲህ ምንድነው ድንግልና? አልኩና ልገሠስ ወሰንኩ።
 ሴተኛ አዳሪዎች ቤት ሄድኩ። በዚያን ጊዜ ብዙ የሴተኛ አዳሪ
 ሠፈሮች ነበሩ። ጣሊያን ሠፈር፣ ሠራተኛ ሠፈር፣ ንፋስ ስልክ፣
 ወዘተ...

አሁን ኤንሪኮ የሚባለው ኪክ ቤት አካባቢ መደዳውን ሦስት
 የሴተኛ አዳሪዎች ቤቶች ነበሩ። እንደኛው ውስጥ አንዲት ቀይ ሴትዮ
 ተቀምጣ አየኋት። ገባሁ። ሳያት በአድሜ ትበልጠኛለች።
 ደነገባኩ። መውጣትም አፈርኩ። በአሁኑ ጊዜ በሆን አምስት ብር
 ሰጥቻት እሂድ ነበር። ያኔ ልምድ የለም። ተኛን።

ምንም ዓይነት ሰሜት አልነበረም። የተፈጥሮ ግዴታን እንደ
 መውጣት ቁጠረው። ጨረሰኩ ጣጣዬን። ሴትዮዋ ግን እኔ ደስ
 ያልኳት መሰለኝ። ተመላልሼ እንድንሰኛት ጋበዘችኝ። በሳምንት

አንድ ቀን አሁኑ አሁኑ እንበኛት ጀመር። አንድ ቀን ግን ችግር ተፈጠረ።

በተለመደው ዕለት ልንበኛት ስሌድ እንዲህ አለችኝ። ይኸው ልህ። እየረዳኝ ያስቀመጠኝ ውሽግ አለኝ። የቤት ኪራይ ይከፍልልኛል። አንተ ተመላልሰህ ስትገባኝ አወቀህ። ድጋሚ በያይህ ላይረዳኝ ወሰኗል። ስለዚህ ከዛሬ ጀምሮ ወዳጅነቱን እናቀም አለችኝ። እሹ አልካት።

“ግን አለችኝ።

“ግን ምን? አልካት።

ሌላ ልንገናኝ የምንችልበትን ቦታ ነገረችኝ። ላልተወሰነ ላምንታት አሁኑ አሁኑ ንደኛዋ ቤት እየሄድኩ እነሆ በረከት ተባባልን። ይህንንም ግንኙነታችንን ውሽግዋ ደረሰበትና የመጨረሻ ማሰጠን ቀቁሮ ሰጣት።

ከራሱ ጋር ፈገግ ብሎ “ያኔ በእኔ የጉርምስና ዘመን ፋሽን ይመስለኛል። ሰውን ማመን የለም። ይህኛ ዝም ብላ ልታቀብ ረብረኝ የአዞ እንባዋን ታፈሰሳለች። አልኩና ቻው! ቻው! ከመባ ባላችን በፊት ተቃቀፍን። ይህ ዕለትም በእርግጥ የመጨረሻው ሆነ። አቶ ውሽግም ተመሰገን ላይሉ አይቀሩም።”

አድጌ ነብሰ ካወቀኩ በኋላ ድንግልዬን የገመገሙን ሴት አሰብካትና አሳዘኝኝ። እውነቷን ነው። አማራጭ ስለሌላት እንጂ ትወደኝ ነበር። መለያየቱ ከብጁት ነው ያነባችው። ፍቅር ሴተኛ አዳሪዎችን ይይዛቸዋል። ያስይዛሉም። ያንን ሠፋ ባለ መልኩ ማስተዋል ከፈለክ ሌቱም አይነጋልኝን እንድታነብ እጋብዝሃለሁ።

ይህች የምንግርህ ገጠመኝ አሁንም ሳስባት የምታስደንቀኝ ነች። ውቤ በረሃ አሰገደች አላምረው ዳንሰ ቤት ውስጥ ጨለም ካለው ጥግ ተቀምጧለሁ። አምቦ ውሃ ነው የምጠጣው። የሚደንሱትንም፤ የሚዘናኑትንም ባለበት አሰተውላለሁ። ከፊት ለፊቱ ባንኪ ደገፍ ብሎ አንድ ሰውዬ ቆሞ ይዘናኛል። በራ ነው የሚጠጣው። ሰውዬው በውቤ በረሃ የታወቀ ተደባዳቢ ነው። ይህ ሰው እኔ ሚሰቴ ብዬ ያስቀመጥካትን ሴት በራ ጋብዞ ያሳስቃል። በዚህ ጊዜ አንዳች ወንድ ነኝ የሚል ሰሜት ውስጤን ይፈታተኝ ጀመር። አውቃለሁ ዞቢዳ ሸሌ ነች። ከማንም ጋር እስከተከፈላት ጊዜ ድረስ ትዘናናለች። ግን የእኔ ነብሰ የወንድነት ፈተናና እልህ ውስጥ አሰገባችኝ። ስለዚህ ሚሰቴን ከዚያ ኃይለኛ መዳፍ አላቅቄ ልወሰዳት ወሰንኩ። ተነግሁ። ጉዞ ጀመርኩ። ዞቢዳና ሰውዬው መካከል እስከምደርስ ያለው መንገድ የዘለጋለምን ያህል ራቀብኝ። በጉዞዬ ላይ

ልዩ ልዩ ዓይነት ትዕይንቶች ይታዩኛል። በዚያ ማንንም መለተም በለመደ ኃይለኛ ጡንቻው ሰነርተኝ ጠትንትኔ ሲወጣ እየታየኝ ተራመድኩ። ቡጢው ሲያርፍብኝ የሚታየኝ የቀለማ ቀለም መዓት ከወዲሁ መታየት ጀምሮኛል። ርምጃዬን አልገታሁም። ቀጠልኩ። ሞትም በሆን ልጋተረው ወሰኛለሁ። እንደማይደረስ የለምና ደረሰኩ። ዞቢዳን እንደ ጋሻ ከልያት መሐላቸው ገባሁ።

“እ! ሰላማዊ!” አለና አቅፎ ሳመኝ፤ ጋሼ ስብሐት እየሣቀ ያ ያለፈ ትዝታ ትላንት እንደሆነ ቀርቦ እየታየው በኃይል ተነፈሰ። “ለካስ እኔን በርቀትም በሆን በአካሄድ ስለሚወደኝ ማሰቴን እያጫወተልኝ ኖሯል!”

ዞቢዳና አሰቴር ደባሎች ናቸው። አንድ ክፍል ውስጥ ነው የሚተኙት። እኔ በዚያን ጊዜ በቂ ገንዘብ አገኛለሁ። ለወላጆቼ ትንሽ አልካለሁ። ለራሴም በደንብ ነው የምኖረው። ለዙቢዳም ድሮ ያልነበራትና የሚያምሯትን ልብሶችና ጫማዎች ገዛሁላት። በጣም እንግባባለን። ሽርክ ነን። በዚያን ጊዜ ከሴተኛ አዳሪ ፍቅር አይዘኝም ሳልል አልቀርም። ግን የፍቅር ዓይነት ስሜት ሳይጀማ ምረኝ አልቀረም። ለምን ብትል የደጃች ውቤን ሠፈር ሳልሳለም አልውልም። እንደዚያ የሚያሰርጠኝ አሁን ስንጠረጥር፤ ፍቅር ነበራ። እኔ ወደ ቤቷ እገባና መጽሐፍ ቅዱስ አለ እሱን እያነበብኩ እጠብቃለሁ። በምናቤም ሙሴና እግዚአብሔር ሲከራከሩ ቡጊ ቡጊ ሲደንሱም ይታዩኛል። እሷ ዳንሰ ቤት ውስጥ አስተንጋግዳ ትመጣለች።

አሰቴር ሞገደኛ ነበረች። ማንኛውንም ወንድ አብረት እንዲያድር ከጠየቃት አስቀድማ ታስከፍለዋለች። ሌላ ወንድ ከጠየቃት ይሐኛውን ጥላ ከሁለተኛው ጋር ጥርግ ትላለች። “ነገን እግዚር ያውቃል የምትል አይነት ሸሌ ነች። ጉልበተኛ የሆነ ሰው በገጥማትም አትፈራም።”

አንድ ቀን ማታ ነጭ በነጭ የለበሰ ወጣት አስከትላ መጣች። ጠይም ነው መልኩ፤ ደስ የሚል ቁመና አለው። ግባ አለችውና ወደኋላዋ መለስ አለች። እኔና ዞቢዳ የአሰቴርን አልጋ አሳየነውና ይጠብቃት ጀመር። የአሰቴርን ባሕሪ ስለምናውቅ ለዚህ ውብ ወጣት እያዘንለት፤ ጋደም ብለን ለመተቃቀፍ ችኩለናልና ልብላችንን አወላለቅን። የዳንሰ ቤቱ ሙዚቃም ተዘግቷል። ሴቶቼ የቀናትም ቀናት፤ ያልቀናትም ወደየአልጋዋ ሄዳለች። እኛም ጋደም ካልን በኋላ በሌ ወንድም፤ ደሀና እደጭ አልንና መብራቱን አጠፋነው።

“እንዴ! አብሩት እንጂ! ምን መሆናችሁ ነው?” አለ እያለቀሰ። ቆሎ አበራራት። ዘበዳ ግን በጣም ተናዳለች። የወንድና የሴት ባሕሪ የምትለው ነገር አላት። “ዝጋ!” ብላ ጮኻበት የሰድብ መፍት ልታወርድበት ስትል ተይ ብዬ በግድ አስተኛኋት።

እሱም “እባካችሁን አታጥፉት! ባይሆን የመብራቱን እከፍላለሁ” እያለ አለቀሰ።

ሰብሐትም እየሳቀ ይዞ ዓይነቱ አጋጣሚ ለእኔ በጣም የሚያሳ ዝንኝ ነው። ሲርቅ ጊዜ አሁን ሳቅዙበት እንጂ። አሁን ሳሰበው፣ ያ ልጅ አካሉ የደረሰ ጎረምሣ ነው እንጂ ነብሱቱ የሕጻን ነች። በአስቲር መጥፋት ምድሯን ቁና ያደርጋታል ብለን የፈራነው ጎረምሳ የተገላበጠሽ እናቱ ገበያ እንደሄደችበት ሕጻን አልቅሶ፤ እያሳዘነ አሳቀን።

እዚያ ሠፈር ስትሄድ አያሌ የወንድ ባሕሪ ታያለህ። ድርሰት መድረስ የሚችሉ በሆን እኛን አላምረው መሣል የሚችሉት ሸሌዎች ይመስሉኛል።

ብዙ ጊዜ የተለያዩ ወንድን ማግኘት የሚችሉት እነርሱ ናቸው። ድብቅ ባህሪያችንን ቀድመው የሚረዱት እነርሱ ናቸው ልልሀ እችላለሁ። አንዲን ላሜውትህ?

“Satyriasis” የሚባል የወሰብ በሽታ አለ። ቃሉ የግሪክ ነው። ሲሥሉት ከአንገቱ በታች የፍየል፣ አናቱን የሰው አድርገው ነው። በሰው ምናብ ፍየል ስሪያ ነዋ ዋና ሥራው። በፍጹም መጥገብ አይችልም። ባዮሎጂው አካሉ ውስጥ ሰለሚሠራ ዘሩን ያፈስሳል። አእምሮው ግን በቃኝ ብሎ አይጠግብም። እንዲህ ዓይነት ሰው እንዳለ አንዲት ሸሌ አሜውተችኝ። “እርመን ነው፤ ገንዘብ አለው። ገንዘብ ሲቸግረን እርሱጋ እንሄዳለን። ሁሌ ዝግጁ ነው። ግን ሰለማይጠግብ በጣም ይታከተናል” ብላኛለች።

“ነብስ ካወከ በኋላ የተዋወኩት ሌላ አበሻ ግን ይዞ ችግር ችግር አይደለም። ደስታው ነው። ምክንያቱም ማንም ሴት ትማርከዋለች፣ ግን እንዴ ይበቃዋል እስከምትቀጥለዋለች። ለምሳሌ እሱ ራሱ ሲያሜውተኝ ለምሳሌ ከሥራ መጥቶ ጎረዳ እጁን ታስታጥበዋለች። በዚያን ጊዜ ውል ያለዋል፤ አሰኘው። እጁን መታጠብን ያቋርጥና፤ እመቤት ጎረድን ይዘዋት ወደ መኝታ ቤት ይገባል...

Satyriasis የወንዶች ነው። የሴቶች ደግሞ “nymphomania” ይባላል። በሕይወቱ በዚህ ሕመም የተጠቃች ሴት አላጋጠመችኝም። ጣሊያኖች በሠሩት ፊልም ላይ አንዲት አርቲስት ስትሜወት

አይቻለሁ። የሳይኮሎጂ መጽሐፍ ፈልጎ አነብብኩ። ወንዱ ረጅም ጊዜ ቆይቶ በጨርሰም እሷ ሁልጊዜ ጌና ነች። ስቃይ ነው። ልትቆጣጠረው አትችልም። ወንድም ነው፣ አባት ነው፣ አጎት ነው ብሎ መለያየት የለም የሚፈለገው ወንድ መሆኑ ብቻ ነው። እግዜሩ በጣም ሸፍጧታል። ክሊሮፓትራ በዚህ ደረጃ ላይ ባይሆንም ወንድ ሲበዛ ትወዳለች። ሲነሳባት ደሀና ደሀና አጃቢዎቿን አስከትላ ወደ ወደብ ትሄዳለች። እዚያም ከመርከበኞች ጋር እንደልባ ስትለው ታድራለች።

ወደሚሰማማን የተርምስና ሠፈር ስንሄድ እዚያ የሚያጋጥሙን አንዳንድ አልሞት ባይ ተጋዳይ የሆኑ ሽማግሌዎች ነበሩ። አንዳንዶቹ “ተርምስና ከንቱ ጉራ ነው፣ ውበትም እንደ ጤዛ ረጋፊ ነው” ይሉናል። ሌሎች የተርምስና ጊዜያቸው ሰላለፈባቸው እኛን ተረኞቹን የሚቀነብን፣ የሚጠምዱን ነበሩ። “እር የነፋው ጎረምሣ” ብለው ያንቋሽሹናል። እኛ ምን ቸገረን? እነርሱን እኮ እንደ እፋዬ ገላ አጋጣሚው ሲያንቀጥልላቸው ተገናኘን እንጂ ከቅጠታዊ ግምታዊ እይታችን አያልፏም። እኛ ውቤ በረሃ የመጣነው ለሌላ ጉዳይ። ሲያሰኘን በጋራ በዳንስ ወለል ላይ ለመውረግረግ፣ ይበልጥ ሲያጋጥም ደግሞ በአልጋ ላይ የግል የቁምነገር ጨዋታ ማድረግ። ዳሩ ምን ያደርጋል? ወደ ውቤ በረሀ የምንጎርፈው ብዙ ነን። እየከፈልናቸውም በሆን ሴቶቹን መሻማት አለብን። ብቻቸውን መጥተው ሽማግሌ ውስጥ የሚገቡ አሉ። በቡድን መጥተው የሚሻሙም አሉ።

ፀጋዬ ሲያሰኘው ብቻውን ይመጣል። በነገራችን ላይ፣ ፀጋዬ ሌቱም አይነጋልኝ ብዬ በፃፍኩት ልቦለድ ውስጥ ጥላሁን በሚል ስም የምጠራው ነው። አሁን በሕይወት የለም። ስለዚህ በሰው ብንጠራውና ብናስታውሰው አይከፋውም።

ሲያሰኘውም በቡድን ይመጣል። ቤራ ከጠጣ ፀብ ፀብ ይሸተዋል። ብቻ ለብቻ ይሁን ቡድን ለቡድን ሲጋጠም እሱ አውራ ነው። ከተነሣበት ብቻውን አንድ ቡድን ይገጥማል። ያተራምሣቸዋል። ይህ እሚሆነው መጠጥ ከቀመሰ ነው። ካልጠጣ ግን የሰላም ሰው ነው። በግድ ካላስገደዱት አይደባደብም።

አንድ ማታ ፀጋዬ አልጠጣም። ዝም ብሎ አንዲት ጥግ ተቀምጧል። አንድ ጉረኛ ጎረምሣ ሰጠው ነውንጂ ካልጠጠኩ ሰውዬው ጨዋ ነኝ ባይ ናቸው አለ ነገር ፍለጋ።

ዝም አለ ፀጋዬ። “ካልጠጠ ጨዋ ብቻ አይጂሉም ፈሪ ጨዋ ናቸው” አለው። “እኔን ነው?” ፀጋዬ ጠይቋ።

“ቢሆንህ ምን ትሆናለህ?” መለሰ ጎረምሣው።

ፀጋዬ ከዚህ ችክ አውጣና ጣውላው ላይ በርሱና በተልባቸው ውክክል አሁመረ። ከዚያም ቀና ብሎ ቡጢ ጨብጦ ወንድ ከሆንክ ይህንን መስመር ተሻገር አለው።

“አንተው አስመርከው፣ አንተው ተሻገረው” አለ ጎረምሣው።

ፀጋዬ ቡጢ እንደጨበጠ ተሻገረና “በል ይዋጣልን ከፈለክ።”

“እኔን በማላውቀው ቤት አስከብሱ ልታሰደሰድብኝ? መስለሁል!”

“እሺ ወደ ውስጥ እንግባ። አጥር ግቢ ሰለሆነ እዚያ ይዋጣልን?”

“ሴቶቹን አስከብሱ ልታሰደሰድብኝ? ሲያምርህ ይቅር!”

“አሁንስ አበዛኸው! ና ባቡር መንገድ ላይ እጠብቅሃለሁ” ብሎ ፀጋዬ ፈጥኖ ወጣ።

ተልባው ጎረምሣ ሮጥ ብሎ ከፀጋዬ ፊት ተንበረከከና እጆቹን እንደፀለጡት እደረቱ ላይ እያጣመረ “ማረኝ አጥፍቻለሁ። አንተ አታውቀኝም እንጂ የአክሰትህ የወይዘሮ ኤልሳቤጥ ዘመድ ነኝ” አለው።

ተገረመ። የሆነውን ሁሉ ሲያምን አልቻለም። በሕልሜ ይሆን? የሚል ሐሳብ ውል ሲልበት በመጻፉ ግንባሩን በኃይል እየመታና በውን መሆኑን እያረጋገጠ “መደባደብ አልፈለክም” ማለት ነው” አለው።

“አልፈለግኩም” በለቅሶ ዜማ መለሰ ጎረምሳው።

“ታዲያ ያ ሁሉ ነገር ፍለጋ ለምን ነበር?”

“እርንጃ። እኔ ለራሴ የመጨረሻ ፈሪ ነኝ።”

“ፀጋዬ አብደቱ እንዳይመጣበት ራሱን እየፈራ “በል ጥፋ ከዚህ” ብሎት ሮጦ ወደ ጳንሰ ቤቱ ተመለሰ። ከጤነኛ ሰዎች ለመቀላቀል።

በሚቀጥለው ጀብዱ ፀጋዬ ብቻውን ሳይሆን በቡድን ነበር። የድራጻዎ፣ የአስመራም ቡድን የውቤ በሪህን ጎረምሶች ያሽቆጠቁ ጣሉ። እኛ ስንጠረጥር ሁለቱም ቡድኖች እርስ በራሱ ውስጥ ውስጡን በጣም ይፈራራሉ። ዘልባቸው ፍርሃት እኛ በዘርንበት ዙሪ አታውቅም ቢሉም፣ አለመጋጠማቸው የመፈራራት ምልክት እንደሆነ ተገልጿልናል።

የፀጋዬ ቡድን ከአንድ የአዲስ አበባ ቡድን ጋር ተጋጫ። የቤቱን ዕቃ ከምንሰባብረው ውጪ ይዋጣልን ተባባሉ። ባቡር መንገድ ወጥተው በቡጢ፣ በቴሌቪዥን፣ በገጥሞች አጠና፣ በታጠቁት ጨቤ ተከታከቱ። ቲያድሮስ ሆዱን ተወጋ። ዕድለኛ ነው፣ ተረፈ። ሆስፒታል ሄደን ጠየቅነው። “በጨቤ ሰውጦ ምን ተሰማህ?” አልነው።

“በጣም ይቀዘቅዛል፣ ከበረዶ የባሰ ይቀዘቅዛል” አለን።

አሁን ትዝ ሲለኝ ፀጋዬ በራሱ ሥልጣን ነበር የሚደባደቡ። አላምረው ግን ከዚያም ከፍ ያላል። እንግዲህ ሲነሣ ጻድቅ ለወራት ሲነሣውን ሲያሳይ ይከርምና፣ አንድ ቀን በሲኒማ ፈንታ የቦክስ ሻምፒዮና ውድድር ያቀርባል። አላምረው በገጽ ቀይ፣ በአካሉ ደንዳና የእነዚህ ድንገተኛ ማታዎች ድል አድራጊ ሻምፒዮናችን ነው። አንድ ቀን ማታ አላምረው ሁለት ጓደኞቹን አስከትሎ ወደ ውቤ በረሃ ይመጣል። አብረነው እንቀመጣለን።

በዚህ ጊዜ አንድ የገደል ቅራፊ የሚያክል ሰውዬ መጠጥ መቅጃውን ባንኮኒ ተደግፎ ከሙዚቃው በላይ እየራሽ የሆነ የሰካር ዝባዝንቢ ያወራል።

“አሰ ጨኸት በዛ” አለን አላምረው።

“ታዲያ ዝም አታሰኛውም?” አለ የኛሰ። አላምረው በተልቤ አረማመድ እየተሳማለለ እየተንቀባረረ ሄደ። አጠገቡ ቆመና። “አሰ እዚህ ጨኸት በዛ” አለው።

“ጆርሽን አትዘረም!” አለ ግዙፉ ሰው “ወይስ እኔ ልዝጋልሽ?”

“አሰቲ!” አለና አላምረው ጉንጨን ሰጥፊ አመቻችቶ ሰጠ።

“እንቺ!” አለና ግዙፉ ሰው በጥፊ አራሾለው።

አላምረው ጉንጨን እያሻሸ “ታዲያ ይህን እግዚአብሔር ይወደ ጥል?” አለውና ወደእኛ ተመልሶ መጣ። እና የኛሰን አኮረፈው።

አሁን ደግሞ የማጫውትህ ሠራተኛ ሠፈር የገጠመኝን ነው። ይህንን የሕይወት ምዕራፍ የማወጋጋህ ብራዚላዊ ወዳጅን እያስታወስኩ ነው። ሥሙ ሲሮ ነው። በእኛ ቋንቋ ቢሮስ እንለዋለን። በሙያው የባክቲሮሎጂ ሳይንቲስት ነው። ባክቲሪያ፣ ቫይረስ፣ ምናምን እያስታወስኩ። ሲሮ ቁመቱ ከእኔም ያጥራል። አመለካከቱ ጥፋ፣ በዲባርኢን የሚያምን ሰው ነው። የእርሱ አለቃ የተገላበጠሽ ዝርክርክ ነበር። ግዴለሽና በዋል ፈሰስ የሆነ ሰው ነበር። ይህንን አካላትን ሲሮ ለላቢያቸው የኃላም ጤና ጥበቃ (WHO) ቢሮ ደብዳቤ ሃፈ። “ምንም ሠርቶ የማያሠራ አለቃ ነው የተዘፈዘፈብን። ስለዚህ እርሱን አወናብታችሁት ሌላ አለቃ መድቡልን” ብሎ ሃፈ። እነርሱም መልሰ ጻፉለት። “ከአሁን ሰዓት ጀምሮ አለቃህን አንስተናዋል። በምትኩ አንተ እዚያ ያለውን ቢሮና ሠራተኞች እያሠራህ እንድታስተዳድር ሾመንሃል” የሚል ደብዳቤ ደረሰው።

ከሲሮ ጋር የተዋወቅነው የአሜሪካ የሰላም ጓድ አባሎችን ቋንቋ ሰናሰተምር ነው። እርሱ ደግሞ የእኛን ሥልጠና ጨርሰው ከእሱ ጋር ስለሚሠሩ፣ ገና ከእኛ ጋር እያሉ ሾሞሮ በሙያው ዕውቀት

እንዲቀሰሙለት እያገዛቸው ከእነርሱ እኩል ይደክማል። በዚህ የሰላም ጓደኞች በጣም ነው የሚወዱት። እኔም በአሠራሩም፣ በአመራሩም በጣም ወደደኩት። የሥራ ባሕሪያችን ደግሞ የበለጠ አግባባን። ከመሥራት በኋላ መዝናኛት አለ። ጋብዞኝ ወይም ጋብገፍው ተያይዞን ወደተለያዩ መዝናኛዎች እንሄዳለን። ሴተኛ አዳሪዎችም ቤት ጎራ እንላለን። አንድ ጊዜ እኔ የማውቀው ሠፈር አለ አልኩትና ይገፍው ሠራተኛ ሠፈር ሄድን። አካባቢውን ሰለወደድነው ብዙ ጊዜ አብረን እየተመላለስን ወሽጥኞቻችንን ጎበኘናቸው። ከሙያው አካያ ያስተማረኝን እያከልኩልህ እንጨዋለን።

“አልኩል በብዛት ሰንጠጣ አንጀታችን ውስጥ ያሉትን ባኩሪያዎች እንገላቸዋለን። እነዚህን ባኩሪያዎች ለመተካት እርን መጠጣት አለብን” ብሎኛል።

“እ! ምን እየተባባልን ነበር?” አለኝ የጨዋታችን ውል ጠፍቶት። አዎን! ሠራተኛ ሠፈር ከሰር ጋር ነን Yes! በዚያን ጊዜ ጎረቤት ደራሲ ነኝ። ሕይወትን ማየት፣ (Adventure) መደሰት የምለው እምነት አለኝ። ሁሉም ነገር ለድርሰቴ አስፈላጊ ነው እያልኩ የምሄድበት ዕድሜ ነው። ስለዚህ እግር ጥሎኝ ሠራተኛ ሠፈር ስዘዋወር አንዲ ጠራችኝ። ከርቀት በእጄ ነው የምትጠራኝ። ግር ብሎኝ ቆሜ ሳይት ትንሽ ልጅ ላኩብኝ።

“ያቺ ልጅ ትጠራዎታለች” አለኝ ልጄ።
 “አታውቀኝም። ምንድነው? ብዬ ሄድኩ። ጨንቋት ነው የደረሰኩላት። ሐፍረቷን ሁሉ ወዲያ ገፋ ና! ብላ መጥራቷ ከመቸገር የመጣ ነው። ቤቷ ገባሁና ትንሽ አውርቼ ምንም ሣናደርግ ሶስት ብር ነበረኝ አወጣሁና ሰጠኝት።
 “አልቀበልም” አለችኝ።
 “ለምን?” አልኳት።
 መልስ የለም። አለመፈለግን ጭንቅላቷን በመወዝወዝ ገለፀችልኝ።
 “እሼ ብንተኛሰ?” አልኳት።
 “ያኔማ እቀበላለሁ” አለችኝ።

ተኛን። ሶስት ብሩን ተቀበለችኝ። አስታውሳለሁ ሳቅፋት በጣም ከሰታለች። ረሃብተኛ ነች አልኩኝ። በኋላ ሳውቀት ስለሚርባት ሳይሆን በተፈጥሮ ለምግብ ግድ የላትም። ትንሽ ጎረሰ ጎረሰ አድርጋ ወደ ጫት ነው የምትሄደው። አዘንኩላት ቀረብኳት። ከከባችን ሊያቆራኝ ሆነ። አንድ ቀን እንደተለመደው እነሆ በረከት ልላት ሠራተኛ ሠፈር ሄድኩ።
 እንዳየችኝ አዝና ወግ ጀመረች።

“ይኸውልዘ፣ ይዘንን የተማሪ የተመራመረ ሰው መታገድው ላይ አስደግማ ደጃን ሰይረግጥ አይውልም እያሉ ያሙኛል። ስለዚህ እኔ ሠፈር ለቅቄ ልሄድ ነው” አለችኝ።

“አንቺን ደስ ያለሽ ቦታ ሄደሽ ተከራይ። እኔ የቤቱን ኪራይ እከፍላለሁ አልኳት።”

ተረት ሠፈር ተከራየች።

“ይኸውልዘ ይህኛ ሴት ወይዘሮ የትምወርቅ ሽፋው ትባላለች። በኋለኛው የሕይወት ዘመኔ የአራት ልጆቼ እናት ሆነች። ተረት ሠፈር የገባነው በዚህ አጋጣሚ ነው እልሃለሁ።...

ገ

የኔታ ስብሐት

“ታሪክን የሠሩትና የመሰከሩለት ሰዎች ሲያልፉ፣ ተከታይ ትውልድ ሲፈራረቅ ታሪክ የነበረችው ቀስ በቀስ አፈ-ታሪክ ትሆናለች። ዕድሜም ሲሰጣት ተረት ትሆናለች። ተረትነቷን ዘመን እስኪሸረው ድረስ” አለ ጋሼ ስብሐት አተኩሮ እያየኝ። በረጅሙ ተነፈሰ። ዐጥ ብዬ እንደምክታተለው ተገንዝቧል። “የምናወጋው የመምህርነት ትዘታዬን ነው? ገብቶኛል። እንዳንዴ እንዳስፈለገን እንዘባርቃለን። በጥልቀት ስታብሰለሰለው ዝብረቃው ትክክል እንደሆነ ይገባሃል።

ለመምህርነት የሚያበቃኝን ትምህርት ከኮሌጅ ገብይቻለሁ። የመጀመሪያ ሥራዬን የጀመርኩት አሁን ካካንቺሰ በሚገኘው በአስፋ ወሰን ትምህርት ቤት ነበር። የማስተምረው የእንግሊዝኛ ቋንቋ ነው። ጋሼ ኃይለ ሚካኤል ምስግናን የማስተምርበት ትምህርት ቤት ርዕሰ መምህር ሆኖ አገኘሁት። አቤት የተደሰትኩት ደስታ! ጠማማ ወይም ብሽቅና መጥፎ የሆነ ርዕሰ መምህር ገጥሞኝስ ቢሆን? አቤት የምናደደው ንዴት! ዕድለኛ ስለሆንኩ አማልኩቱም ሁሌም ለእኔ ስለሚያዳሉልኝ ጋሼ ኃይለ ሚካኤል ቀድሞ እዚያ እንዲጠብቀኝ አደረጉ።

ጋሼ ኃይለ ሚካኤል ኮሌጅ አብሮኝ የተማረ ነው። ቀደም ብሉም መምህር ነበር። በዕድሜ፣ በዕውቀት ይበልጠኛል። ሁሉንም ነገር ለማወቅ የሚፈልግ ወጣት መምህርና የሚያቀውን ሁሉ እያስተዋለ ሊሰጥ የሚችል በላል መምህር ሲገኙ ደስ ይላል። ታዲያ ዛሬ ላይ ከአንተ ጋር ተቀምጦ የድሮ ትውስታዬን ስመረምር የሚታየኝ እንዲህ ነው።

ማሰተማር ጀመርኩ። አንድ ተርም እንዳስተማርኩ ጋሼ ኃይለ ሚካኤል ጠራና ስብሐት፣ እድገት ልሰጥህ ነው አለኝ።

እሽ። አልኩት። በወቅቱ አሰረኛና፣ አሰራ አንደኛ ክፍል ነበር የማሰተምረው።

እሱም "ወደ ሰባተኛና ሰምንተኛ ክፍል ልመድብህ ነው ታች ክፍል ሆነው ጥሩ አስተማሪ ከታደሉ ጥሩ መሠረት ይሰጣቸዋል።"

ተሰማማሁ። በተመደብኩበት ማሰተማር ጀመርኩ። በሚቀጥለው ዓመት ሌላ ዕድገት ልሰጥህ አለኝና ጋሼ ኃይለ ሚካኤል ሦስት፣ አራትና አምስተኛ ክፍልን እንዳስተምር መደበኝ።

ከፍተኛ ክፍል ውስጥ ስትመደብ ለተማሪዎቹ ልትሰጣቸው የምትችለው ዕውቀት ውሱን ነው። ምክንያቱም እኔም ወጣት ነኝ። የማውቀው ውሱን ነው። በተጨማሪም ታች ክፍል እያሉ በቂ መሠረት አላገኘም። ዝቅተኛ ክፍል ላሉ ተማሪዎች ግን ልታካፍላቸው የምትችለው መነሻ ዕውቀት በዛ ያለ ነው።

ያን ጊዜ የትምህርቱ ዓመት በሦስት ተርሞች የተከፈለ ነበር። በላምንት 31 'ፔሬድ' ነው የማሰተምረው። ይከብዳል። ያንንም እየጣርክ ደግሞ ድካምህን የሚያበላሹብህ እንደ ቲቸር አንበሴ ዓይነት መምህራን አሉልህ።

ቲቸር አንበሴ እኔ እንግሊዘኛ በማስተምርበት ክፍል ሁሉ ሒሳብ ያስተምራል። አንድ ቀን የአምስተኛ ክፍል ተማሪዎችን የቤት ሥራ የሰጠኋቸውን ለማረም ደብተር ሰብሰብ አልኩት፣ አንዱን ተማሪ። "ማንኛችንም የቤት ሥራ አልሠራንም" አሉኝ።

"እንዴት? አልኩ እየተገረምኩ።
"የሒሳብ የቤት ሥራችንን ሰላልጨረሰን" አሉኝ ተማሪዎቹ።
"ለምን አልጨረሳችሁም?"
"ሰለማያልቅ!" አንድ ላይ ጮኹ።

ግራ ተጋባሁ። ከብዙ ምልልስ በኋላ ገባኝ። ቲቸር አንበሴ የሚሰጡት የቤት ሥራ ከብዙ የተነሳ የማያልቅ ነው። ሌሎች አስተማሪዎች የሰጡዋቸውን የቤት ሥራ ትተው የቲቸር አንበሴን

ብቻ ከሠሩ፣ ጠንከር ያሉት የማጠናቀቅ ዕድል ይደርሳቸዋል። ሌሎች ግን እስኪቻሉት ለፍተው ዳር ማድረስ ይላናቸዋል። እንዴት ብሽቅ ነው ይሄ ቲቸር አንበሴ? አልኩ በልቤ። ከሂሳብ በቀር ሌላ ትምህርት ላይ ማሩ ነው? ለርዕስ መምህራችን ልንገረው አልኩና በልቤ፣ መጀመሪያ ግን ራሱን አንበሴን ማናገሩ እንደሚችል ወሰንኩ። ካሁን አሁን ደነፋብኝ እያልኩ ሃሳቡን አሰረዳሁት። የልጆቼን ችግር ገለጸኩት። እንዴት መሆን እንዳለበት ለማከርከር። መልሱም እንጅቴ ጠብ አለች። አለኝ፣ በእርካታ ስሜት ፈገግ ብሎ።

"በዋራሽ አንተ አሁን የምትሰኝን ቀደም ብዬ አላሰብኩትም። ግን እንዳልኩኝ ልጆቼን በጣም አሰጨንቃቸው ነበር ለካ? እውነትክን ነው። እንኳን የነገርክኝ። ይህንን ስህተቱን አስተካክላለሁ" አለኝ። ከዚህ በኋላ ልጆቼ የሌሎቹን የትምህርት ዓይነቶች የቤት ሥራ ለመሥራት ጊዜ አገኙ። አለና ከዓመታት በፊት የተከናወነውን ድርጊት አሁን እንደሆነ ሁሉ በርካታና በደስታ አስታውሶ ቲቸር አንበሴ አሪፍ ሰው ነው። ከስህተታቸው ሁሌም ለመማር የሚጥሩ እንደ አንበሴ ዓይነት ነብስ ያላቸው ሰዎች ናቸው" አለና ፀጥ ብሎ ያብሰለሰል ጀመር።

እኔም በዝምታ ማስተዋሌን ቀጠልኩ። አንዴ የጨዋታውን ቦይ ካሰያዝኩት እርሱ የትዝታውን ምዕራፍ እየገለፀ እንደሚሄድ አውቃለሁ። ወደ ሌላ ምዕራፍ ሊሄድ ሲል እመልሰዋለሁ።

ሦስተኛ ክፍል እበሩ ሥር አስቻለው ይቀመጣል። የአበርና የአሰራ አንድ ዓመት ልጅ ይሆናል። ሁሉም ነገር ያስቀዋል። ሳቂ ደስ ይላል። እውነቱን ነው። ይህችን የአስቻለውን ሣቅ በመዘቃ ናታ በመዘገብካት የምታሰኝ ነች። ይኸ የግዕዝ ፊደላችን ለጽፈው አልቻለም እንጂ። አለና ሳቀ።

አንድ ቀን የዕለቱን ክፍለ ጊዜ አስተምራ አብቅቼ ልወጣ በኋላ ሰደርሰ ይህ አስቻለው ልክ ልመታው የቃጣሁ ይመስል ዱላውን ለመሸሽ ገንበስ አለና እጆቼን መከተ። አንተ ምን ሆንክ? አልኩት።

"ይመቱኛል ብዬ ነው እኸኸኸኸኸኸኸ"
"ለምንድነው የምመታህ?"
"ቲቸር አንበሴ ሲወጡ ሁሉ ይመቱኛል ኸኸኸኸ"
"ለምንድነው ቲቸር አንበሴ የማመቱህ?"
"ሰለማመቱኝ ነው ኸኸኸኸኸኸኸ"
"ክፍል ሰለደገህ ነው ቲቸር" አለ አንዱ ተማሪ።
"ይኸን ክፍል ሰደግም ሦስተኛ ዓመቱ ነው ኸኸኸኸኸ"

በል አይዞህ እኔ አልመታህም ብዬ ወጣት። ከዚያ በኋላ አሰቻለውን ብዙ ጊዜ አሰታውሰዋለሁ። ለአራተኛ ጊዜ ከፍል ደግሞ ይሆን? ከዚህ በኋላ ልከታተለው አልቻልኩም። ምክንያቱም ጋሼ ኃይለ ሚካኤል ያቀደልኝን ሦስተኛና የመጨረሻውን እድገትም ሳላገኘው ቀረቡ። በሚቀጥለው ዓመት አልተመለስኩም።

ማስተማሩን በጣም ወድጀው ነበር። ተማሪዎቹም አለቃዬም የማስተማር ችሎታዬን ወደውልገኛል። ደመወዜም ለእኔ መተዳደሪያ በቀዬ ነበር። ጎረ እንዲያውም ከበቂ በላይ ነው። ግን ችግር ተፈጠረ። የ24 ዓመት ጎረምሳ ብሆንም፤ ድካም የማይበግረው ትኩስ ኃይልነት ቢጠበቅብኝም አልቻልኩም። ምክንያቱም በወቅቱ ጤናማ ሆኜ ከብደቱ 44 ዜሎ ግራም ነበር። ሳስተምር እውልና ማታ እቤቱ እገባለሁ። ራቴን በልቼ አልጋዬ ላይ እወጣለሁ። የሚመሰጠኝን ልቦለድ ጋደም ብዬ ማንበብ እጀምራለሁ። የታሪኩ ጣዕም ሰጠት እስከ እኩል ሌሊት ሊያስኬደኝ ሲገባው እኔ አምስትና ስድስት ገፅ እንዳያበብኩ ድካምና እንቅልፍ ተመካክረውብኝ ይዘውኝ ጭልጥ ይላሉ። ሁልጊዜ ከሦስት ሰዓት በፊት በእንቅልፍ እሸነፋለሁ። በዚህም ምክንያት ማስተማርን መሰናበት እንዳለብኝ ወሰንኩ። ከማስተማር ክቡር ሙያ ጋር በፍቅር የተሳሰርነውን ያህል በድካም ተፋታገ። ማመልከቻዬን ጻፍኩና ወደ ትምህርት ማኒስቴር ስብላርሺፕ ክፍል ተዛወርኩ።

የመጨረሻ ብሽቅና ድብርታም የሆኑ፤ የተከፈተውን የተማሪ አንገል የሚዘጉ ጥቂት አስተማሪዎች የትም ምንጊዜም አሉ። እነርሱን ሳንረሳ ስለ መምህርነት ሳስብ ሁልጊዜ በልቤ እንዲህ እላለሁ። እኔ እንደማውቀው ከአየርና ከውሃ ቀጥሎ መሠረታዊ የምንጊዜም ፍላጎታችን ምግብ ነው። የምግብን አቅርቦት የምናገኘው ከገበሬ ነው። ገበሬ መኪንንትን፣ ወይዛዝርትን፣ ምሁራንን፣ ነጋዴዎችን፣ ወንበዴዎችን... ይመግባል። እነዚህ ሁሉ ሥራቸውን ሲሠሩ ዝናብ አይነካቸውም። ፀሐይ አይመታቸውም። ምቾት ነው ዕጣቸው። የብልጠትና የተልበተኞች ሣይሆን የሐቀኞች ፍትሕ ቢኖር ኖሮ ከማንኛውም ጎብረተኛነት ክፍል የገበሬ ገቢ፣ ወይም ደመወዝ ሊበልጥ በተገባ ነበር። ከገበሬው የሆኛችን አምላክ ቀጥሎ የጤናችን አምላክ የሆነው ሐኪም ከፍተኛ ደመወዝ ሊከፈለው በተገባ ነበር። ከእነዚህ ቀጥሎ የአእምሮዎችን መብራት፣ የታዳጊው መንፈሳችን ኮትኳች የሆነው መምህር በጣም ወፍራም ደመወዝ በተገባው። ይህ ያለንበት ዓለም ግን የፍትሕ ሳይሆን የብልጠትና የዕድል ዓለም

ነው። በመሆኑም አስተማሪነትን ስተው ቀለል ወዳሉ ሥራዎች ወፈር ወዳሉ ደመወዝ ተሸጋግርኩ።

በሁኔታው አዝናለሁ እንጂ ሁኔታውን ልለውጠው ስለማልችል ከራስ በላይ ነፋስ ብዬ ከነፋሱ መጠለልን መረጣኩ። ተራ ራስ ወዳድ ሰው ነኝ፣ እንጂ ከታደሉትና መስዋዕት ለመሆን ከሚፈረጁት ጥቂቶቹ ጎን የምሰለፍ አይደለሁም። እግዜር ይቅር ይበልኝ። ይቅር እንደሚለኝ አውቃለሁ። እሱ ነዋ እንዲህ አድርጎ የፈጠረኝ። በነገራችን ላይ፣ የእኔ ዘመን ትውልድ ተማሪዎች እያለን የኔታ የነበረው አስተማሪ፤ እኛ ደርሰን መምህር እንባል ነበር። አሁን ደግሞ ቴቸር፣ ሆኗል አጠራሩ።

“አ! ልክ ነህ። እንኳንም ያስታወስክኝ። በሐይወቴ ስለማልረግው ታላቅ አርቲስት አበራ ላጫውትህ።

የአያ-ድቡልቡሌን ተረት እንደ አዲስ ያስተዋወቀኝ አበራ ነው። በበኋለኛው የሐይወት ዘመኔ ሰጽፍ አያ-ድቡልቡሌ ገፀ-ባህሪዬ እንደሆነ እንብሰናል።

ሦስተኛ ክፍል ሳስተምር የገጠመኝ ነው። የፈተና ሰሞን ነው። እኔ የማስተምራቸው እንግሊዘኛ በመሆኑ ለጥናት የሚረዳቸው የምጨምርላቸው ነገር የለም። ስለዚህ እንዲዝናኑ አስቤ ተረት አወራላቸዋለሁ። እነርሱም ለክፍል ጓደኞቻቸውም ለእኔም እንዲያወሩ ልን እጋብዛለሁ። በዚህ ጊዜ አሁን የማሳሰታውሰውን ተረት አውር ጄላቸው እንደጨረሱት አበራ ተነሳ። በዕድሜ ከሌሎቹ ይበልጣል። ማውራት ጀመረ። አተራሪኩ ሁሉ ትዝ ይለኛል።

ተረቷ አያ ድቡልቡሌ ስለሚባል ጭራቅ ነው የምትተርከው። በዚህ ጊዜ አበራ ተራ በተራ እየጠራች ለፍልሚያ ቤተሰቡን የምትልክ ገፀ ባህሪ አለችው።

ባህሪዋ “አባዬ... ተነሣ! ጋሻ ጦርህን አንሳ!” ብላ ትልካለች። አባዬ እንደደረሱ በአያ ድቡልቡሌ ዋጥ ስልቀጥ ተደረገ። “ጋሻዬ ተነሳ፣ ጋሻ ጦርህን አንሳ” ብላ ትሸኛለች። ጋሻዬም እንደወጣ ቀረ። በመጨረሻም “እታበባ ተነሽ ጋሻ ጦርሽን አንሽ” ትላለች። ሁሉንም አያ ድብልብሌ ጭጭ ምጭጭ አደረጋቸው።

ከዚያም አበራ በገፁ ላይ ምንም ዓይነት መሸበርም ሆነ፤ መደነቅ ሳይታይበት “ጋሻ አበራ ተነሣ፣ ጋሻ ጦርህን አንሣ” ትለዋለች።

አበራም አስደናቂ የሆነ የወንዳወንድ ባህሪ አሳይቶን ተነሣ። ጋሻውን መኮተ፤ ጦሩን ወደረ። ይህንን ሁሉ በድርጊት ይገልፀዋል። ወጣ፣ አያ ድቡልቡሌን ገጠመው፤ አበራ አሰገራሚ በሆነ

ቅልጥፍናው አያ ድቡልቡሌን ገደለው። አቤት እንዴት አድርጎ ተጫውቶት አስደነቀኝ መሰለህ!! የትም ቢኒድ የምንማረው ከምንወዳቸው ሰዎች ነው ይልሃል ገተ። እኔ ላስተምር ገብቼ ከአብራ ተምራ ወጣሁ፤ ልልህ አቸላለሁ። መማር ከፈለክ ዓይንህን ግለጥ፤ ጆርህን ክፈት። ራስህን መቻል ስትጀምር ከቤትህ መውጣት ትጀምራለህ። መንደር ውስጥ ትገባለህ። ከተማ፣ ወይ ገጠር ውስጥ ትኖራለህ። ከአገርህም ትወጣለህ። ዓለም ውስጥ ትገባለህ። አሁን ደግሞ ዓለም በሙሉ አገርህ ትሆናለች።

ነጃም፣ ሳንደር፣ ጋሞና ትግሬ... ይሉሃል እዚያ ያሉ ሰዎች። እዛኛው ሕንድ ምናምን ይጠሩልሃል የጎሣና የብሔር መዓት። እንዲህ እንላለን እንጂ ሁሉም ያው ሰው ነው። ለመሸጋገር የተለያዩ ድልድይ ያሰፈልግሃል። ያውቀውን የሚያሳውቅህ። የተተረጎመውን አንተ ወደምታነብበት ቋንቋ የሚያሳትም። ረዥም የቅብብሉሽ ሰንሰለት።

እዚህ ጋ ደግሞ የሚገርምህ ዓይነት ሰው ይከሰታል። ማን እንዳለው አሳውቅም። እኔው ልሆን እችላለሁ። ሰው ሚች አምላክ ነው። የአምላክን ያህል አቅም አለው። ሰውን ዝርያውን ስትወስድ ሚች ባይሆን ኖሮ የሙሴ እግዚአብሔር ወይም ዘዩስ በለው፣ የአምላክ የቀጣ መሣሪያ ምንድናት? መብረቅና ነጎድጓድ አይደለችም? ስንት ገድላለች? ምንም ያህል አላጠፋችም መብረቂቱ። ከፈለክ በሃሮሽማና ናጋሳኪ ላይ የፈነዳውን አተማክ በንብ ታሪክ አሰብ። የፈጀውን ሕይወት ታያለህ። ታዲያ እኛ ከአማልዕክቱ አንበልጥም እንዴ? እንዲህ ነው ጉልበታችን አየህ። ይህንንም ምስጢር ገልፀህ እንድታይ ማነው ያሳየህ? መምህር ነው!!

ትምህርት ያገኘን ሕዝብ በቀላሉ ይመሩታል። ለነዱት ቢፈልጉ ግን እጅግ አስቸጋሪ ዳገት ይሆንባቸዋል። የተማሪን ማስተዳደር ቀላል ነው። እንደ ባሪያ መግዛት ግን ከቶም አይቻልም። ይልሃል ሉርድ ብሮዋም። በፍቅር የሚያስተምርህም መምህር አለ አሁ! እሱ አስተማሪንጂ አልጻፈም። ተከታዮቹ ጥፈውለት መንገዱ የማረከኝ ሰውዬ አያሰሰ ይባላል። የመፅናት ጉልበቱ ቢኖርህ በእሱ መንገድ ነው መሄድ። የእሱና የጳጥሮስ ግንኙነት አሪፍና ደስ የሚያሰኝ ነበር። እንዲያውም የሁሉቱ ግንኙነት ብቻ ነው 'ድራማዊ' ጥበብ ያለው። አሪፍ መምህርና ደቀ መዝሙር ሰገናኙ እንዲህ ይመሰግራሉ። በፀፀት የሚያለ ቅሰው፤ እዚህ አለት ላይ ቤተ ክርስቲያኔን እሠራለሁ የሚባለው፤ በሌላ ጊዜ ደግሞ አንተ ሰይጣን

የሚባለው ጳጥሮስ ነው። እንሂድ ወደ ግሪክ፣ የማደንቃቸውን መምህር ላሳይህ።

ይኸው በምናቤ ሶቅራጥስ ታየኝ። እኔ እማውቀው ያለማወቁን ነው" ይልዘል። እውቀቱ የሚወጣው ካንተ ውስጥ ነው። እኔ ግን አዋላጅ ማለት ነኝ። ሶቅራጥስ ተማሪዎችን የሚያስተምራቸው በሁይይት ነው። ለምሳሌ ሶቅራጥስ "አስተማሪ ያስፈልገኛል ስትል ምን ማለትህ ነው? አስተማሪ ባይኖርህ?" ይልሃል። አንተም "መምህር ሆይ" ብለህ የሚሰማህን መሆን አለበት ያልከውን ትናገራለህ። ሁሉንም ነገር ካንተ ውስጥ ያወጣል። እናም ሶቅራጥስን 'ሞዴል' መምህር ነው የምለው። መካከለኛው ምስራቅም አሪፍ መምህራን በቅለውበታል።

መላፊያ፣ ተማሪዎች! እንጠቅስላችኋለን። አለና ቀልዴን በቀልድ መለሰ። ካተካላውን ፉት ብሎ በውሃው ተተመጠመጠና "ሩሚ የሚባል ታላቅ የፋርስ ገጣሚ ነው። አንድ ቀን የታወቁ መምህር ሩሚ ቤት መጡና ግጥሞች ትጽፋለህ ይባላል ሰምቼ ያለሁ።" አሉት።

"አዎን አሉኝ" ሲል ሩሚ ይመልሳል።

"አምጣቸው እስኪ?"

ሩሚም አመጣቸው። ብዙ ደብተሮች ላይ የተጻፉ ናቸው። መምህርም አገላብጠው ሳያዩዋቸው አጠገቡ ባለ የጉድጓድ ውሃ ውስጥ ጨመሯቸው። "ና! እንሂድ" ብለው አስከተሉት።

ሩሚም ተከተላቸው። የሱፊዎቹ ዋነኛ ገጣሚ ሆነ። ... አለና "ወደ ሩቅ ምስራቅ እንሻገር" አለኝ።

በጣም የምወዳት የኩንግ ፉ ትዙ (ኮንፉሽየስ) ታሪክ አለች። ኩንግ... የመላውን ቻይና ነብስ ቀረጸ ይባላልታል። አንድ ምሳሌ ልንገርህና ይህንን ርዕስ ቻው! ቻው! እንበለው።

መምህር ኩንግ... ከደቀመዛሙርታቸው ጋር ሲጓዙ ሰንብተው ሩቅ ወደሆነ ወደማያውቁት አገር ደረሱ። በታው ደንና የዱር እንሰላት መናኸሪያ ነው። ግን እዚያው ውስጥ የምትኖር አሮጊት አለች። እንዴት እዚህ ዱር ውስጥ ኑሮን ለመደቅድ? በምን የተነሳ? መምህርና ደቀመዛሙርቱ ፈለጉት። በብዙ ድካም አገኙዋት።

"ሙሉ ቤተሰቤ ካገራችን ተሰደን እዚህ መኖር ጀመርን። አራዊቱ ዘመዶቹን አንድ በአንድ እየሰሉ ጨረሱብን። የእኔም ተራ እስኪደርስ እንደዚህ አለሁ" አለች ሴትዮዋ።

"ካገርሽ ባትወጪ ይሳል ነባር?" አሉ መምህር።

"እዚያማ ጨቋኝ ገዢ አሉ" አለች ሴትዮዋ።

ተማሪዎች፣ ልብ በሉ። ጨቋኝ ገዢ ባለበት ከመኖር በዱር አራዊት እየተበሉ በነፃነት መኖር ይመረጣል። አለ መምህር ኩንግቶት ዙ...

አንድ ጊዜ እንደ ነፍሴ የምወዳቸውን መምህራን የኔታ ገብረ መድሀንን ትምህርት ሚኒስቴር መጥተው አገናኝተው። በወቅቱ እኔ ስኮላርሽፕ ጽሕፈት ቤት ሥራ ጀምራለሁ። አመጣጣቸው ለሥራ ነው። ትሕትናቸውን አስታውሰው። ግራ ገብቷቸው መተላለፊያ ላይ ቆመዋል። ሰላምታ ሰጥቻቸው ጉዳያቸውን አስፈጽሜ ሸንጼአቸዋለሁ።

አንድ ከነአበራ አርቲስቱ ጋር አንደኛ ደረጃ ያስተማርኩት ተማሪዬ ትምህርቱን ጨርሶ ራሱን ችሎ አጋጥሞኝ እየተገባበዝን ለንጨዋወት ውለናል።

ጋሼ ስብሐት በየካቲት መጽሔት በ1978 ስለዘገዙ ዘ ጳጳሳዊ ሰበሰቡ ቃለ ምልልስ ስለ መምህርነት ሲናገር “የመምህርነትን ሙያ አቤት ሰወደው! ለምን መሰለህ? ሽኩቻህ ጥልፈያህ ከማወቅና ካለማወቅ ጋር ነው። እምነትሙቀኝው ሌላን ሳይሆን ድንቁርናን ነው። የሚያስደስትህ ደግሞ የዘራሽው አድጎ ሲያፈራ ማየትህ ነው። ስለዚህ ይህንን የመምህርነት ሙያ በጣም እወደዋለሁ። ከቡር ነው።

“የተወለድኩብሽ ያደኩብሽ ሀገር”

በሀገራችን በየትኛውም አቅጣጫ ብትሄድ በአብዛኛው የምት መለከተው ንጆ ቤትና ውብ መልክአ ምድር፣ የገበሬውን ሕይወት፣ እንሰሳቱንና እርሻውን፣ መስኩን ታያለህ። በከተሞቹ አካባቢ ስትዘዋወር አንድ አስገልጿት መንገድ፣ ጥቂት የድንጋይ ቤቶችና ሱቆች ያጋጥሙሃል። አንዱ ከአንዱ ሀገር የሚለየው በሕዝቡ ነው። ልዩ ልዩ ባህል ታስተውላለህ። ለጆርህ አዲስ የሆኑ ቋንቋዎች ትሰማለህ። ይህ ነው ትልቁ ፀጋህ። ትልቁ ደስታህ። ሰው ነህና ከሰዎች ጋር ትሆናለህ።

ቀደም ብሎ በነበረን እምነት ሕዝቤንም አገራንም እወዳለሁ ብዬ አስቤ አላውቅም። ወጣት ስለሆንኩ ከሰው ጋር መኖርን ነባር ያስቀደምኩት። ጠቁ ሰሄድ ግን ይህችን ሀገርና ሕዝብ እንደምወድ ተገለጠልኝ። አሰኝና አሳለው። ሳሰሉም እንዳበቃ ይሸውልህ ሳሎቼም ለኔና ላንተ ውይይት እጅ ይነሳሉ።

ውጪ ሀገር ሆኜ ናፍቆቴ ተቀሰቀሰ። አሃ! ለካሰ ሀገራን እወዳለሁ! ይህኔ የእስቴር አወቀን ዘፈን ታስታውሳለህ። እኔም ሀገር አሰኝ የሚታይ በሩቁ ዘፈኑ ትዝ ይልሃል?

አሜሪካ ሰባት ወር ቆይቼ ስመለስ መጀመሪያ የናፍቆቴ መውጫ ያደረግኩት ምን መሰለህ? ዞር አልኩና መንገድ ዳር ሸናቡ።

እ! ነቀምት ሄጃለሁ። በወቅቱ የደረጀ ዲግሪ ሠርግ ይካሄድ ነበር። ጋጣዮችን እማማ የሺመቤት ሀገራ ነው የምድርህ አሉና ጋበዙን። መጀመሪያ እዚህ አዲስ አበባ አገባና ደግሞ እናቱ ሊድሩት እዚያ ተጓዝን ማለት ነው። እዚያ ነው ከእርሞ ባህል፣ ወግ፣ አስተሳሰብ ጋር የተዋወቅኩት።

ሐረርጌ የሄድኩት ምናልባት የ36 ወይም 37 ንመት ንልማሳ ሆኜ ነበር። በወቅቱ ለአሜሪካ የሰላም ጓድ የቋንቋና የባሕል ትምህርት ሥልጠና እንሰጥ ነበር። የእኛ ሀገር አስተሳሰብና ወግ ግር እንዳይላቸው እና ባለማወቅ ሰው እንዳያስቀይሙ ስናሠለጥን አንዱ የሥራ ቦታዬ ድሬዳዋ ነበር። እዚያ እያለሁ እንዴት ሐረርን አላይም ብዬ ወደ ሐረር ሄድኩ። እዚያም አብዲ፣ ሰላምዬ፣ ጥበብ ተርፋ ተቀበሉኝ፣ ተዋወቅኩ። አስራ አምስት ቀን እዚያ ቆየሁ። ሐረር ምን ዓይነት ትልቅ ሥልጣኔ እንደሆነች አየሁ። የእውነት ነው የምልህ ንለም የሚያደንቀው የኢትዮጵያውያን መስተንግዶ ነበር የተደረገልኝ።

ይሸውልህ። እንደ እኔ አይነት ተፈጥሮ ካለህ ስለ ሐረር ማንበብህ አይቀርም። ነገር ግን ሂደህ እዚያው ሀገራው ሰው ጋር ስትኖር ሌላ ሰው ሆነህ ነው የምትመለሰው። ለምሳሌ ሴትየዋ ከትልቅ ግቢ ስትወጣ አምስት ሰባት ቤተሰብ አይደለም ያለው?

ማንም ሴት በርዋን አትዘጋም። ጋራት እየሄድኩ ነው። ቤቴን እያየሽ? ብላ ውልቅ ነው። አለቀ። እንዲህ ተሰባስበው ነው የሚኖሩት። ምክንያቱም በቁጥር ጥቂት ናቸው። እንዲህ ካልተሰበሰቡና ካልተፋቀሩ እየተዳቀሉን እንወጣቸውና ያልቃሉ። የአይሁድ ምስጢርም ይሸው እኮ ነው። ግን የአይሁዶቹ ይጠነክራል። እየተገኙ

ነውና እውነት አላቸው። እነዚህ ሐረጎች አልተገኙም። ስታያቸው ደስ ይልሃል። ጨዋታም አለ።

እንደሱ ሳይሆን፤ ሁላችንም እንደየአቅማችን ነው። አየህ፤ ሺህ አሉ። ማነው ይህ ሆኗል?

የቁርቆስ ሺህ እየዞሩ ሠፈሩ ደህና ነው ወይ? ይላሉ። ሰው ደግሞ ይነግራቸዋል። ለማንኛውም ሰው የሚላቸው፤ የሚላቸው የሚቀመስም አተቀረ። ይላቸዋል። ሺህ ይሄዱና እንዲህ አይነት ችግር አለ አዋጡ። ይላሉ። ያሰባሰቡና ለተቸገረው ይደርሱለታል። እንዲህ ዓይነት ሥልጣኔ ነው ያላቸው። በሕይወት እየኖረ ያለ ሥልጣኔ።

እንደርን፤ ጠሰ ዓባይን፤ ላለበላን፤ አክሱምን አይቻቸዋለሁ። ቆይማ አለና አብሰለሰለ። በቃ አንዱን በራሱ ወጪ ሌላውን አንዱን በአሜሪካ ሰላም ቅድ ነው። በዚያን ጊዜ ሰው ገንዘብ ባይኖረኝ አልቻልኩም ነበር። ይኸውልህ፤ ምንጊዜም ፎቶ ብትል፤ ከአርፊልም ብትል እነዚህን ታሪካዊ ቦታዎችን በሥዕል ብታይ አላየሃቸውም። እዚያ ሂደህ ስታያቸው ነው ተአምራቶቹ የሚገለጹልህ።

መጀመሪያ ስታያው ውስጥ የሚመጣው ጥያቄ ሰውዬው እንዴት መጀመሪያ ስላላት ይነሳው? እንዴትስ ይህ ተራራ አንድ ወጥ ድንጋይ እንዳለው አወቀ? ሙጥኑ እንዴት እንደሚሰምርለት አብሰለሰለው? የምታነገሩ በርካታ ጥያቄ አለ። ታብሰለሰላህ፤ ታውጠነጥናለህ ትገረማለህ። ቤተ ክርስቲያን መዝገብ የያዘችው ያለም?

እ፤ እንዲህ ዓይነቶቹን ታሪካችንን ለእኔ ብዙ ጊዜ ታናሽ ወንድሜ ተወልደ ነው የሚያስተምረኝ። በተለይ የትግራን ማኅበረሰብ ሕይወትና አስተሳሰብ እሱ ነው። ምክንያቱስ? ብትል እኔ በልጅነቴ ነው አዲስ አበባ የመጣሁት። እርሱ ግን ጎርምሶ ነው አዲስ አበባ የመጣው። ስለዚህ በቂ የሆነ የታሪክ ሰንቅ ከትውልድ ሀገሩ ይዞ ስለመጣ አሁን የማይውሉትህን እሱ ነው የነገረኝ። ፈርአን ያንን ፕራሚድ ሲሆራ ሰንትና ሰንት መስዋዕትነት ተከፈለበት አይደለ?

ላለበላ ደግሞ እነዚህን አብያተ ክርስቲያናት ሲያሰራ ተጽፎ የደረሰን ገድል እንደሚለው ሌሊት ሌሊት መላእክት ናቸው ያነሱት። ላለበላም ቀን ሲሆል ይህ የሚውለው። አያሩሳሌም በቀን ሦስቱ ሄዶ ይመለሳል። ይህ የነገርኩህ የገድልን ምንጭነት ጠቅሰን ያገኘው ነው።

ታናሽ ወንድሜ ተወልደ ሲያጫውተኝ ይህንን የላለበላን ቀረፃ የካሄዱት ሠራተኞች በግዕዝ የሚዘምሩት እርሮ ነበር። አንተ

ድንጋይ ዝም አትበል፤ ተናገር የእግርና የእጅ ደም እየተገነቀ ገቀ ያወረዘህን።

ታዲያስ! እንግዲህ ሰንት ግርፍትና ስታይ እንዳለ አሰብ። ሰንት መስዋዕትነት እንደተከፈለ ልብበል።

ሦስት ፈረንጆችና እኔ ሆነን ነው መቅደሳን ለመገብኘት የሄድነው። በአካሄዳችን ዓለም ፕብሊክ ሪፊቨንስ መኪና ያቀርባል። ፈረንጆች የነዳጅ ወጪ ይችላሉ። ከዚያም አዲስ አበባ እንደገባን መኪናዋን ጋራጅ በማሰጣት ያሳድሷል። ይህ እንግዲህ የደረጀን የአመራር ጥበብ ያሳይሃል።

ፈረንጅ የፈረንሣይ ዜጋ ዳንዩል ገሮስኪ ይባላል። ጓደኛዬ ነው። ማሰቱም ጀርመናዊ፤ ጓደኛቸውም አለ። ከደሴ ወጥተን በኩታብር አድርገን ወደ መቅደላ ሰንጓዝ ሆሬ ሜዳ ላይ ደረሰን። ወንዝ መሐሉን ያቋርጠዋል። እዚያ ተቀምጠን ምሣ እንበላለን። ዳንዩል ገሮስኪ ተመራማሪ ነበር። የአጼ ቴዎድሮስን ታሪክ በቴአትር ለፅና ነው የሚጓዘው። ጀርመን አይታወቅም፤ ሂትለር ልከት ይሆናል።

እዚያ ሜዳው ላይ ምሣችንን ሰንበላ ገሮስኪ እረኛውን ጠራ። መጣ። ምሣ ጋበዘው። ከዚያም ማነው የዚህ አገር ንጥረት? አለው። ለእኔ እንጂ? አለ እረኛው።

እኔ አንድ ሐሳብ መጥታልኝ እረኛውን ጠየቅኩት። ለመሆኑ ገበያ ሂደህ ሌባ ነጥቆህ በሮጥ ምን ብለህ ነው የምታስቆመው?

በኃይል ሥላሴ አምላክ! ነው የምለው አለኝ። ንጥረ ማን እንደሆነ አያውቅም። አሰማት የሆነችው ፎርሙላ ግን ትሠራለች።

ተነሱትን ተራራ መውጣት ጀመርን። ከሩቅ አንድ ሰውዬ እየሮጠ ይመጣል። ሜዳውን አቋርጦ ወደ እኛ ገሰገሰ። የሚነዳው ማን እንደሆነ እንጂ ገሮስኪ አቁም! አለ። ደረሰብንና እያለከለከ በትሕትና በጣም ይቅርታ፤ ልናስተናግዳችሁ አልቻልንም? አለ። ጋሼ ስብሐት አተኩሮ እያየኝ በኃይል ቃል አያሸው፤ ትልቅ ሥልጣኔ ማለት ይህ ነው። ሰው ሰው ነው። እንግዳ ከሆነ ያለህን መስጠት አሉብህ።

አልተመለሰም። እንደመለሰኝ ከሆነ ገሮስኪ ቆይ! እኛኮ ምንብ አለን ብሎ ትንሽ ሳያስተናግደው አልቀረም። ከዚህ በኋላ የተራራውን ወገብ እየወጣን ሰንሄድ ለመሸ ሰል ተንታ እንደርሳለን። ከመኪና ወርደን ሰውነታችንን ሰናፍታታ ከወዲያ ሁለት ሰውዬዎች መውጣት። አንዱ እጅግ በጣም ረገርም ወጣት ፈረንጅ ነው። ቅላቱ እንዲታይ የቀይ ሥርና የካሮት ክልስ አሰብ። አንዱ ደግሞ ሮሎ

አበሻ ነው። ፈጠን ብለው መጡና "Hi! how are you? ቻርሊ" አለው ገሰሲን። ለሰላምታው መልስ አልሰጠውም። ገሰሲ በፀጥታና በቁጣ አፈጠጠበት። ራሱ ፍጥጫውን ችሎ "ይህ የጀኔራል ናፕሎይን የልጅ ልጅ ነው። ተዋወቁ። የአያቱን የድል ሜዳ ሊያይ ነው የመጣው።"

ገሰሲ የባሰ ተናደደ። "አንተ!" አለ። ሀበሻውን ረግጠው። "ምን ልታደርግ መጣህ?" አለው። "ናፕሎይን ልጅ እኮ ነው።" ጋሼ ሰብሐት እየሳቀ። "ልጁ እኮ ምንም አላጠፋም። ግን ገሰሲ እንደ ቴዎድሮስ አብደል። ተጋብቶበታል። ቴዎድሮስ እብድም ጄኔራልም ነበር። ገሰሲ በእብደቱ "አያትህ የፈፀመው አሰከፊ ወንጀል አነሠና አንተ ደግሞ መጣህ?" ሲለው። ልጁ የእንግሊዝ ዓይነት መልስ ሰጠው። "እኔም አንተም እዚህ የመጣነው የእኔ አያት የሠራውን ጀብዱ ለመገባቸት ነው" አለውና ሂደ። አንድ ጨዋታ ትዝ አለኝ። ደብረ ማርቆስ ውስጥ የመጀመሪያው የቆርቆሮ ቤት የኦሙር ጠይብ ቤት ነበር። አንዱ እዚያ ካንዲ ጋር ሲደሰት ማደሩን በግጥም ሲገልጽ እንዲህ ተቀኘ። አባባሉ ተራም አለበት።

አንድ እግሩን አንሰቼ ብላት ዳንግላሣ የኦሙር ጠይብ ቤት ቆርቆሮ ተነሣ።

ወደ ደቡብ ኢትዮጵያም? ሂጃለሁ። በጣም የተዋበው አዋሣ ነው። ሐይቁ። ከሐይቁ ጋር አገሩ ውብ ነው። ከተማዋም ደስ ትላለች። መሠረቱን የጣሉት ልዑል ራስ መንገሻ ሥዩም ናቸው።

አደገኛ ሰውዬ እኮ ነው ልዑል ራስ መንገሻ ሥዩም። አዋሳን ስታይ በዘፈቀደ ሳይሆን በዘመናዊ ፕላን ነው የተሠራችው። በወቅቱ አዋሳን አልፈን ዲላ ተጋብጧል ሂጃለሁ። ሃያ ምናምን ዓመት ቢሆንኝ ነው ሰድሜዬ። የታላቅ እህቴ ልጅ ጋብዞ ጠራኝ። በሰድሜም ይበልጠኛል። እዚያ ሂጃ ተስተናገድኩ። ማሰቱ ተራጌ ናት። ታውቅበታለች መስተንግዶውን። ዞር ዞር ብለን እንምጣ አለና ወሰደኝ። አሁን ስንምት እርግጠኛ ባልሆንም ከቤቱ የግማሽ ሰዓት መንገድ ሂደን ሐውልት አለበት ቦታ ደረሰን። በእኔ ግምት ከአክሱም ሐውልት ትንሽ የሚያጥሩ የወደቁ የድንጋይ ሐውልቶች ናቸው። ቅርጾቻው እንዳለ የወንድ ልጅ ብልት ይመስላሉ።

"በእውነት! ቀላ አልኩህ እኮ!" እየሳቀ "ልክ ነህ ግን? እንኳን ነግረውን ስናየውም እናምንም" አለ።

"የሴትን ልጅ ብልት ጨምሮ እንዲህ ዓይነት ሐውልት ታይዋን ውስጥ አለ። ፈጣሪዎቻችን ተብለው የአምልኮ ሥርዓት ይፈፀምበታል ብለኸኝ ነበር። አዎን ብዬሀለሁ። አገሩ ግን ሕንድ ነው።

እራትን መሠረት አድርጎ ክርስትና በዚህ በኩል እስልምና በዚያ በኩል አልሆነም? እንደዚያ ከሂንዱዊዝም ቡድንዝም ይወጣል። ሕንድ ሰትገባ የሌለ አማልክት የሌለ አምልኮ የለም። ያልከውም የመደሰቻና የመራቢያ አካላቶቻችን ሐውልት ተሠርተላቸው እንደ ፈጣሪ ይመለከሉ።

ደቡብ ኢትዮጵያን ስናነሳ አርባ ምንጭን አይቺዋለሁ ከምንጨፍም በቦይና ቅጠል ቀድቼ ጠጥቻለሁ። ሲጣፍጥ ጣዕሙ የገነት ውሃ ማለት ነው።

ትግራይ ደጋግሜ ሂጃለሁ። በትግራይ ከጀመርኩ ይበላል። እ! በቂ የቴፕ ክር ሳይኖርህ ስለሚቻል...አጠር አርጌ ላሳይህ አልቻልም፤ የያዝነው ርዕስ ሰፊ ነዋ!

ከሃያ ዓመታት በኋላ ትውልድ አገራችን ሂድኩ። የዚያኔ የገረመኝ ይኸውልህ ከመኪና ወረድኩ። በእግራ ሂድኩ። ከዚያ ቤታችን ከማይ ስታይ እናቴ አገኛችኝ። አልልታዋን አቀለጠኛው። ሁልጊዜ እኮ ወለላይ ዝም ብላ ነው የማውቀት። በጣም ገረመኝ። አልል የሴቶች ቋንቋ ነው። እኛ ኮ አልል አንልም። ነሽጥ ካላደረገን በስተቀር።

እንግዲህ አገር ቤት ለሌላታት ቆየሁ። ደስ የሚል ጊዜ ከወላጆቼ ጋር አሳለናኩ። ቀናት አለፉ። አዲስ አበባ ተመለስኩ። እንዲህ እንዲህ ስትል አያሌ ምልልሶች ይኖራሉ። ከረጅም ዓመታት በኋላ አባቴ ሞቱ። እንግዲህ በአገሩ ባሕል ራግውን አሳድረህ ነው የምትቀብረው። እንደሞቱ በየኮረብታው ላይ "ኡኡ!" እየተባለ ይራግላል። ጨኸቱን ይቀባበሉታል። "እገሌ እገሌ ሞተዋልና ቅበሩን ይላሉ" እየተባለ ይለፈፋል። ያኔ የሚታወቀው ዘመድ አዝማድ፤ ጎረቤት፤ ወዳጆቻችን ይመጡና ማቼን ይሸጉታል።

እንዲያም ሆኖ ለቀብር የማይደርስ አለ። ሁለት ሦስት ቀን አይደለም አስራ አምስት ቀን የማይቆም አለ። እርሱን ለመካስ አንበር የሚባል የቀብር ሥርዓት አለ። አንበር ማለት ራሣ የሌለበት ልክ! እርም ማውጫ ነው። ያኔ ከአዲስ አበባ ተነስተን ለአቦይ አንበር ነው የምንደርሰው እጅደረሰን አገራው ግልብጥ ብሎ መጣ። አየህ? አቦይ ለካ ቀብር ካለ ይሄዳሉ። ሰው ከታመመ ይጠይቃሉ።

ሰለዚህ እሳቸውን ለመሰናበት የመጣው በሺዎች የሚቆጠር ሕዝብ ነው። ያኔ ነው በጣም የገረመኝ። ያ ወዴት ይወስድሃል መሰለህ? እዚህ አገር መጥቼ በቀይ ሽብር ዘመን አደጋዎችን እኔ እውር ሆኜ ሳልፋቸው የአቦይና የወለላይ ውቃቤ መልእክ እየጠበቀኝ መሆን አለበት። በእኔ ቢሆን ነገድንድም ይገባኛል።

ከረጃም ፀጥታ በኋላ የት ነን? ጎሽ ውል አትረሳም። በትግራይ ታሪክ ውስጥ ከሁሉ ጎልቶ የሚታየው ስሉል ሚካኤል ሳይሆን አይቀርም። ጎንደር እርሶ በርሶ ጠርነት እንዳይነሳ ፈርታ ተወጥራለች። አንዱ ወገን ስሉል ሚካኤልን ድረሱልን ብለው ላኩባቸው። ስሉል ሚካኤል ከበርካታ ሠራዊታቸው ጋር መጡ። ጎንደር ገቡ። ቡኔታዎችን አዩ። ደብተራዎችን አነጋገሩ። “እንዴት እናርግ? እኔ መንገስ እፈልጋለሁ” አሉ። በዲፕሎማቲክ ቋንቋ ሳይሆን አይቀርም የተናገሩት። “ያለውን ንጉሥ እንዴት ገለል እናድርገው?” አሉ።

“ንጉሥህ ከገደሉ ደም ካፈሰሱ ለሰባት ትውልድ የእርስዎ ዘር ሊነግስ አይችልም” አሉባቸው። በቃ ይቅርብኝ ብለው ሊተውት ሲሉ፣ ሌላ ተንኮለኛ ደብተራ “ደም ሳያፈሱ በሻሽ አንቀው ማሰናበት ይቻላል” አላቸው።

“እውነቱን ነው!” አሉና ራሳቸው አዲን አንቀው ገደሉት።

“በጨለማ የተሠራውን በብርሃን የሚያይ አለ” የሚሉት ብሃል የሚሠራው ለአምላክ ብቻ አይደለም። ለሰውም ነው። ወንጀሉን አንዱ ላንዱ እያለ አዳረሰው። እሳቸው ሀገር ሰላም ብለው አክሱም ሊነግሡ ሄዱ። ቀሳውሱቱ “ደም ያፈሠሠ...” አሉባቸው። “እኔ ደም አላፈሰስኩም” አሉ። “ደም ማፍሰስ ቃል ናት እንጂ አንቀህ ገለሃል” ብለው ከሰከሏቸው። እዚህ ላይ የዘመኑን አስተሳሰብ ታደንቃለሁ።

“እሺ” አሉና ሕጉን ስሉል ሚካኤል አከበሩ። እንጂ ማንም እንዳደረገው በተልበት ሊቀሱ ይችሉ ነበር። ያኔ ዘመኑም አይፈቅድም ማለት ነው። ከዚያ ባልነግሰም የፈለኩትን አነግሳለሁ” አሉና ደስ ያላቸውን ያነግሡታል። ስሙ ነው እንጂ ሥልጣኑ በሳቸው እጅ ነው።

ይኼኔ ነው በሀገራችን ውስጥ የመጀመሪያውን ቀይ ሽብር ያካሂዱት። ጎጃም ሸፈተ። አጼው ስሉል ሚካኤልን ላኩ። አንዳንድ ጠረኛ ደግሞ አለ ተሸገፎ የሚያውቅ። ጎጃም የሸፈተውን ጥመው አሸነፉት። ተወልዶ ሲነግረኝ አኩን የማጫውትህን ጨካኝ ድርጊት የፈፀሙት እዚያው ጎንደር እያሉ ነው። ከሌላ የሰማሁት ግን

አፈታሪክ ነው። አፈኛው እንደፈለገ ይነጻጻፍ ማለት ነው። ምንጊዜም የታሪክ ነብስ አለች።

ጎጃምን ድል አደረጉት አላልኩህም? “አውራውን ያዘው” አሉና ቆዳው እንዳገፈፍ አዘዙ። በሕይወት እያለ። ከገደሉት በኋላ ቢገፉት ይችሉ ነበር” አሉኝ። ስልል ባለ፣ ባዘነና በተፀፀተ ልሣን ተገፈፈ። በቆዳው ውስጥ ሳር ተጠቀጠቀበት። ሳም ልክ ጥጃዋ ሲሞትባት ወዲያው መታለቧን እንዳታቆም ጥጃው ተገፎ በቆዳው ሳር ተጎሰጎሶ እንድትታለብ እንደሚደረገው መሆኑ ነው።

ያንንም አውራ የነበረውን ሰው ፈረሰ ላይ አስቀምጠው እጅብ አዘውሉት ለአጼ የምሰራቹን በግልበያ ደርሰው እንዲነግሯቸው አዘዙ። አጼ ልባቸው በሰጋት እንዳይገጠሙል። ከዚያ ስሉል ሚካኤል ረጋ ብለው ሠራዊታቸውን አስከትለው ተንኩ። ከዚያ በኋላ ማነው የሚነግሩቸው?

ይህ ወዴት ይወሰደናል መሰለህ? ስሉል ሚካኤል ጭርጭሶ ብለው ከባለሚሉቻቸው ጋር ተቀምጠው በአገር ጉዳይ ሲነጋገሩ እንቅልፍ ወሰዳቸው። ከዚያም ትንሽ ቆይቶ ባነኑና “እናንተ፣ አሁንም ሥልጣኑን እኛው ነን የያዝነው?” አሉ።

“አዎን” ሲሉባቸው።

“አቤት ጠላቶቻችን እንዴት ይከፋቸው?” አሉ ስሉል ሚካኤል።

አንድ ከትግራይ ጨምረን ወደ ሌላ ጠቅላይ ግዛት እንሸጋገር። ማይምሻም ውስጥ የተወለዱ የአያቱ አቦይ ተወልዶ መድሀን ታናሽ ወንድም አሉ። የፈረሰ ሰማቸው ተሸላት በፅሐ ነው። ተክለ ሃይማኖት ነው ሰማቸው። በፅሐ (ጎረምሳ) ከተፍ የሚል ማለት ነው። ለአማርኛ አንባቢያን በአንድ ወቅት ሰጥፋቸው ተክሌ አባ ድረስ አልካቸው።

ጎበዝ ገበሬ ናቸው። ባለፀጋ ሆነው ልጆች ወልደው በሌላ ሰዎች ማሳረስ ሲችሉም እሳቸው ግን ግብርናን ሳይለዩት እንዳረሱ ነው የኖሩት። እንደመሰለኝ አውቀውታል። ሰውነት ሲንቀሳቀስ ነው ጤናማ የሚሆነው የሚለው ገብቷቸዋል።

በጣም ቀልደኛም ናቸው። እሳቸው ጠዋት ተነስተው እስኪመሽ በበቅሉ የሚጓዙበት አገር ዙሪያውን በሙሉ የእሳቸው ግዛት ነው። እዚያ ውስጥ ሕግ አይጣሰም። ኃይለኛ ጭቃ ሹም ወላጅ አልባ ልጆችንና ባሉቻቸው የሞቱባቸው ሴቶችን ማናሉብኝ ብሎ ርሰት ሲነጥቃቸው ተሟጋች ናቸው። ቡልጊዜ እንደረቱ ነው። ቀልድም አግቦም እየተናገሩ ነው የሚሟገቱት። ፋገሬው እየተዘናና ይመዘግ በዋል። ያወራዋል።

አንዱ ጭቃ ሹም አንዱ ገበሬ በድንገት በሞት አሁን ነው የዚህን መሬት መጠቀሻ ስለሆነ ሰፍ ሲል፣ አንድ የተቆረቆሩ የአገር ሽማግሌ አንዱን ጎረቤት ይጠሩና ለተክሌ አባ ድረስ ሄደህ አትነግርለትም። ብለው ይልኩታል።

ተሸላት በፅሁ ይደርሳሉ። ደረሱ ማለት ራቱ ማለት ነው። ደን ዚህኑ የትም ማንም በደፈር በበደል ይደርሳል አይደል? እኝህ ተክሌ አባ ድረስ አላበዱም እንጂ አንድ ናቸው። እንግዲህ አባድረሰ የደረሱላት ሴት ቆንጆ ትሆናለች፣ ወይም ወጣት ነች። ውለታ ይኖርባታል። እነሆ በረከት ይሏታል። በዚህም ምክንያት በየቦታው ልጆች ወልደዋል።

ይኸውልህ። አንድ የዳጌት ልጆቻቸው ከባሏ ተጣልታ ቤታቸው ትመጣለች። በማታ ምን ሆነሽ ነው? ብለው ጠየቁት። ሌላ ሴት ወሽሞ ማከራጅን ነገረቻቸው። አላቸውም ተገርመው ስላደዱ እኛስ እንዴት አድርገን ወለድናችሁ? ሂጂ ወደ ቤትሽ! ከዚያ በኋላ በሽማግሌ እናያለን አሉዋት። ፈገግ ብሎ ጋሼ ሰብሐት እያስተዋለን ተክሌ አባድረሰ እንዲህ ገብተው ባይጻጉ ባልየው ጠሙን ያድር ነበር። የትግራይ ገበሬ ሲፀልይ ተመሰገን ጌታይ፣ ጎመኔንና እምሴን አትገላኝ ይላል።

ተረት ያውራልኝ አሁን ትዝ የሚሉኝ አንድ እትዬ ናቸው። የሥዩም ተፈራ እናት ናቸው። እትዬ ነው የምንላቸው። በሰማቸው አንጠራቸውም። ከሥዩም ጋር ጓደኛዎቻች ሆነን ሰንግባባ ጊዜ አንተ ከእትዬ ጋር መተዋወቅ አለብህ ብሎ ወሰደኝ። ያሜውቱን ብዙ ታሪክ ነው። ለልጆቻቸውም ቀደም ብለው አሜውተዋቸው ስለነበር እትዬ፣ ያንን አሜውቸው እያሉ ረፈረገሰ ይጠቅሱላቸዋል። እትዬም ደስ እያላቸው ቡናችንን እየጠጣን ያውጥላሉ።

አንተ ልጅ ይህብናል። ብዙ እኮ ነው። አንድ ሁለቱን ለቅምሻ? እናውጋ እሽ። አገር ቤት ነው። ከመንደር ይርቃል። ቤቱ ፈንጠር ብሎ ጎረቤት የለውም። ወንዙን ተሻግሮ አንድ ትልቅ ዛፍ አለ። ሰውየው ቤቱ በገባ ቁጥር ዛሬ ማታ ደግሞ አምስት ሆነው ጠበቁኝና... ብሎ ለሚሰቱ ጉራውን ይነፋል። እንዴት እንዳንቆራጠጣቸው ይነግራታል። ይህም ጉራ ተደጋግመና ሚስት ሰለቻት። አንድ ቀን የእሱን ልብሰ ለብሳ ዛፍጋ ጠበቀችው። ሲመጣ ቁም አለችው።

ቆመ።
ተንበርከክ አለችው።
ተንበረከከ።
ከዚያ ሱሪዋን ዝቅ አድርጋ ቁጣን አፈንድዳ ሳም አለችው።

ሳመ።
ከዚያም ትዚህ የተነገሰ ሮጠህ ከዓይኔ እስክትጠፋ ብረር። አለችውና ሩሜውን ሲጀምር እሷም በአቋራጭ ቤቷ ገብታ የዘወትር ልብሷን ለብሳ ጠበቀችው።

እሱ ሮጠ አለክልኮ ደረሰ። ማንም የለም ብሎ ቆም ብሎ ተረጋግቶ እንደገና ጉራዋ መጣች። ቤት ገብቶ አምስት ሰዎች አጋጠሙኝ አላት።

ድምፃቸውን ሰሰማ ወደ ጨለማው ዞር አልኩና ብሎ መተርተሩን ሲጀምር፣

አንት ውሸታም! አለችው።
አንዴት? ሲላት
ስትመጣ እንዲህ እንዲህ አላጋጠመህም? አለች።
አዎን? አዎን? አዎን? አለ።
እና ቁጥ አልሳምክም?
አዎን?
እኔ ነበርኩ! ስትለው።
እኔ ደግሞ ይህንን ቁጥ የት ነው እማውቀው እያልኩ እኮ ነው የሳምኩት።

እትዬ እንዲህ ዓይነት ጨዋታዎች ብዙ ያውቁበታል። አሁን ደግሞ ጭናግ (ትራጆዲ) ያሜውቱኝን ልንገርህ።

ገደል አፋፍ አጠገብ ነን። ቆንጆ እርሻ አለ። ገበሬው ሸመገለ። ወንድ ልጁ ይጠረዋል። ከዕለታት አንድ ቀን የልጁ ሚስት ባለቤቷን አሠናብተኝ! አለችው። ምንው? እውድሻለሁ። ጠንክራ እየሠራሁ ነው። ምን በደልኩሽ? ሲላት

አንተ አይደለህም። አባትህ ነዘነዙኝ። አልቻልኩም። ሁልጊዜም እንደጨቀጨቁኝ ነው አለችው።

ጊዜ ሰጪኝ።
እሽ! አለች።

ልጅ አባቱ ጋ ሂደና አባዬ ጥሩ ድረሽኛል። ለዚያም አመሰግን ሃለሁ። ቆንጆ ሚስት ነው የጸርቋኝ። ነገር ግን በነገር ጎትጉተህ ሚስቱን ልታበርርብኝ ስለሆነ ወይ ዝም ትላለህ፤ አለበለህም ሌሊት ወስጂ ገደል ነው የምጨምርህ። ልብ አርግ! አለው

ዝም እላለሁ። ትክክል ነች። እሷ ምንም ያሳደለችብኝ ነገር የለም። እንደልብ ነው የምታበላኝ። በጣም ነው የምታከብረኝ። በሽታ ሆኖብኝ ነው ብሎ አባት ተናዘዘ። ትእንግዲህ አይለም ደኝም ስድል ተሰጠው።

ጠባይ ነውና፤ ሳምንት እንኳ ሳያልፍ ሚስት አሁንም መጣችና
“አሰናብተኝ” አለች።

“ነዘነዘሽ?”

“አዎን።”

“በይ ሬት እንብላ። ነገ ጠዋት አሰናብተዋለሁ” አላት።

ሬት ከበሉ በኋላ አባቱን አዘሉ ወሰደና ገደል አፋፍ ላይ አወረደው “ከፈለክ ገደል ግባ፤ ከፈለክ የፈለከውን ሁን! አባቴ ስለሆንክ ግን አልወረውርህም” ብሎ ጥሎት መጣ።

ይህ ጎረምሳ ደግሞ ተራውን አረጀ። ልጁ ሲጠረው አባት ባሕረው ተለወጠ። እንደ ቬክሰፐርና ግሪኮቹ ትራጆዲ ቴአትሮች ልክ መጣ። ቀደም ብዬ ያልኩህን አባት ደገመ። ምዕራፍ ሁለት ልትለው ብትችልም ታሪካ እንዳለች የቅድምዎን ሆነች።

በመጨረሻ አባት አላረፈም። ልጅ አዘሉ ሊጥለው ወሰደው። አፋፍ ሲደርሱ የታዘለው “እዚህ አውርደኝ። እኔም አባቱን ከዚህ አላላለፍኩትም” አለው።

ኢትዮጵያን በንባብ ላሳይህ? በዓለም ታሪክ መድረክ ላይ ሁሉም ኢትዮጵያ አንዱን ገፅ ባህሪ ሆና ታያታለህ። ይህንን በተመለከተ የዓፍኩትን አላነበብክም።

የኢትዮጵያን ታሪክ የምትጀምረው 3ሺ ብለህ ነው። ከመጀመሪያ ምዕራፍ ላይ የምታገኛት ሳባን ነው። የሳባ ታሪክ ውብ ነው። ለጥበብ ፍቅር ብላ ያንን ሁሉ መንገድ መሄጃ ይማርካል።

ሌላው የካሌብ ታሪክ እንዲሁ ያስደስታል። እንዳንዱን እየጠቃቀሰን ላሜውትህ። አሁን ሱዳን አካባቢ ያለ አገር ድሮ ኑቢያ ይባል ነበር። ሜሮጭ ከተማቸው ነው። በወዲህ ደግሞ የአክሱም ሥልጣኔ አለ። ሁሉቱ የለየላቸው ጠላቶች ናቸው። እዩ ካሌብ ዘመተና ኑቢያን ድምጥማጧን አጠፋው። ከዘመናት መረማት በኋላ አርኪዎሎጂስቶች ሂደው ቆፍረው ሜሮጭ የምትባል ከተማ እንደነበረች አሳወቁን።

ካሌብን በራሱ ንዶን እያየን ጨዋታችንን እንቀጥል። አለዛ አይጥመንም። ባሕር ማዶ ያሉ ክርስቲያን አሕዛብ ተጨቆኑ። ያኔ እስልምና አልተሰበከም ገና ነበር። የቆስጥንጥንያ ንጉሥ ወደ ካሌብ የጦር ፅርዳታ አድርጎ ጎረቤቶቹን ክርስቲያኖች እንዲታደጋቸው መልዕክት ላከ። ካሌብም የድረሱልን ድምፁን ሰምቶ ጦሩን ሰበሰበ። መርከቦችም፣ ሠራዊቶችም፣ የጦር ዝሆኖችም አስከትሎ ዘመተ። ሂደው ተዋጥሶ ድል በድል ተጎናፀፉ። በዚያን ዘመን ማንም አረብ

ዝሆን አይቶ አያውቅም። ውጊያውም The year of the elephant ተባለ። ነብዩ መሀመድም ይህ ጦርነት በተካሄደ ባሙቱ ተወለዱ።

ወላሂ! ካሌብ ከጦር ሲመለስ በመራራት ውስጥ ለውስጥ ነው የመጣው። ለወታደሮቹም መመሪያ ተሰጣቸው። ከሚነሱበት አገር አሸዋ አፍሰው እንዲመለሱ። እንዳንዱ ትንሽ ቆነጠረ፤ እንዳንዱም እሚችለውን ያህል ያዘ። እዚህች ቅድስት አገር ሲደርስ ያ አሸዋ ጦርቅ ሆነ። ትንሽ የያዘውም ቆጨው፣ ብዙ የያዘውም ቆጨው። ጨምሮ ሊይዝ ይችል ነበረ። በዚህ ምክንያት የዘንም አዘን ያልዘንም አዘን ተባለ።

ወደ ምስር እንሻገራለን። የአሁንዎ ግብፅ ድሮ ስምዎ ምስር ነበረች። ከግብፅ ነገሥታት አብዛኛውን ጊዜ ፈርአን ወንድ ነው። ነገር ግን ሕጋዊ መብቱን የሚያገኘው የእናቱ ልጅ ስለሆነ እንጂ የአባቱ ልጅ ስለሆነ አይደለም። አልጋው የሚወረሰው ከእናቱ ነው። ነገር ግን በወንድ ጉልበት ነው የሚረጋገጠው። በዚያን ጊዜ ሀትሼፕሶት የምትባል ንግሥት ተከሰተች። ይህች ሴት ከታላላቆቹ ፈርአኖች አንዷ ሆነች። ይህች ሀትሼፕሶት ግማሽ ኢትዮጵያዊት ነበረች ይባላል። በእርግጥ የታወቀ ነገር የለም እንጂ። እንቅጥላለን፤ እንቀጥላለን እ! የት ነን አሁን?

ከግብጾች ጋር ነን? ይብቃን ስለግብፅ ወደ ጥንት ግሪክ እንሂድ። አውራ ገጣሚያቸውና የባሕላቸው ዋናው መሠረት የሆነው ሆመር ስለኢትዮጵያ እንዲህ ይለናል “አማልክቱ በየግጥቱ አንድ ጊዜ የሰው ልጅን ከማስተዳደር ጣጣ ለማረፍ ወደ ኢትዮጵያ ሄደው፣ ድንቅ መስተንግዶ ተደርጎላቸው ይመለሳሉ” ኢትዮጵያውያን ደግሞ እንግዳ ተቀባይ፣ የእግዜር እንግዳ ባዮች ነን። ይህ አባባል የሚሠራው በገጠር ባሕላችን ነው እንጂ፣ የአዲስ አበባውማ ቱሪስት ብላ! ነው የሚልህ። ሠልጥኗላ!

ወደ ኢየሩሳሌም ስንሂድ እዚያም ኢትዮጵያን እናገኛለን። ከ12ቱ ሃዋርያት አንዱ የሆነውን ፊሊጶስን መንፈስ ሂድና ወንጌል ሰበክለት ለኢትዮጵያ ንግሥት ጃንደረባ ይለዋል። ይህ ጃንደረባ ለንግሥቷ እንደ ገንዘብ ሚኒስትሪና የውጪ ጉዳይ ኃላፊ ጭምር ነው።

ይህ ሐዋርያ ሲመጣ ጃንደረባው ሰረገላ ውስጥ ተቀምጦ ትንቢተኛ ሲሆን ውስጥ ስለ እያሱሻ ያለውን ትንቢት ሲያነብ ሰማው። “ሰላም! ግባ” ብሎ አስተናገደው። “የምታነበውን ተረድተሽዋል ወይ?” ሲለው “ማን ነገረኝና እረዳዋለሁ?” አለ “እኔ እንግዳያው

ልግልልል። አሁን ያነበብከው ትንቢት ስለጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ብሎ ወንጌልን አስተማረው። ጃንደረባው ይህንን አድምጦ ለእንግዲያው ውሃ እዚህ ጋለ፤ እኔ ብጠመቅ የሚከለክል ነገር አል እንዴት አለው።

ይፈቀዳል እንጂ። አለውና ሐዋርያው አጠመቀው። የመጀመሪያው ክርስቲያን ቁሳር ቆስጠንጢኖስ ሆነ። እናቱ ንግሥት አሌክ ከልብ ክርስቲያን ናት ከልብ። ጾም ጸሎቱ ሰግደቱ ላይቀር። በዚያ ዘመን የኢየሱስ ክርስቶስ መስቀል ጠፍቷል። የት እንደገባ አይታወቅም። አሌክ እየሩሳሌም ሄደች። እዚያ ሱባኤ ገባች። ለጣን አዎሽ ተብሎ በራዕይ ተነገራት። በበነጋታው ጠዋት ደመራ የሚያክል ለጣን ተሰባሳ። ጢሱ ወደ ሰማይ ወጣና በቀስተ ደመና ቅርፅ በግማሽ ክብ ሠራና ሽቅብ ርቆ ቁልቀል ዘመመለሰ ምድር ላይ አረፈ። አሌክ ይህንን ስፍራ አስቆፈረች። እዚያም መስቀሉ ተገኘ።

ለአራት ተቆረጠ። አንድ አራተኛው ወደ ኢትዮጵያ ተላከ። ግማደ መስቀል ይባላል ስያሜው። በዚያን ጊዜ አጼ ዳዊት ነበሩ። የት እንደሚያስቀምጡት ጨነቃቸው። ከልብ አማኝ ስትሆን ያስጨንቃል። በሕልማቸው መስቀሉን በመስቀል ላይ አኑረው አላቸው ጌታ። ምን ማለት ነው ብለው ቆላ ደጋውን ሲዘዋወሩ ግሼን አምባ ደረሱ። ሲያዩዋት ቅርፅዋ ልክ መስቀል ይመስላል። እዚህ ነው ቦታው። ብለው ንጉሥ ዳዊት አስቆፈሩና መስቀሉን ቀበሩ። በዚህም ቦታ ላይ ግሼን ማሪያምን አሠሩ።

ነብዩ መሐመድ በጣም የሚወዷት የልጃቸው ባል ዓሊ ይባላል። በእምነቱም ጽኑ። ነብዩ ለዓሊ ፍቅራቸው ጥልቅ ነው። በአንድ ወቅት በእስልምና ተፃራሪዎች ይገደላል። በዚህም አሁን በእምነት ተከታዮች እንደ ሰማዕት ነው የሚታየው። ዘመናት አለፉ።

ይኸውልህ እንደገና በእስልምና እምነት ደግሞ ኢትዮጵያ ወደ መድረኩ ስትገባ ነቢዩ ከመካ ባለጣሉቶች ጋር ተጋጨፍ ለቅርብ ተከታዮቻቸው አደገኛ ጊዜ መጣ። ስለዚህ ነብዩ፣ ሂዱ ወደ ኢትዮጵያ፣ የመጽሐፍ አገር ነው አሉዋቸው። እስራኤልና ኢትዮጵያ ሁለቱ የመጽሐፍ አገር ይባላሉ። የመጽሐፍ ቅዱስ ማለት ነው።

ንጉሡ ይቀበላችኋል። እዚያ ቆይታችሁ ጊዜው ሲደርስ እንል ከባችኋለን። ብለው አላቸው ወደ መዳና ሄዱ። ተከታዮቻቸው ወደ እዚህ መጡ። አሁንም ነጋሺ ተቀብሎ አስተናገዳቸው። የነቢዩን

ደብዳቤ አንብቦ እስልምናን እንዲያስተምሩት ጠየቃቸው። እስልምናን ተቀበለ። በእስልምና አጥምቀውት ማለት ነው።

ይህ አሁንም ነጋሺ ንጉሥ አይደለም። የአንድ አካባቢ አዛዥ ነው። እንደ ካሌብ ዓይነት ንጉሥ ሲኖር አብዛኛውን ቦታ ይገዛል። ይህኛው ለዘመን አጼ አገረ ገዢ ሊሆን ይችላል። በእነርሱ አሁንም ነጋሺ ነው። ተቀበላቸው፤ አስተናገዳቸው። ጊዜው ሲደርስ ነቢዩ መሐመድ በድል አድራጊነት መካ ሲገቡ ነው። ብለው ጠርተዋቸው ወደ አገራቸው ተመለሱ። አንድ ሰው በሕልሙ ነቢዩ፣ ዓሊ እና አንድ ማንነቱ ሊለየው ያልቻለ ሰው ቆመው ሲወያዩ አየ። ፍለጋ ጀመረ። ሐጂ እገሌ፣ ሼህ እገሌ ቢል አላገኘውም። ይህ በሕልሙ ያየው ሰው በእስልምና ስም እምነት ላይ ታላቅ ሥራ ይሠራል ብሎ ሰላመን ምድረ አረብን አዳረሰ። አላገኘውም። ፈላጊው ሰውዬው ተጓዥ ነውና ወደ ኢትዮጵያ መጣ። በሕልሙ ያየውን ሰው ሐረር አገኘው። ስሙ አሁንም አልገራኒ ይባላል።

እኛ መሐመድ ግራኝ የምንለው ነው። ሕልሙኛው ከአሁንም አል ገራኒ ጋር እየተዘዋወረ የጀግና ጠረኛ ገድሉን ጻፈ። በመጨረሻም ፉቱሕ አል ሐበሻ በሚል ርዕስ መጽሐፍ ጽፎ አሳተመ። አበሻን ነጻ ለማውጣት ማለት ነው። ይህንን መጽሐፍ ነው የእኛ አገር ታሪክ ፀሐፊው ተክለ ዳዲቅ መኩሪያ የአሁንም ግራኝ ወረራ በሚል ርዕስ በጻፉት መጽሐፍ፤ በአብዛኛው የተጠቀሙበት።

ለመጀመሪያ ጊዜ የጸሎት ማንቂያ አዛን ለአሁን አክብር ያለው ኢትዮጵያዊ ነው። እውነት ነው። ስሙን ቢላል ይሉታል።

እንዴታ! የሰነ ግጥም ተልላታቸው አሌክሳንደር ፑሽኪን አያቱ አሌክሳንደር አኒባል ኢትዮጵያዊ ነው። ካስታወስክ ፍሲያዊው መምህራችን ሚስተር ሶሎሚን ሲኖገር "Compared to Pushkin Shakespeare is a crying baby" ብሎን ነበር። ፑሽኪንን ከሼክስፒየር ጋር ብናወዳድር ሼክስፒየር የሚያለቅስ ሕፃን ነው።

ይህ አሁን የማሜውትህ ትዝ ያለኝን ነው። በአንተ ንባብ ደግሞ ወደፊት ተገዘህ የምታየው ብዙ ይኖራል። በየትኛውም ዘመን በተከሰተ ታሪክ ብትመረምር ኢትዮጵያዊ ገፅ ባህሪ ታገኛለህ።

ሪቻርድ በርተን የሚባል ተጓዥና ታሪክ ጸሐፊ ሲያሜውተን የዘመኑን የሶማሌ ባሕል ይጥያል። ሀብታም የሆነ ሶማሌ ሴት ሲያዎ ልጃገረቹ በተርታ ይቆማሉ። አጪው ሙሽራ ከጎን ቆሞ

ቂጣቸውን ያያል። ከሁሉ ወደኋላ የወጣው ቂጥ ይመረጣል። ሆኖ ነዋ! ደዋሰ የሴት ቂጥ ውብ አይደለምን።

ፈረንጆች ከጥንት ግሪካውያን ሮማውያን አንስቶ - ያሂ ተአምረኛ አባይ የሚመነጨው የት ይሆን? ብለው ለሺዎቹ ዓመታት ሲጠይቁት የኖሩት ጥያቄ ነበር። በነሱ ዓይን ነው ማየት።

ከካርቱም ከተማ ጥቁር ዓባይን ተከትሎ ተነስቶ እስከ ኅንደር ተተዙዋል። በእርሱ ገድል አማካኝነትም ኢትዮጵያ እንግሊዘኛው ተናጋሪ ዓለም መድረክ ላይ ታየች።

ሌላ እንግሊዘኛ ታሪክ ጸሐፊ ላጫውትህ። ቶይንቢ ይባላል። የሰው ልጆችን ሁሉ ከመጀመሪያችን እስከዛሬ የሚጠቀሙ ታሪክ የጻፈ ነው። A Study of History ይባላል። በአሰራ ሁለት ቅጽ ነው። ከአንድ አድናቂው ጋር ሆነው ወደ ሁለት ቅጽ አሣጥረው አሰንበሱኝና በጣም ወደድኩለት።

ብዙ ታሪክ ጸሐፊዎች ሲጽፉ ወይም ስለ አንድ ጦርነት ብቻ፣ ወይም ረዘም ስላለ ዘመን ይጽፋሉ እንጂ እንደርሱ የሰው ዘርን በሙሉ ጠቅልለው ለመጻፍ አልሞከሩም። ቶይንቢ በመግቢያው ሲነገርህ ግለሰብ ይሁን፣ ጎሳ፣ አገርም፣ ሥልጣኔም ማንበርም ብትል 'Challenge and Response' ናቸው የታሪኩን ሂደት የሚወስኑት።

Challenge ማለት ለእናንተ አገር እንዲህ ልንገልጽው እንችላለን አለኝ። (በእናንተ አገር ሲለኝ፣ በተራራማው አካባቢ የሚኖረውን የጋሞ ሕዝብ ማለቱ ነው) ምዘሆኝ ትንሽ ሀገር ውስጥ ራሳችሁን ቻሉ። Response እንችላለን ብላችሁ በምትኖሩበት ተራራ እያንዳንዳን ድንጋይ እያጠናችሁ፣ የተፈጥሮ ሀብታችሁን እየተንከባከባችሁ መኖሩን ቻላችሁበት። ግን በዚያ ተወስኖችሁ የራሳችሁን ትልቅ ሥልጣኔ እንዳትገነቡ ቻሌንጁ በዘባችሁ።

ሃዋይ ደሴቶች ስንሂድ ደግሞ ገነት ውስጥ ነው የምንኖረው። ቻሌንጅ እዚያ የለም። ሐበሻ ሁሉ በእጃቸው ሁሉ በደጃቸው ነው እንደሚለው። ለመኖር የሚያስፈልጋቸው ከሚበቃ በላይ አላቸው። ስለዚህ ተፍጨርቆረው ትልቅ ሥልጣኔ ለመገንባት አልተጋበዙም።

አያልን ግሪክ እንደርሳለን። ግሪክ ትንሽ ለም መሬት ያላት ዙሪያዋን ማለት እስከሚቻል ድረስ በባህር የተከበበች ድንጋይ የሚበዘባት አገር ናት። ብዙ ደሴቶች አሏት። ስለዚህ ለመገናኘት በጀልባ መሆን አለበት። አያሉም መርከብ መገንባት ይኖርባቸዋል። ኤውሮፓን ለመውረር የመጣውን የፋርስ ጦር በመርከብ ቻቸው ዝንኛው የሳላሚስ ውጊያ ላይ ድል አድርገው መለሱት።

የእነሱ ቻሌንጅና ራስገንባ ተመጣጣኝ ስለነበረ ያንን ድንቅ ሥልጣኔያቸውን ለመፍጠር ቻሉ።

እ! ቶይንቢ እስከዛሬ ድረስ የሰው ልጅ 26 ሥልጣኔዎችን ፈጥሯል ይላል። ከዚያም ውስጥ አንዱ የኢትዮጵያ ሥልጣኔ ነው።

የኢትዮጵያን ሥልጣኔ 'Fossil' ይለዋል። ፎሲል ማለት ከሚልዮ ናት ዓመታት በፊት ሲኖር የነበረ ፍጡር አሁን ድንጋይ ሆኖ ይገኛል ቅርፁን እንደያዘ አበሲኒያ ፎሲል ናት። 'Always the same' ድግግሞሽ። ይኸው ቅዳሴውን ትሰማለህ? በታከተና በሰለቸው ገጽ አስተዋለኝ።

አውሮፓ Living Civilization ነው። ሕያው ሥልጣኔ እንደማለት ነው። ለውጥ! እንዲያውም ለውጥ ነው የሥልጣኔያቸው ሞተር። በነገራችን ላይ ቶይንቢ እዚህ እኛ አገር የኒቨርሲቲ 'Lecture' ሊያደርግ መጥቶ ነበር። ያም ብቻ አይደለም የአበሲኒያን ፎሲል ሲቪላይዜሽንም ለማየት ይሆናል።

እዚህ ጋ ልብ በል። ውዳሴን ብቻ ሳይሆን ወቀሣንም አይተህ መቀበል ይኖርብሃል። ጊበን የሚባል ታሪክ ጸሐፊ እኛን ኢትዮጵያውያንን ሲገልጽን እንዲህ ይላል። "ኢትዮጵያውያን ዓለምን ረስተው እነሱም በዓለም ተረስተው ሺ ዓመት ያህል አንቀሳሩተዋል"

እሱ አንድ ሺ ዓመት አለው እንጂ እኛስ ሦስት ሺ ዓመት ነው የተኛነው። ለምን መሰለህ?

እ? ማለት ጥሩ። ኮፒ ብቻ ሰናደርግ፣ የኮፒ መጻግት ስንሰበሰብ ዘመናቱ አለፉ። በመጀመሪያ አንድ አዲስ ሐሳብ እዚህ ከመጥከራችን በፊት የት አገር ተደርጎ ያውቃል? ነው የምንለው። አዲስ ነገር ማድረግ መሞከር እርማችን ነው። እኛ ሀገር አዲስ ፈጠራ ከመጥከሩ በፊት በመጀመሪያ እየሩሳሌም መሞከር አለበት። እዚያው ድሮ ድንበራችን ላይ እንደቆምን 1966 ዓ.ም መጣና ደረማመሰው። ላሰብንበት የሕሊና ነፃነታችንን አግኝተናል። የዓለማችንን እውነታ ነው አሁን ዓይኖችንን ገልጸን የምናየው።

እኔ ዘርዓ ያቆብን አላነበብኩትም። በደንብ ያነበበው ፈጣን ጭንቅላት ያለው አንድ ዓደኛዬ የነገረኝ ነገር አለ። ዘርዓ ያዕቆብ በመረምር የዚህ ዓለም ምስጢር ሊገባው አልቻለም። ዋሻ ውስጥ ገባ እንደ ባህታዊ። "እስኪገለጽልኝ ከዚህ አልወጣም" አለ። ከእግዚአብሔር ጋር እልህ ውስጥ ገባ። በኋላም "ተገለጻልኝ" ብሎ ዘርአ ያዕቆብ ከዋሻ ወጣ። በእኛም ዘመን ደርሶ ተነበብ።

ያህንን የነገርኩህን ታሪክ ያጫውተኝ ሰውዬ ያንተ ዕድሜ እኩያ ነው። ትንሽ ሳይበልጥህ አይቀርም። ቱሪዝም ኮሚሽን ይወራ ነበር።

በአርቲስቲክ ሕንፃ ውስጥ አንድ አፓርትመንት ተከራይቶ ነው የሚኖረው። ጥሩ ደመወዝ እንደነበረው አስታውሳለሁ። እሱ ግን በዘርአ ያዕቆብ ፍልስፍና ተመሰጠና ሥራውን አቆመ። ኪራይ ቤቶች ያከራየውን አፓርታማ ግማሹን አከራይቶ በዚያ እየተዳደረ በራሱ ላይ የቤቱን በር ዘጋ። አልተገለፀለትም መሰለኝ በዚያ ፈጣንና አስተዋይ ጭንቅላቱ ምንም ሳይነግረን ሱባኤ ላይ እንዳለ ሞተ።

አዎን። ሳምንር እኛን ሲያስተምረን የጀዝዊት ዓይነት ፍልስፍና ስለሆነ አብሽቆናል እንጂ ለኢትዮጵያ ያለው ፍቅር ከበሬታና ዕውቀት ትልቅ ነው። ስለዚህ ሣምንርም ከበሬታ ይገባዋል።

“እ?” ትዝ አለው። ዓይኖቼ እንደ ከዋክብት አበሩ። አካሉን በቀላሉ ማጣጠፍ መዘረጋጋት ስለሚችል እንደኳስ ነጥሮ መደቧ ላይ እንደ ጃፓን ባሕል በጉልበቶቹ ተንበርክኮ ተረከዞቹ ላይ ተቀመጠ። በእጆቹ ጉልበቱን ደገፍ ብሎ ገለጸውን ጀመረ።

“የእምነት መመሪያ የሆኑት መጻሕፍትም ኢትዮጵያን ቅድስት አገር ይሏታል። አያሱስ ለእናቱ “ርስትሽ ናት” ብሎ የሰጣት ምድር ኢትዮጵያ እንደሆነች ይታወቃል። በተለይም በአርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ዓይን ስትመለከተው እውነትነት አለው።

ከታሪክ ጋር አያይዘህ ስትወስደው ደግሞ አንዳንድ ድንቅ የሆነ ገጠመኝ ታስተውላለህ። ይኸውም ዳግማዊ አጤ ምኒልክ ሞተው “አሉ” እየተባለ ሰባት ዓመት አገራችንን ገዝተዋታል። ሕዝቡ እንዳይሸበር ሲፈለግ እሳቸውን የመሰለ ሰው በርቀት ለሕዝብ እንዲታይ ይደረጋል። ይህ ሰውዬ ሳይሆን አይቀርም የመጀመሪያው ኢትዮጵያዊ ተዋናይ። ከልብ ሣቀና፣ ቀጠለ። “በርግጥም የምኒልክ መሞት በዘመኑ የነበረውን ሕዝብ ሲያስደነግጠው ይችላል። ልብ አድርግ፣ ምኒልክ ብልህ የሰላም መሪ ብቻ ሳይሆኑ ድንቅ ጥበብን አድናቂ ንጉሥ ናቸው። ዘመናዊት ኢትዮጵያን የመሠረቷት እሳቸው ናቸው። ትምህርት ቤት፣ ባቡር፣ መኪና፣ ሆቴል ብትል ሕክምና፣ ፖስታም ወደ አገራችን ያስገቡት ክህናቱን እየታገሉ ነበር። እነሱ አገራችን የጥንት ሆና እንድትኖር ይፈልጋሉ። ምኒልክ ደግሞ የምዕራባዊው ሥልጣኔ ጥቅም ገብቷቸዋል። እኝህን ጁኒዬስ የሆኑ መሪ ሕዝቡ ሲጠራቸው “እምዬ ምኒልክ! እንቅልፈ ምኒልክ” ይላቸዋል። ታዲያ ሥልጣኔንም፣ ሰላምንም የሰጠህን መሪ ሞት መሰማት ለሕዝቡ መራር ገዝን ነው። ለዚህም ነው በተከታዮቻቸው ገዝተው የተደበቀው። በኋላም ዘመን ገለጠው። ቀጥለው የመጡት መሪ ጃንሆይ ናቸው። የምኒልክን ችቦ ተቀብለው ቀጠሉ። የበኩላቸውን

ለማድረግም ጣሩ። ጃንሆይ ንጉሥ ብቻ ሳይሆኑ ‘Statesman’ የምትላቸው ናቸው።

እሱን ደግሞ ጃንሆይን ጃማይካዊ ሆነን በራስ ተፈሪያን ዓይን እንያቸው። እዚያ የሚኖሩት ጃማይካውያን ተገናተዋል። በተወለዱ በት፣ በቀላሉበት ምድር ነፃ አይደሉም። በዚህ ጊዜ አገርህንም ትወዳለህ። በመገፋት ብዛት። ወይ ምሥራቅ ተመለከቱ። በዚህች አካባቢ አንዲት ነፃነቷን ጠብቃ የኖረች ምድር አለች። ኢትዮጵያ ትባላለች። ለራስ ተፈሪያዎቹ ይህች አገር የተሰፋ ምድር ሆነች። ባንዲራዋን መለዩ እና ማኅተማቸው አደረጉት። እነሱን ሆነህ ስታስበው ጌታ በዚህች ምድር እንደገና ተወለደ። ማንነቱን ስናጣራ ራስ ተፈሪ የእኛ ጃንሆይ ሆኑ። ሰው አምላክ ሆነ፣ አምላክም ሰው ሆነ። የሚለውን ቃል አስታውሱ።

የኛ እምነት ተከታዮች ከሁሉም በላይ ይህችን አገር ይወዷታል። ቦብ ማርሊንም ዜማውን አስታውሱ። የማርክስ ጋርቪ ቅስቀሳንም ልብ በል። ስለጋርቪ ትንሽ ገለፃ ያስፈልግሃል? OK! የምንግርህ አንድ ነገር ብቻ ነው። ዓለም ራሷ ለጥቁር ሕዝብ ሲክል ሆነች። ጋርቪ ለወገኖቹ ነብይ ሆኖ ነጻዋን አገር አመላክታቸው። መሪው ጥቁር ነው። ነጻነት አልባውን አህጉር ወደ ብርሃን አየመራ ነው። ለእነዚያ ነፃነት ለጠማቸው ሕዝብ ጃንሆይ ሰው መሆናቸው ቀረና ሕያው አምላክ ሆኑ።

ጃንሆይ ይህንን አምላክነት ያጠናከረላቸው አንድ አጋጣሚ መፈጠሩን በርቀትም በሆን ሲነገር ሰምተናል። ላጫውትህ?

ጃማይካ በድርቅ ተመታ በነበረ ወቅት ጃንሆይ በጉዞ ላይ እያሉ ኤሮፕላናቸው ጃማይካ አረፈች። ልክ ወርደው መራቱን ሲረገጡ ጠፍቶ የነበረው ዝናብ ዘነበ። በዚህ ወቅት የራስታ እምነት ተከታይ ቡሉ የጃንሆይን አምላክነት በግልፅ መሰከረ። አለና ቆመ። አካላቱን እፍታቶ ዝግ ባለ ሁኔታ መደቧ ላይ ተቀምጦ እግሮቹን ዘረጋቸው።

ሞቼ ብንላና ዳግም የመኖር ዕድል ቢሰጠኝ? በዘመኑ ካልብ ብፈጠር ደስ ይለኛል። አይሆንም ከተባልኩ የጃንሆይን ዘመን እመርጣለሁ። እሳቸው በዘመናዊ ትምህርት ለኮቲቲቱን ደክመው ነበር። እኛ ግን ከጥቂቱ በስተቀር አብዛኛዎቻችን ጨነናን።

በታህሳሱ ግርግር አሜሪካን አገር ነበርኩ። ትዝ ይለኛል ተሰፋዬ ገመግሞ ልገበኛው ሸካጎ ሄጀ ኃው የሰማሁት። የጃንሆይ ተገዢ ነኝ ብልም። በታህሳሱ መሬትቀለ መንግሥት መከራ ለዘብተኛ ሆንኩ። የሙድ ነገር ነው። ሌጄ አላቆመው ነገር ማንበቤ ምን ዋጋ አለው? ተሰፋዬ ግን

ጋዜጣውንም፣ መጽሐፉንም እየሰበሰበ በትልቅ ትኩረት ያነባል። እኔንም እንዳንብብ ጋብዘኝ።

«አላነብም» አልኩት።

«እንዴት አታንብም? ይኸ እኮ የአገራችን ጉዳይ ነው። አለፍ ጮኸብኝ።»

ግንብብ ጀመርኩ። በኋላም በ1966 አብዮት ጃንሆይ ከሥልጣናቸው ሲወርዱ አዲስ አበባ ውስጥ ነበርኩ።

መጽሐፍ ቅዱስ ሳንብ አትዮጵያን ብዙ ጊዜ ይጠቅሳል። ከወዳጆቼ ጋር ሳወጋ 41 ጊዜ እንደሚጠራት ነግረውኛል።

አምን መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በርካታ ጊዜ አትዮጵያን ይጠቅሳል ይህ በረከት ግን አሁን በምናውቀው የአትዮጵያ ካርታ ሰፋት ላይ ለምንገኝ ብቻ አይደለም። የኩሽ ዘር ባለበት ሁሉ ነው በረከቱ የሚደርሰው። የኩሽ ዘር ባለበት በምናብ ስትሄድ ንለምን ሁሉ ይታደጋል ልንል እንችላለን።

ዛሬ ከባሕር ልጅ ከአይሱ ጋር ተገናኝተን ያሜወትኩት ስለ አሱን ተክለሃይማኖት፣ ስድስት ክንፍ እንዴት እንዳበቀለ። እግራቸው ተቆርጣ ቆይታ ክንፍ አብቅላ የበረረችበት ሶለተ ዓመቱ ባለፈው ወር በሃያ አራት መዞኑን አሜወትኩት። እየጣቀ «እንዲህ እንዲህ ንደንቱን ነው ሰነግረው የሰነበትኩት። ስለ ዝቋላ አሶ አሜወትኩት። ሌላውን እንግዲህ ፍላጎቱ ካለው ኤንሳይክሎፒያና ሌሎች መጻሕፍት ውስጥ ሊያነበው ይችላል።

እ፣ እንደሱ ነበር ውለውኛችን። እትዬን ግን እንኳን አስታወ ሰከኝ። እላቸውንም አባ ኪዳነ ማርያምንም እጨምርሁታለሁ። አሁን ጥቂት ቀን ሰላላው ታሪካዊ በታዎችን ለመጎብኘት ወደ ሰሜን አትዮጵያ ተጉዟል። ሲመጣ አሜወተዋለሁ።

አሁን ስለ አትዮጵያ ያወገውን ባዕድ ሆኜ ባነበው? ሀብታም ከሆንኩ አትዮጵያን መጥቼ እንበኛት ነበር። አትዮጵያዊ በመሆኔ ምንም አይሰማኝም። ለምን መሰለሁ? ልጅ ሆነህ አባት እናትህና ሠፈርህ ነው ላንተ ንለም። ከእርሱ ጋር ጥፍ ኑሮ ኖረህ አድገህ ከሆነ ሌላው ሁሉ ትርፍ ነው። ግን ደስ ይላል።

፱

ግ.ጢ.ጢዋ ተዓምረኛ ደሴት

ሦስት አገሮች አሉኝ። እነዚህ አገሮች ውስጥ ለጥቂት ግምንታ ትና ለወራት ያህል ኖራለሁ። በተለያዩ ምክንያት ንብኝቻቸው ሳልጠግባቸው ተለያዩን።

“ወይ አዲሳባ? ወይ አራዳ ሆይ።”

አገርም እንደሰው ይኖራል ወይ” የሚለው ግጥም በካሣ ተሰማ ድምፅ ከወጋችን በስተጀርባ በሌላብ እየተሰማን፤ ነው ይህንን የሕይወት ገጠመኝን የማሜውትሁ።

ምንጫወተው ስለ እንግሊዝ፣ ፈረንሳይና አሜሪካ ነው። እያንዳንዳችንን እንደፍጥርጥራችን የሚለያይ እንግሊዝ የምንለው አገር አለ። እኔ በልቤ በያንስ የሁለት አገር ሰው ነኝ። የተወለድ ኩባት አትዮጵያና አዕምሮዬ ያደገባት እንግሊዝ አገሮቼ ናቸው።

የእኔ ትውልድ በትምህርት ቤት ባለፈበት ዘመን አትዮጵያችን እንደ ብዙዎቹ የአፍሪካና የእስያ አገሮች የእንግሊዝ ንለም አቀፍ የባሕል ግዛት ወይም ኤምፓየር ዳር አገር ነበረች። ከዝቅተኛ ክፍል ጀምረን የምንማረው በእንግሊዝኛ ነበር። ከክፍላን የትምህርት መጻሕፍት ውጪ የምናነባቸው የእንግሊዝ ታሪክና ባሕል፣ በእጅ አዙር የሚያስተምሩ የእኔ ቻርልስ ዲክንስ፣ የኔ ዊልያም ሸክስፒርና ሌሎች የልቦለድ ሥራዎች ነበሩ። እኔም በልቤ ሐሰኝ በአእምሮዬ የዳር አገር እንግሊዛዊ ሆኜ አደግሁ።

ለመጀመሪያ ጊዜ እንግሊዝ ስደርስ ከአውሮፕላን ማረፊያው ወጥቼ በዝንኛው ባለፎቅ የሰንደን አቶቤስ ተሳፈርኩ። ፎቅ ወጥቼ ወንበር ላይ ከእንዱ እንግሊዛዊ አጠገብ ተቀመጥኩ።

አንዲም መንገድ ወይም ሕንጻ እንዳታመልጠኝ ንደኔ እንደ ጠረጴዛ ካስ ተመልካች ይወረወራል። ያነበብኩት ሁሉ ትግ ይለኛል። እደንቀለሁ። በፊት የኖርኩበት ንደኔት ስሜት ይሰማኝ ጀመር። አጠገቤ የተቀመጠው ሰውፍ ከአምላክ የታዘዘልኝ ይመስል የመንገዱን የሕንጻውን ስያሜ ረጋ ባለ ድምጽ ይገልጻልኝ ጀመር።

ችኩል አትኩሮቱን እየተከተለ ይነግረኛል። ዕድለኛ አይደለው? ቀጠልን ወደ መሐል ከተማ።

“ግንቦ? ከየት መጣህ? ወዴት እየሄድክ ነው? እያለ በጥያቄ አላጣደፈኝም። አይቶኛል? የፈለግሁትንም ተረድቷል። ለንደንን ማስተዋወቁ ለርሱ ግብ ለእኔ ፕሮግራሜ ሆነ።

ከአቶቡሱ ሲወርድ ትልቅ የተጣጠፈ ወረቀት እየሰጠኝ “ይህ ያስፈልግሃል” ብሎኝ ተሰናበተኝ። ገለጥ አድርጌ ሳየው ለንደንን ቁልጭ አድርጎ የሚያሳይ ካርታ ነው። ለአዲስ ኅብኛ የሚያስፈልገው ዋነኛ ነገር። አማልክቱን እያመሰገንን ጉብኝታችንን እንቀጥላለን” አለና አረቂቀን ፋት አለ። በላይዋ ላይ ውሃ ተጎነጨባት። ወጉን ቀጠለ።

በነጋታው ሌላ ቅን እንግሊዛዊ የታክሲ ሸፈር አጋጠመኝ። እኔ አማልክቱ ለእኔ ያደላሉ። አለና እጁንም ግድንንም በሠፊው ከፈተ።

“ታክሲዋ ባዶ መሆንዎን አረጋግጥኩ። ለንደንን ተዘዋውራ ለማየት የምፈልግ እንግዳ ነኝ። ሰንት ልክፈልህ? ሰለው ለንደንን ተወልዶ ባደገ የሠራተኛ መደብ አነጋገር “ጎበዝ” አለኝ “ኮከኒ ነኝ” የለንደንን ተወላጅ ነኝ ማለቱ ነው።

“ልክ ላንተ ለወጣቱ በጣም የማስፈልግህ አስገብኜ አግኝተሃል። እንኳን ደስ ያለህ። ለአገልግሎቱ አንድ ፓውንድ ትከፍለኛለህ” አለኝ።

እውነትም ለእኔ ተመርጠልኝ የተላከ ጋዶድ ኖሯል። ተወልዶ ያደገባትን ለንደንን ይወዳታል፤ ያደንቃታልም። ይኮራባታልም። ወደ ፓርላማ ሕንጻ ይዞኝ ሔደ። ሰንገባ ባዶ ነው። ምናልባት ቀኑ የበዓል ዕለት ሳይሆን አይቀርም። አስገብኝዬ ገለጻውን ጀመር።

“ይኸውልህ በዚህ በኩል የሕዝብ ተወካዮች ተቀምጠዋል። ፊት ለፊታቸው እዚህ ጋ አመለከተኝ “ንግሥቲቱ የሾሙዋቸው የመኳንንት መደብ ተወካዮች (Lords) ተከፍሰዋል። ጋዶ ፋውክስን (Guy Fawkes) በምቡን እንደጨበጠ በዚህኛው በር ገባና እንዲህ ዘለለ” ብሎ አስገብኝዬ ጋዶ ፋውክስን ተመሰሎ ዘለለና “እኛም በምቡን እንደዚህ አድርጎ ወረወረ። ከዚያ በፊትም በኋላም ታይቶ ተሰምቶ የሚያውቅ መግት ወረደ” ብሎ መጻፉን እያራገፈ ከታሪካዊ ድራማው ወደ እኔ ተመለሰ።

እዚያው ሕንጻ ውስጥ በሌላ ታሪካዊ አካባቢ ነን። ገዳም ነው። በዚያን ጊዜ ነገሥታት በየተራ የተኳሉ የተጻፉበት፤ ሲሞቱም የሚቀበሩበት የተከበረ ቦታ ነው። ከዚያ፤ እስካሁን ማንም ኅብኛ ሳያየው የማያልፈውን ዌስት ሚኒስተር ገዳም (Abbey) ለማየት

በቴምስ ወንዝ ድልድይ ላይ በእግር እየተሻገርን አስገብኝዬ ቆመ “ታዲያስ? ስለ ቴምስ ምን ታሰባለህ?” አለኝ።

“እንደ አሰያየሚ ግዙፍ ሳትሆን ሲያዩዋት ሚ.ጢ.ጢ ወንዝ ነች። አልኩት።

ከአፈ ነጥቆኝ “አሜሪካዊው ሲጎበኛትም ይህንኑ ሰሜት ነው የገለጸው። እንደዚህ ሰንኮሣር የተጻፈላት ቴምስ ወንዝ ይህኛ ነች? እኔክ የአገሬን ሚ.ሲ.ሲ.ፒን? ሚ.ቡ.ሪን? ናይ.ጋ.ሪን? አማካኝን ሳይቀር አይቻለው። ከእነዚህ ሁሉ ግን በሐሳቤ የሚገነዘቧቸውን ቴምስ ወንዝ ነበር። ይህኛ መቶ ባልዲ የሚትሞላ ወንዝ” አለ።

“ይታዩ” አለው አስገብኜው ኮከኒ “ይኼ እኮ ተራ ወንዝ እንዳይመስልዎ። ታሪክ ራሱ በዚህ ድልድይ ሥር እየፈሰሰ ነው” አለኝ። አባባሉን አጣጥሜ ሳልጨርስ ሌላ ጨዋታ ቀጠለልኝ።

አሁን በሞተር ጀልባዎች ጨካኝት ምክንያት የቀረ የቴምስ ወንዝ አሰደላች ባህል ልንገርህ። ሰዎች ጀልባቸውን እየቀዘፉ በወንዙ ሽቅብና ቁልቁል ሲጎላፈፉ በጨዋ ሥነ ሥርዓት እየተደማመጡ ይወራረፋሉ። በዚህ በኩል ታላቁ ደራሲ ደክተር ሳሙኤል ጆንስን የሚያልፋቸውን ባለጀልቱ እንዲህ ብሎ አንጀቱን አራሰው፤ “ሰሙኝ ወይ ጌታዬ የእርሰዎ ሚስትኮ ላይ ላዩን የሸርመጣ አላጻሪ እመቤት እየመሰሉ፤ ውስጥ ውስጡን የሌባ ተቀባይ ናችው።”

ለንደን መሐል ትራፋልጋር አደባባይ ደረሰን። እጅግ በጣም ረገርም በሆነ ክብ ግምድ ላይ የታላቁ ፍለት አድሚራል ኔልሰን ሐውልት ቆሞ ይታያል።

አደባባዩን ለንደርስ ታክሲዮችን ቆሞ አደረገና አስገብኝዬ እንዲህ አለኝ። “ዝንኛው የመርከብ ውጊያ ዲንማርክ በኮፕንሀገን ወደብ አጠገብ እየተካሄደ እያለ፤ የኔልሰን መርከቦች እያሸነፉ ነው። ከበላይ አካል ትዕዛዝ ተላለፈ። መልዕክቱን የሚያስተላልፈው ሰውዬ እዚያ ከሩቅ መርከብዋ ላይ ቆሞ በኩለት በትሮች ጫፍ ላይ የተሰቀሉ ባንዲራዎችን ወደላይ ወደታች ወደግራ ወደቀኝ እያውለበለበ ነው። እዚህ የኔልሰን መልዕክት ተቀባይ አቅርቦ የሚያሳዩ መነሻውን ባንድ ግድቱ እያየ መልዕክቱን ጻፈና ለአድሚራሉ አቀበለ። ወደቡን ለታችው ወደዚህ ተመለሱ ይላል። አድሚራል ኔልሰን አንድ ግድፍ መሆኑን ታውቃለህ?”

ለአንተ እያሜወትኩ ሰራሴም ደግሜ ማውራቱን እኔም ወድጀዋለሁ። አንዳንዴ ደስ የሚልህን ጨዋታ ለሌላ ሰው የምታወራ ይመስልሃል እንጂ ለራስህም ነው የምትደግመው።

ወሬም ይደገማል! አንዳንድ እውር የመሆን መብት አለኝ አለና ፍሊት አድማራል ኔልሰን ቴሌቪዥን ተቀብሎ በዕውር ግድብ ላይ ደንቀረውና እንዲህ አለ "በእውነት ከዚያ የሚልኩት መልዕክት አይታዩኝም። ውጊያው ቀጠለ። እናም ትዕዛዙ ሳይሻር ድል ለፍሊት አድማራል ኔልሰን ሆነች።

ሌላውን ዜጋ ቢሆን በአካል ጉዳተኝነት ጅምር የሚለው የእንግሊዝ መንግሥት ኔልሰንን ገድልህን ቀጥል ታስፈልገናለህ አለው።

መንገዳችንን ቀጠልንና ወደ አንድ ፕብ (Pub) ገባን። ቡና ሻይ ቢራ የሚሸጥበት ቤት። Ye Cheshire Cat ይባላል። ገና እንደገባን "ለተብኝትህ መደምደማያ የመደብኩልህ ይህ ፕብ ነው" አለኝ። አሰንብኝዬ ሲቀጥል "የልብ ወለድ ደራሲያን ጉልላት አድርገን የምናየው ቻርልስ ዲክንስ ለመዝናናት የሚመጣው እዚህ ቤት ነበር። ና ወደዚህ ጠረጴዛ የእሱ ቦታ ይህች ነበረች ነው የሚሉት ታሪኩን የማያውቁት። ብሎኝ ስለ ቻርልስ ዲክንስና ስለተለያዩ ልቦለዶችና ገጽ ባሕርያቱ ሲነግረኝ ቆይቶ ዝም አለና፤ የገዛ ሐሳብ እየፈነቀለው "አሰበው ነበዝ" አለኝ "እሱን እኮ የተቀመጠው እንቁ ደራሲያችን ቻርልስ ዲክንስ ራሱ ተቀምጦበት የነበረው ወንበር ላይ ሊሆን ይችላል። ይታይሃል እንዴት ዕድለኛ እንደሆነክ?" አለኝ።

በርግጥም የማደንቀው ደራሲ ወንበር ላይ የተቀመጠ ይህል ደስ የሚል ስሜት ተሰማኝ። የታክሲውን ሾፊር ቅልጥፍም አደነቅኩ።

ዘወር ዘወር አለና ተመለከተ። ማንም እንደማያየው አይቶ ቶሎ እጁን ሰድዶ ከቁንጠኛ ካርቶን መሳይ ክብ የሲኒ ወይም የብርቶቆ ማስቀመጫዎች አንዷን አነሳና በፍጥነት ኪሴ ጨመራት። Ye Cheshire Cat ትላለች።

ብሔራዊ ሙዚዬማቸውን ኅብኝቻለሁ። እንተ! ብረትሽ ሙዚዬም ማለት እኮ ራሱን የቻለ ዓለም ነው። ፈረንሳይኛም ሊብር የሚሉት ሙዚዬም እንደዛው አላቸው፤ ውብ ነው ጥሩ ቅርስ ስብስቦቻል? ጥሩ ብቻ አይደለም፤ ሙሉ ነው። ብብረቲሽ ሙዚዬም የማስታወሻው አንዱ እንዲህ ነው። እኔ የእንግሊዝ ቲፎዞ ነኝ። እዚያ አ.ጂ.ፕሺያን አንቲኩዊቲዝ እሚባለው ውስጥ ስገባ ያየሁት አሰደነቀኝ። የግብፅን ደንጋደዋን በሙሉ ነው ያመጡት አልኩኝ። ቶሎ ቶሎ ብዬ ነው ያየሁት። ሁለት ሳምንት ነው ለንደን የቆየሁት። እዚያም እዚያም ሄድኩ፤ ግን የግብፅ ቦታ ነው በሙዚዬሙ ውስጥ ከሁሉ ያሰደነቀኝ።

በዚያን ዘመን በመርከብ እንዴት አመጡት? እያልኩ አብሰሰሁልኩ። እኔ ነኝ እንጂ እነርሱማ ችለውታል።

እንዴት መሰለህ? ቴዎድሮስ እኮ ያገራችን ሀብት ነው። እኔን ሆነህ ስታሰብ ስለቴዎድሮስ ስትሰማ፤ የቲኦትር ድርሰቶችን ስታነብ ስለምታድግ ሰው አገር ሂደህ እሱን ሳይሆን ሌላ ነገር ነው ማየት የምትፈልገው። አሜንሆቴፕ አራተኛ የሚባል ፈርደን ነው ለመጀመሪያ ጊዜ አንድ አምላክ ብቻ ነው ያለው ብሎ፤ ሌላ ሁሉ ጣኦት ነው ያለው። የእኛ ሙሴ የአሜንሆቴፕ ደቀ መዝሙር ነበር የሚሉ አሉ። አ.ጂ.ፕሺያን ዲፓርትመንትን ላይ በእርግጥም እንግሊዝ የዓለምን አንድ አራተኛ ቢገዛ ነው ግብፅን ራሷን እዚህ ድረስ ያመጣት ነበር ያሰኝኝ። አለና ተደንቆ "ይኸውልህ በዚህ አካጃን ነበር ሚ.ጠ.ጠ. ግን ተንምረኛ ከሆነችው ደሴት ጋር የተዋወቅኩት..."

I

ሀገረ አንክል ሳም

ኒውዮርክ እንደ ደረሰኩ በአውሮፕላን ማረፊያው ያየሁት ኪነ ሕንጻ ከመደነቅ ይልቅ ታላቅ ድንጋጤ ውስጥ ጨመረኝ። ልብ አድርገን የአሜሪካኖቹን ታሪካቸውን፤ ልብወለዳቸውን እያነበብኩ ነው ያደግኩት። ስነማቸውን በባዛት ተከታትያለሁ። እንደዚያም ቢሆን አሰደንጋጭ የባሕሎች ግጭት (Cultural Shock) ውስጥ ከመግባት አላመለጥኩም። ከአውሮፕላን እስከ ሻንጣዬ መውረጃ ያለው ቦታ እንኳን ያለጥርጥር መዐት ሀብት ለግንባታው ፈሰሰቦታል። እንግዲህ አስተውል። አውሮፕላን ማረፊያውን ዞሬ ባይ ምን ያህል ያሰደን ቀኛል? እኔ ይህችን ብቻ አይቼ ተሸበርኩ። ሰዎቹን ሳያቸው ግን ሀጥ ብለው ይጣደፋሉ። ማንም ሲላሳቅ፤ ሲጨዋወት አታይም። ሁሉም ዝም ብሎ መጣደፍ ነው። ይህ ሁሉ ሀብት በሚፈሰበት ሀገር ፈጣግታ እንኳን ሱሚ ነው" አለኝና ለአሜሪካውያን በጣም ተከዘላቸው።

በዚያ የወጣትነት ዕድሜ ስትሆን ትወሰናለህ። እኔም ወሰንኩ። እገሬ እዚህ አሜሪካ ሥልጣኔ ላይ ከምትደርስ እንዳለች ትቅር ስል ተመኘሁ። ምክንያቱም ምንም ደስታ በማይታይባት የሀብት ክምር ላይ ከምትኖር፣ ያጣህና የነጣህ ሆነህ ሣቅህን ባትነፈግ ይሻላል። እንዴት የሰው ልጅ ሳቅን ይነጠቃል? ምን ዓይነት አገር ነው? ሸይጣን ነው ጉድ የወራቸው። ማቴሪያል፣ ገንዘብ፣ ቴክኖሎጂ፣ እያልክ ስታግበሰብስ አንተ በጣም የሚያስፈልግ ይመስልሃል። ስለዚህ መስዋዕትነቱን ትከፍላለህ። ባገኘህ፣ በሰበሰብክ ቁጥር የደላህ ይመስልሃል። በመጨረሻ ላይ አንተ አግበሰባሹ የለህም! እንደሰት ብለን በጣም እንለፋ ነበር። እዚያው ስንደርስ መደሰቻችን የለም። በዚህ በኩል አሜሪካውያን ከሰረዘዋል።

በወቅቱ ለሀገሬ የተመኘሁላት የኢጣሊያን ሥልጣኔ ነው። እሁን ሀብት ሳይበዛበት እይቀርም እንጂ፣ ጣሊያንን በወጣትነቴ ወቅት እንዳየኋት በቂ ሀብት ነበራት። ከውጪ ተመልካች ሆነህ ሰውን ስታየው ደስተኛ ነው። ይሠራል፣ ይበላል፣ ይጠጣል፣ ይደሰታል። እና በቃ ለሀገሬ የሚያስፈልጋት ዕድገት እንዲህ ዓይነቱ ነው ብዬ ተመኘሁ። በቅርቡ ግን አንድ አልቤርቶ ሞራቪያ የሚባል ኢጣሊያዊ ደራሲ የጻፈውን አንብቤ አዘንኩ።

ደራሲው እንዳለውም "አገራችን በጣም ጥሩ ነበረች። እሁን ግን ዕድገት መጠቀሱ፣ ሀብትም በዛና ሁሉም ነገር ተበላሽ ብሎ ማዘኑን እንብቤያለሁ። ኢጣሊያኖችም እንደ አሜሪካኖች በሥልጣኔ ምትሀት ደስታቸውን እያጡ መጡ ማለት ነው።

የሀብት ነገር ካነሳን፣ በሀገር ደረጃ ከወሰድከው ከሁሉ የበለጠች ሀብታም አገር አሜሪካ ነች። ነገር ግን ሀገሮች ሁሉ ያላቸውን ሀብት ለግለሰብ ዜጎቻቸው እኩል ቢያከፋፍሉ ስዊድን ትበልጣለች። የሚደንቀው ነገር፣ ራስን መግደል የሚበዛውም በስዊድን ነው።

ጃፓኖች ራሳቸውን የሚገድሉበትን ሁኔታ የሚፈጥር የኖረ ባሕል አላቸው። ሀራኪሪ ወይም ሲቸኩ ይሉታል። ይህንን ሥርዓታቸውን በተመለከተ አሜውቼሃለኩ። ጃፓኖች ከምንም ነገር በላይ ክብራቸውን መጠበቅ ነው የሚያስቀድሙት። የስዊድኖች ራስን መግደል ግን የሀብት መዘዝ ነው።

ከየሀገሩ የተውጣጣን ለትምህርት ወደ አሜሪካ የተጋበዘን ሰዎች በመጀመሪያ ዋሽንግተን ዲሲ ውስጥ የሁለት ሳምንት

ሥልጠና ተሰጠን። ትምህርቱ ስለ አሜሪካን ታሪክ፣ ባሕልና ሕግ ነበር። ከአሜሪካኖች ጋር በባሕል ግጭት ሳንደናቀፍ ለመኖር እንዲያስችለን ዕውቀት እንድንገባይ የታወቀ ነበር። ሥልጠናው ሲያበቃ ወደ ተመዘገብንባቸው የትምህርት ተቋማት ተበታተንን።

ካላማዙ ወደምትባል ሚሺጋን ስቴት ውስጥ ወደምትገኝ ትንሽ የዩኒቨርሲቲ ከተማ በረቢኩ። ከአውሮፕላኑ ስወርድ አንድ ጎረምጣ ነጭ አሜሪካዊ መጣና ሚስተር ኢግዛቤርት አለኝ።

"Yes?" አልኩት፣ እሰው አገር ሂጂ እግዚአብሔር መሆኔ እየገረመኝ።

"ዩኒቨርሲቲው እስከሚከፈት ገና አሰራ አምስት ቀን ይቀረዋል። ከእኛ ቤተሰብ ጋር ነው የምትሰነብተው። ሚስቴና አንዲት ሁለተኛ ደረጃ የምትማር ልጄ ነን አብረን ያለነው" አለኝ።

መኪናው ውስጥ ገባንና ከተማው ዳር ወደሚገኘው ቤቱ ወሰደኝ። ያ ቤተሰብ በጣም የሚያስደስት መስተንግዶ አደረገልኝ። ልጅቱ መኝታዋን ለቀቀችልኝ። ትምህርት ሲያመር ሰውዬው ወሰደኝና ከዲክ ጋር አስተዋወቀኝ። ዲክ ወደፊት በሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤት ፈረንሳይኛ አስተማሪ ለመሆን የሚማር ወጣት ስለሆነ፣ እኔ ደባሉ እንድሆን መርጠኛል። የመረጠኝ በርቀት፣ ገና ዋሺንግተን ሥልጠና ላይ እያለሁ ነበር። ደነቀኝ የአሜሪካ እርቆ ማቀድ።

ከዲክ ጋር አንድ መኝታ ቤት ውስጥ ስንኖር ሁለታችንም ከመዋደድና ከመስማማታችን የተነሣ ዩኒቨርሲቲው ለገና በግል ሲዘጋ ወደ ቤተሰቦቼ ጋብዞኝ ወደ ዲትሮይት ከተማ ተያይዘን ሄድን። የከተማው ዋና መንገድ ሌሊት በኤሌክትሪክ ያሸበረቁ የልደት ዛፎች በተርታ ቆሞው ሲጠቃቀሱበት ማየት የሚያስደስት አዕምሮን የሚያስ ፈነጥዝ ትዕይንት ነበር። በነገራችን ላይ ዲትሮይት የአሜሪካ መኪናዎች ፋብሪካዎች ማዕከል ናት።

የዲክ አባት ፎርድ ካምፓኒ ውስጥ ትልቅ ቦታ ያለው ባለሙያ ነው። ሁሉም የሚያወራው ስለፈረስ ተልበት ነበር። አንድ ዝሆን ከመኪና ጋር ሲመዘን ስንት ተልበት እንዳለው ይተነትንልሃል። በሌላ ነገር ውስጥ የለበትም። ሚስቴ ደግሞ ኪነጥበብ አፍቃሪ ነች። ግን ማን ያሜውታት? መልክዋ ውብ፣ ድምፅዋ መብቃ ነው። አባቱ ሁሉም ስለፈረስ ተልበት ሲያወራ ስለቸኝና ከቤታቸው ወጥቼ ቀሪውን ጊዜ ዋይ.ኤም.ሲ.ኤ በሚባል የወጣት ወጅዶች ክርስቲያናዊ ክብብ ገብቼ ማረፊያ ተከራይቼ አላለፍኩ። እዚያ ረከሰ ያለ ምግብም ማረፊያም አለ።

አንድ ቀን ዲክ አሰር ማንቲም የያዘ እጁን ዘረጋልኝ። ምንድነው እሱ? ብዬ ሰጠዬቀው፣ ከሁለት ሳምንት በፊት ሰልክ መደወያ ሰጥተኸኝ ነበር። አለኝ።

“ታዲያ በእኔና በአንተ መካከል አሰር ማንቲም ይቆጠራል?”

“አንድ ቀይ ማንቲምም ቢሆን ይቆጠራል።”

“በጓደኛዎች መሐልም?”

“አዎና!”

እኛና እነርሱ ገንዘብን የምናይበት ዓይን ምን ያህል የተራራቀ መሆኑ ታየኝ። ግን ባሰበው፣ ባብሰለሰለው ሊገባኝ አይችልም። በዚህ ረገድ ሁለት የማይገናኙ ዓለሞች ነን፤ እኛ ኢትዮጵያውያንና አሜሪካውያን።

አሜሪካኖቹ ከእኛ በአንድ ሌላ ነገርም ይለያሉ። ይኸውም እዚህ ሀገራችን ሰዎች ትከሻ ለትከሻ ተቃቅረው ወይም እጅ ለእጅ ተያይዘው እያወሩ እየተማገቁ ነው ዘና ብለው የሚሄዱት። አሜሪካኖች ግን ከግል ሐሳባቸው ጋር ብቻ እንጂ ከማንም ጋር ሳይነጋገሩ ነው ወደ መሥሪያ ቦታቸውም ሆነ ወደ መዝናኛ ሥፍራ የሚሄዱት። አንድ ፈገግታ፣ አንድ ጫጫታ የለም። በናጥነት መራመድ ብቻ ነው። አቤት! እኛ ከውጪ ሰናዖቸው ማሳዘናቸው! ከዚህ ሁሉ ሀብት አንድም ደስታ ጠብ የሚልላቸውም አይመስልም።

የኒውዮርክ ከተማዎች ለዚህም ይብሰባቸዋል። ‘Candid Camera’ ወይም ሐቀኛ ካሜራ የሚል አንድ የቴሌቪዥን ፕሮግራም ሙስጥ አንዱን ሰውዬ እንደነ ዶን ኪሾት የጥንት ዘመን የብረት ልብስ የራስ ቁር አለበሱትና ታይምስ ሰኩዌር በሚባል አደባባይ እንዲታይ በእግሩ ላኩት። ይህ ልዩ የሆነ ሰው በአደባባይ ሲራመድ አንድም የኒውዮርክ ሰው ቆም ብሎ እንኳን አላየውም። እነርሱ እንደሆን ሲራመዱ እንዳይጋጨ ያህል ብቻ ነው አንድን ሰው በጨረፍታ የሚያዩት።

እንዲህ ተጨንቀውና ተጠበው ሕይወት ከቋቋቸው ጠብ የማታደር ግላቸው ብዙ ናቸው። አንዱ አሜሪካዊ አኩድ ቀን ይወራል። ለምን? ዕድሜ ለመሰ፣ ዕድሜ ልካችንን እንዳንለፋ በሳምንት አንዲት ቀን የምናርፍባት አለችን። እኛ ግን ለምን ቀንበሩ ወረደልን ብለን እንዳከራለን። ይህንን አሜሪካዊ ለምን በሰንበት ቀን እንደሚሠራ ጠየቅኩት።

“ሳሎኖችን ውስጥ ቴሌቪዥን አለን፤ በእኔና በባለቤቱ መኝታ ቤትም አንድ ቴሌቪዥን አለን፤ አሁን ይህንን ሰንበት ሠርቼ የማገኘውን ገንዘብ ለልጄ መኝታ ቤት ቴሌቪዥን ለመግዛት ነው”

ብሎ፣ ምን ያህል የማቴሪያል ፍቅር እንዳጠመደው አሳይቶኝ አዝኛለሁ።

ከአንድ ሕዝብ ወጥተህ ወደሌላ ሕዝብ ሄደህ ስትኖር ልዩ ልዩ ባሕርያትና ባሕል ያጋጥምሃል። ይህ ገጠመኝ አስደንጋጭም፣ አሳዛኝም አስደናቂም ሊሆን ይችላል። ይህን አሁን የምንግርሀን ገጠመኝ ያሜውተን ተረፈ አሥራት ነው። ከሐና ጋር ስንጋሰም ሚዜዬ ነበር። በጣም የምንቀራረብ ጓደኛዎች ነን። መልኩ ቆንጆና ረጃም ነው። ቁመናው ከእበኛው ጭልቅ ወደ አሜሪካኖቹ ይቀርባል። ፈገግ ሲል በተለይ ሴቶች የሚረቱለት ዓይነት ወንድ ነው። አሁን ምን ሆነ መሰለህ?

አንድ ጥቁር አሜሪካዊ አለ። የእኛን ፎቅ ያጸዳል። ለፍቱንም ከላይ ታች የሚነዳው እሱ ነው። ይህ ጥቁር ሰውዬ አንድ ቀን ተረፈን አሳፍሮ በሊፍት ሲሄዱ ዘሎ ተጠመጠመበት። ተረፈ ታገለፍ አመለጠው። “ወድጄሃለሁ! ፍቅር ይዞኛል” አለኝ ብሎ ነገረኝ።

ለተረፈ ግን የአሜሪካኖችን ባሕል በተወረሰ ስለሚያውቀው ምንም አልመሰለውም። እንጂ እንዳልከው ለሆኑ ልውጥ አስደን ጋጭ ነው። የምትጠይቀኝ አለ? ወይስ እየመጣልኝ ስለሆነ ልቀ ጥልልሁ? አለኝ ጋሼ ሰብሐት።

ጥፋ። አሜሪካኖች የገር መጨረሻ ሆነው የምታገኝበት ሁኔታ ያጋጥምሃል። በነገራችን ላይ የትም ብትሂድ የሕዝብ እርጉም የለውም። የሠንግሥት እንጂ። እኔ እዚያ በነበርኩ ሰንት የአሜሪካኖችን ገርነት አስተውያለሁ። አንደኛ ላቀብልህ ነው።

በሌላ ጊዜ ከአንድ ነጭ ዶክተር ሻድለር ከሚባል ሰው ጋር አትላንታ ጆርጂያ ሄድን። በአትላንታ ወደብ ላይ የምትገኝ ላፈፍ የቀድሞ ጊዜ የሚልዩነሮች መንሸራሸሪያ ጀልባ የነበረች አሁን ግን ‘Down the hatch’ ስንተረጉመው ቁልቁል ወደ መርከቢቱ ከርሰ የምትባል በጣም ቆንጆዬ ምግብ ቤት አለች። እዚያ ለምግ ጋበዘኝ። በታክሲ ወደዚያ ለመሳፈር ቆምን። ባለ ታክሲዎች ሲመጡ ምልክት ስናሳያቸው ዝም ብለውን ያልፋሉ። ምን ነካቸው? ስንል አንዱ ነጭ የታክሲዎን መስተዋት ዝቅ አድርጎ ታክሲ አሁን አታገኘም፤ አድማ ላይ ነን። አለን።

ዶክተር ሻድለር አንድ ብልህት ብልጭ አለችበት። አማካሪኝና ተሰማማሁ። አንድ ጥግ ላይ የቆመ ታክሲ ጋ ሂዶ ነጂውን ለማንም ሰው እንዳትናገር። ኃይለ ሥላሴ የኢትዮጵያው ንጉሠ ነገሥት ያውልሁ። እዚያ ጋ ቆሚል አለና ወደኛ አላየው። ተራ ግለሰብ መሰሎ አገራችንን እየጎበኝ ነው። ለአገራችን እንግዳ ስትል

በአድማው ውስጥ መሣተፍህን ጣሰና ወደቡጋ ዳውን ዘ ሃች ምግብ ቤት አድርሰን። አለው።

“እሺ። እልፍ ብላችሁ እዚያጋ ጠብቁኝ፤ ሌሎቹ ባለ ታክሲዎች እንዳይናደዱብኝ” አለው።

ባለው ቦታ ጠበቅነው። መጥቶ አደረሰን። ማድረስ ብቻም አይደለም። ዶክተር ሻድለር ለዘፍለው ሲል “ያንተ እንግዳ የእኛም እንግዳ ነው። ገንዘብ አልቀበልህም። መልካም ተብኝት!” አለንና ወደ አድማው ተመለሰ።

“ዳውን ዘ ሃች ደርሰን ደረጃዎቼን ወርደን ምግብ ቤቱ ውስጥ ገባን። ዶክተር ሻድለር ምግብ ለምታቀርበው ወጣት ሴት እኔ ጃንቪያ መሆኔን ነገራት።

“My goodness! ታላቅ ክብር ነው አለች ፊቷ በደስታ እየቀላ። በጥሩ ሁኔታ አስተናገደችን። በተመገብነውና በመስተንግዶው ረክተን ልንሄድ ስንል የአፍ ማበሻ ወረቀት ናፕቲን ይዛ ወደኔ ተጠጋችና በአክብሮት “ፈርምልኝ እባክህን” አለችኝ። በዚያን ጊዜ የነበርን ወጣቶች ሁላችን ልል እችላለሁ የጃንቪያን ፈርማ እናውቃት ነበርና ፈረምኩላት።

“በጣም ታድያለሁ! ቤቴ ስደርሰ አንዱን ፎቶ አውጥቼ በሱ ቦታ ይህንን ክቡር ጌጥ አስቀምጠዋለሁ። ሺ ዓመት ንገሥ” አለችኝ።

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ያችን ሴት ሳስታውሳት፤ አጋጣሚና እድል ከራስታዎች ጋር አስተዋውቋት ይሆን? ብዬ አስባለሁ። ከእነርሱ ጋር ስትገናኝ ስለጃንቪያና አጋጣሚዋ በኩራት ስትተርክላቸው ይታያኛል። ራስታዎችም አምላካቸው የሆነው ንጉሥ እንዴት ቀላሉን ሕይወት እንደኖረው ተርክውላቸው አጋጣሚዋን ሲያምኑላት አስብና ፈገግ ብዬ እቀራለሁ። እራሷ ራስታ ብትሆን በዚያ የእምነት ነፃነት በታወጀበት ንገሥ ማን ምን ይከለክላታል?... ወዘተ

የትም አገር ብትሔድ ጥጋቦኛ ጎረምሣ ይጋጥምሃል። ያ ጎረምሣ ሕዝቡንና አገሩን ስለማይወክል ጎረምሣውን እንጂ አገሩንና ሕዝቡን እንዳትጠላ መጠንቀቅ አለብህ። በተፈጥሮዬ ዝምተኛና ጭምት ነኝ። ማንም ላይ አልደርሰም። አንዳንዴ ሁሉም ነገር ከምችለው በላይ ሲሆን አውሬ የምሆንበት ጊዜ አለ። ደግነቱ፣ የኔ ቁጡ ባሕሪ ለአደጋ በያጋልጠኝም አምላክ በሕይወቴ ውስጥ ተጓምር ሠርቶ እንዳመልጥ ያደርገኛል። አንድ ጊዜ እንዲህ ሆነ።

ካላማዙ ዩኒቨርሲቲ ውስጥ ነኝ። አንድ ጠዋት ቁርስ ልመገብ ወደ መመገቢያው ከበብ ብቻዬን ስሔድ ጉድ ፈላ። በጣም ረጃጂም የሆኑ ሦስት ነጭ ጎረምሶች በእኔ አቅጣጫ በኮሪደሩ ይመጣሉ።

ይላላታሉ። ከዚያ በፊት ብዙ ሆነው የሚያጋጥማቸውን ጥቁር ከበው እንደሚደበድቡ ደጋግሜ ሰምቻለሁ። ዛሬ ጥእኔ ተራ ሆነ አልኩ በልቤ። በቃ ቀኔ ደርሳለች፣ ማምለጫም የለኝ፣ እያልኩ ከራሴ ጋር መከርከር። ቀኝ ጓላ ዞሬ ፈትለክ ማለት ፈለግኩ፣ አልሸገም ዞር አሉን እያሰታወስኩ። አለና ማቅን።

“እኔ ራሴ ውስጤ እንዳለ የማላውቀው የጉርምሰና እልህ መጣብኝ። ደፋርና ጭሰ መውጫ አያጣም አልኩ ለራሴ። ወደፊት ተራመድኩ፣ የመጣው ይምጣ ብዬ። ሦስቱም ወደል ጎረምሶች እየቀረቡኝ መጡ። ተገናኝን። ፊት ለፊቱ ቆሙ። ቆምኩ። ከሁሉም ረኝሮሙ ማነው ሰምህ?” አለኝ በሚያሰገመማም ድምፁ።

“ስብሐት” አልኩት። “እኔ ላባት! ማንም ሰው በደርሰብህ፤ እንዲህ ትንሽ እንኳን ጫፍህን ቢነካው ለእኛ ንገረን። አሩን እናበላጥለን!” አለኝ።

“ጎረመኝ ዘሉ በሰመኝ አለች ሴትየ” አለ ፈገግ ብሎ ጭንቅላቱን እየወዘወዘ። “እሺ” አልኩት።

ከዚያ በጓላማ ወዳጆች ሆንን። ሽርኩቼ ሆኑ። ከዚያም ምን ይጠየቃል? ካለ ጨዋታ ሁሉ አስተማሩኝ። አሜሪካን ፍትቦል የሚባል የጨዋታ ዓይነት አላቸው። ጨዋታው ላይ እኔ ስለጋ ሲያዩኝ በጣም ተጎረሙ። እኔ ስለካሳ በፍጹም የማውቅ አልመሰላቸውም። እኛም በአገራችን የእግር ኳስ የምንጫወት መሆኑን ነገርኳቸው። ተደንቀው ወዳጅነታችን የጠበቀ ሆኑ...

ላይብሪሪ ሣይንስ ለማጥናት ነው አሜሪካን የሄድኩት። ይህንን ትምህርት እንድመርጥ ያማከረኝ የኮሌጃችን ዲን ነው። ብዙ ጊዜ ሳነብ ስለሚያዩኝ “ለአንተ የሚሰማህ ትምህርት የቤተ መጽሐፍ ሣይንስ ነው። ስውቀት በሙሉ ተጨምቆ የሚገኘው እዚያ ውስጥ ነው” ሲል መከረኝ። አመንኩት። ወደ ካላማዙ ሄድኩ። ሁለት ሃምንት እንደተማርኩ ደበረኝ። አንደኛ፣ የክፍሌ ልጆች አብዛኛዎቹ ሽማግሌዎችና አሮጊቶች ናቸው። እነዚህ ሰዎች በሐረታ ላይ የሚገኙ ሲሆኑ፣ ትርፍ ጊዜያቸውን በዚህ መስክ አሳልፈው ሲመረቁ በዚህ ሙያ ለማገልገል ፍላጎት አላቸው። ዋናዋ አስተማሪዬ አሮ ጊት፣ ባለሻኛና ባለ ሙስታሽ ነች። ይህ ሁሉ ድብርቱን አባባለው።

የምንሚረው ትምህርት ደሞ ከእኔ ጎብረተሰብ ጋር ምንም ዓይነት ዝምድና የለውም። ለምሳሌ ልጥቀሰልህ። የመጀመሪያው የአሜሪካ ቤተ መጽሐፍት ስንት ቅጽ ምረው? የሚል ነበር። ይህንን ማወቅ ለኔ ምን ፋይዳ አለው? አያስፈልገኝም ስል ወሰንኩ። ሌሎችም ለራሴ በወቅቱ ያመንኩባቸው ምክንያቶች ታክለውበት ተውኩት።

አገራ ገብቼ ለሕዝቤ ወደምራብት ትምህርት እንዲቀይሩኝ ጠየቅኩ። የውጭ ተማሪዎች እማካሪ በማመልከቻዬ አምናበት “እናስቀይርሃለን” አለች። እሷም ለሚመለከታቸው ሰዎች ሪፖርት አደረገች። “እምቢ” አሉኝ። እኔም በእንቢታዬ ፀናቡ። ሰባት ወር ሲኒማና ቱሌሲኸን እያየሁ ኑርዎቸውንም እያስተዋልኩ ቆየሁ። ከዚያም እንሰውጥልህ አሉኝ። እኔ ግን በዚያን ወቅት ወደ አገራ መመለሱን ፈልጌዋለሁ። ተመልስኩ።

እንዲህ ነው። የምንማረው እኮ በኋላ የተሻለ ሕይወት ለመኖርና ባለንበት ማገበረሰብ ውስጥ የራሳችንን አስተዋፅኦ ለማድረግ ነው። እንዲያው ዝም ብለው ትምህርት ጥሩ ነው። የተማሪ ወድቆ አይወድቅም ሰላሎህ ብቻ አይደለም። የዚያን ጊዜ በእኔ የተማሪነት ዘመን የተማሪ የሰው ኃይል ጥቂት ነበር። ሥራ ደግሞ ከፈለግን እንደልብ ነው። ለምሳሌ ከዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ ተመርቁ እንደወጣሁ አራት መሥሪያ ቤቶች ማመልከቻ አስገብቼ አራቱም ቦታ “ና” ብለውኝ ነበር። ስለዚህ ውጪ አገር ሄደህ መማር እስካሳገንህ ድረስ፤ ለእንጅራ ብለህ ጊዜና ጉልበትህን ማባከን የለብህም። አሁንም ሳለብው ዝም ብዬ ለመማርና ወረቀቱ እንዲኖረኝ ፍላጎቱ ስለሌለኝ ውሳኔዬ ትክክል ነበር ብዬ አምናለሁ።

በየዕለቱ ሲኒማ ቤት እውላለሁ። ሦስት ሲኒማ ቤቶች ነበሩ። ይህ ከሲኒማ ቤት ዩኒቨርሲቲ የምመላለስበት መንገድ ሁከት የሚበዛበት ነው። የቢሲኒሊት ሰንሰለት (ባቱና)፣ የብረት ቦክስና ጨቤ እየያዙ ከተማዶቱን ቀውጦ የሚያደርጓት ጎረምሶች መኖራቸው ነው። በዚያ ሳልፍ ሳገድም አንድም ቀን እኔን ይህ ሽብር አጋጥሞኝ አያውቅም። ጎረምሶቹ ወምበዲ ቢሆኑም ሰው ናቸው። እኔ ለአገሩ እንግዳ ለሰዉ ባዳ እንደሆንኩ ከሩቅ ያስታውቃል። ሰው ደሞ እንግዳን ያስተናግዳል እንጂ አይተናኩለውም።

ሌላም ማገበራዊ ሕይወት ነበረኝ። ዳንሰ ቤት እሔዳለሁ። ባልደንሰም ቁጭ ብዬ ማየት ደስ ይለኛል። ጁትሮይት ውስጥ አንድ ቀን በዳንሰ ቤት በኩል አልፋለሁ። ማታ ነው። ምናልባት በግምት ሦስት ወይም አራት ሰዓት ቢሆን ነው። በዚያ ሳልፍ አንዱ የዳንሰ ቤቱ አስተዋዋቂ ሮክ ብሎ እንዲህ እያለ ይጋብዛል። “ቆንጆ ቆንጆ ሴቶች ባሉበት በጣም ጥሩ መብቃ የምትሰሙበት ዳንሰ ቤት ይህ ነው። ግቡና ተዝናኑ።”

እኔም አባባሉን ሰሰማ ልቤ ግባ ግባ አለኝ። ልገባ ተራመድኩ። ጋባገፍ አቆመኝና “ዕድሜህ አይፈቅድም” አለኝ።

ሰሜቱ ገብቶኛል። እኔ ጥቁር ስለሆንኩ ገብቼ እንድስተናገድ አልፈለገም። እኔም “ተላሰተሃል፤ ዕድሜዬ ይፈቅዳል ተመልከት ፓሰፖርቱን” አልኩት።

የሚለኝ ጠፋው። “ባትገባ ግን ይሻልሃል” አለኝና በምክር አዘል ሰሜት አጥተመተመ። ችላ ብዬ ገባቡ። ብዙ ሰው አልነበረም። ባንኮኒው አጠገብ ሄጄ ቆምኩ። አሁን ባለጌ ወንበር የሚባለው እሱ ላይ ወጣቡና ቁጭ አልኩ። ባሬስታው ምን መጠጣት ትፈልጋለህ? አለኝ።

“ኮካኮላ!” አልኩት። “ክፍያው እኩል ስለሆነ ቢራ ጠጣ” አለና ከፍቶ ሰጠኝ። እኔ ከተቀመጥኩበት ባንኮኒ ራቅ ብሎ እንዱ ነጭ ሰውዬ ከሴት ጋር ተቀምጦ ያስተውለኛል። “ሂይ! ከወደት ነህ?” አለኝ።

ነገር ፍለጋ እንደሆነ ገብቶኛል። “ከአትዮጵያ ነኝ” አልኩት።

“የት ነው አትዮጵያ?” አለኝ።

ነገርኩት።

“በአገርህ ውተት አላችሁ?” አለኝ።

“አዎን።”

“በቆርቆሮ ውስጥ? እኛ የመፀወትናችሁን ማለትህ ነው?” “አይ! ላሞቻችን የሚሰጡን ነው” ስለው በጣም ሳቀ። ሲያናፍጠኝ የነበረ ሰሜቱ በርዷል። ይቅርታ አደረገልኝ ማለት ነው። ሴትዮዎን ጠጋ በይ አላትና ለሦስት ሆንን ማውራት ጀመርን።

“ከፈለክ ይህቼንም ሴትዮ ልጋብዝህ 20 ዶላር ካለህ” አለኝ።

“እ! ከ200 ዶላር በላይ የምታሰወጣ ሙድ የሆነች ወይዘሮ ነች” ስለው እሱም እሷም በጣም ሳቀ። “መልካም ምላስ ቁጣን ታበርዳለች! በተግባር ከወንናት። ይህንን ገጠመኝን መልካም ዕድል አለዋለሁ።”

አሜሪካኖች የአንዳንዶቹ አደኗራቸው ከእኛ በጣም የተለየ ነው። በዚያም ምክንያት ለችግር ሲጋለጡ እንብዚያቸዋለሁ።

ብዙውን ጊዜ እንዳንዶቹ ሠፊ ግቢ ውስጥ ብቻቸውን ይኖራሉ። ግንም ከጎረቤቱ ጋር አይተዋወቅም። በወልዱ አንድ ወይም ፀለት ነው። በባዛ ሦስት። አንዱ አሜሪካዊ ቤት ፀለት ልጆች አሉ። ልጁ ለአቅመ አዳም ይደርስና ከእህቱ ጋር ሲጨዋወት ታምረዋለች። እሷም ፈቀደችና እነሆ በረከት ይባባላሉ። “ያንቺ ከእማዬ በጣም ይኖማል” ይላታል።

ልጅትም “አባዬም እንዲህ ብሎ ነግሮኛል” ብላው እርፍ አለች።

በነገራችን ላይ፣ በጣም የምናምር ነን እኮ? አቢሲኒያ የሚባለው ሐበሻ፣ እህ! ምክንያቱም ቀለማችን ወደ ጥቁር ሆኖ፣ የፊት ቅርፃችን ደግሞ ወደ ነጮች ነው የወሰደው። ፕሮፌሰት ኮምቢኔሽን፣ አንዲት ዝታ እየመጣች ነው። እዚህ አዲስ አበባ የገጠመኝ።

በወቅቱ ጎረምሣ ነኝ። ጥቁር ነኝ። ፈረንጅ ነች ሴትየዋ። ምናልባትም ከአምስት እስከ ሰባት ዓመት ትበልጠኛለች። መልካ አስቀያሚ ነው። አካላትን እንደ ቆንጆ ሴት ትሸከረመማለች። መቼስ ሴት አይደለች? ወጥሳ ማረጋገጥ አለና ፈገግ ብሎ በጣም አሳዘነችኝና ምን ቸገረኝ አልኩ። እሁን ቢሆን አልችልም። እኔ በአሁኑ በሸሚነት ሰንት አቅፌያት የማድረግ ሴት ቆንጆ መሆን አለባት። እንድታሞቁኝ።

ይህ ወጣት ስለሆነን ለቆንጆናው እጅግም ግድ የለንም። እኛ የምንፈልጋት ለሌላ ተዳይ። የእናቱ ልጅ አይደለሁም? 'Let me be nice' አልኩና አሳዘናኝ መሣሣም፣ መተሻሸት ጀመርን። እንደዚህ እንደዚህ ስንል የአካል ጥያቄ ማንሣት ደረሰ። ለምን አንድ ቦታ አንሂድም? አልካት። ምን አለች መሰለህ?

“እሱም ለባሌ ብቻ ነው” That is for my husband only! አለችኝ። ምን ዝም አላለሁ? “እኔኮ! የፈለግሽኝ መሰለኝ” ሰላት።

“Only this part” አለችኝ። (እስከዚህ ድረስ ብቻ ነዋ) እሷ የፈለገችው በሌላ ወንድ አፈለገለሁ፣ ወይስ አልፈልገም? ለሚለው የአስቀያሚ ሴት ጥያቄ መልስ ለማግኘት ነው እንጂ በባሏ ላይ መሔድ አልፈለገችም።

አሜሪካንን ሰናኅ ዳደኞቹ ዊንዲ ኪንድረድ ትዝ አለችኝ። አሜሪካዊት ነች። እዚህ እኛ ሀገር ሥነ ጥበብ ትምህርት ቤት ሥዕል ለዓመታት አስተምራለች። አብዮቱ እንደ ፈነዳ ወደ ሀገር ሄደች። ዓመታት ቆይታ ስንናፍቀት ጊዜ ልትገባኝ አዲስ አበባ ስትመጣ ከጓደኞቻችን መካከል እኔን አገኘችኝ። ሳስተናግዳት ቡና ቤት ይህ መሃዱ ለእሷ አያሰፈልጋትም። ለእሷ የናፈቀትን የአበሻ ምግብ የምትሰጠው ጠጅ የምትጠጣበት ቦታ ነው ደስ የሚያሰኛት። ስለዚህ ሰንጋ ተራ ጠጅ ቤት ይገዛለት ሔድኩ። ጠጃችንን አስቀድተን ጨዋታችንን ጀመርን። ደስ ብሎን እየተዘናኘን ሳለ አንዱ አይቶን ደስ አላለውም። ፖሊስ ነው። በእሱ ቤት ሲአይኡ ላይ ደርሷል። አብዮቱ እንዳይቀለበስ መከላከል አለበት።

ጠራና ጠየቀኝ። ላስረዳው ሞክርኩ። ከጥርጣሬው ነበሱ አልነሳችም። ስለዚህ ፖሊስ ጣቢያ መሄድ ብቻ ነው የሚገላግለን። ያስቀዳኝውን እን ጨርሰን አንጨርሰን አላስታውሰንም። ሐሳባችንን ከፍለን ወደ ፖሊስ ጣቢያው ሔድን። ፖሊስ ጣቢያ አሳዘኝ አስተዋይ ነው። የመጨረሻ ምክርናም

ለገሰኝ። “በአረፈችበት ሆቴል መኝታ ቤቷ ከጎበኘሃት ይበቃሃል” አለኝ። በወቅቱ ከነበረው ጣጣ አኳያ ሳየው ምክር ትክክል ነው።

የአስተዋዩን ፖሊስ አሳዘኝ ምክር ተቀብዬ ልወጣ ስል ይንን ቀሽም አየሁት። አሁን ደግሞ በትሀትና ከመጣንበት ጠጅ ቤት ሊመልሰን ተቅሰሰለሁ። አመሰግናለሁ! ብዬው ወደ አረፈችበት ራስ ሆቴል መኝታዋ ድረስ ሸኘኋት።

አንድ ዘፈን አለች በአሜሪካን በዝቅተኛ ደረጃ ላይ የሚኖረውን ጎበረተሰብ ሕይወት የምታሳይህ። እኔ እዚያ በነበርኩ ጊዜ ትዘፈን ነበር። አለና በጎርናና ወፍራም ድምፅ!

The Miner's Song

I was born one mornin'
It was drizzlin' rain
Lightening and trouble
Are my middle name
You load sixteen tons. What do you get?
Another day older and deeper in debt.
Saint Peter don't you call me, cause I can't go
I owe my soul to the Company store
I was raised by an old mammaline
The honk-tonk woman made me hop the line
If you see me comin' better step aside
A lot of men didn't, a lot o' men died
One first of iron, the other of steel
If the right one don't get then the left one will.
You load sixteen tons. What do you get?
Another day older and deeper in debt.
Saint Peter don't you call me, cause I can't go
I owe my soul to the Company store
*** **

የማዕድን ቆፋሪው እንተርጉር
በአንድ ማለጻ ነበር የተወለድኩት
በጨፍጋጋና ዝናባማ ዕለት
በመብረቅ ብልጭታ ስቆቃ
ይህ ሆኖ የሰያሚዬ ላንቃ
አሥራ ስድስት ቶን ትቆፍራለህ፤ ከዚያስ ምን ጠብ አለልህ?

ነገ የባሰ ማርጀት፣ የባሰ ዕዳ ዝናቀት፣
 ቅዱስ ጴጥሮስ እባክህን አትጥራኝ፣ ልመጣ አልቸልምና፣
 ለኩባንያው ግምጃ ቤት ነብሴን ዱቤ አስይገላለሁና፣
 በባልቴቷ አጥፋጅ ወደዚህ ኅላም መጣሁ
 በሚያንባርቅ ድምፅዎ እንቃቸኝ፣ እንደ ነብሳት አዘልላ
 ሲያሰታውሉኝ፣ በተሻለ ደረጃ ላይ እገኛለሁ
 አብዛኛውን አልነበርኩም፣ እ! አያሌዎቹም አልፈዋል።
 እንደኛው ሙሴይ የብረት፣ ሌላኛው የብረት ብረት
 የመጀመሪያውን ብትሸውድ፣ በቀጣዩ ትንረት፣
 አሥራ ስድስት ቶን ትቆፍራለህ፣ ከዚያስ ምን ጠብ አለልህ?
 ነገን የበለጠ ማርጀት፣ የባሰ ዕዳ ሙስጥ መግባት
 ቅዱስ ጴጥሮስ እባክህን አትጥራኝ፣ ልመጣ አልቸልምና፣
 ለኩባንያው ግምጃ ቤት ነብሴን ሸሚታለሁና።

*** **

በአሜሪካ አንድ ሀብታም ነበር። አሜሪካዊ ነው ሃዋርድ ዩስ
 ሮቢንሽ *Hughes Howard Robard ይባላል። ከግንም ሰው ጀርም
 እንዳይተላለፍበት በመሰታወት ቢሮ ሙስጥ በበርካታ ቴሌቪዥን ተከቦ
 ነው ሥራውን የሚያከናውነው። የግድ ሰው ሊያናገረው ወደ ቢሮው
 የሚገባ ከሆነ እንግዳው ላይ ፀረ-ጀርም ተረጎሞቶበት በአካል
 እንዲያገኘው ይደረጋል። ይህንን ያህል ከሞት በቆራረጥም ሞት
 እንደሆነ አትቀር። ብሎ ጋሼ ሰብሐት በትኩረት ፊገግ አለና ጠቅላይ
 ለአጭር ጊዜ አሜሪካንን አይተዋት ሲመለሱ የአንክል ሳም ሀገር አሜሪካ
 ይህንን ትመስላለች። እኛ ካዩት ዓመታት ተቆጥረዋል። በግምት አርባ
 ዓመት ሆኖታል። አሁንስ የከምገዳተኛን፣ የአንተርኔቱን ግዳንስ ጨምረን
 ከዚህ ርቀት ስናስተውላት ደግሞ አሜሪካ ምን ትመስል ይሆን? ... ግዳንስ
 ልክሽን እየሆነች ሄዳለች።

*HUGHES HOWARD ROBOARD (1905-1976), በአሜሪካን አንዳስትሪና በፊልም
 ግብዓት ባለሙያ ከሆኑ በግምት መካከል አንዱ ነበር። እንዲህ ይጠነቀቅላት የነበረች ሀይወት
 ገን ዓመት ፍር ከዚህ ዓለም በሞት ተለይቷል። The world book Encyclopedia ገጽ 11
 ገጽ 372

16

ማሪያን - ላ ቤል ፍራንስ

ሁሌም የሚቆጩኝ በግብፅ ሰማይ ላይ ለበርካታ ጊዜ ሳንጥብብ አንድ
 ጊዜም ዕድል ገጥሞኝ አገራቱን አስመግብኜ ነው። ወላሂ! ከአየሩላልም
 በበለጠ ሁኔታ! ታንገሻለች።

ተፈሪ መኮንን ስንማር እንግዲህ የጀዝዊት ቤት ነው ብለናል።
 እነሱ ፈረንሳይኛ ያስተምሩን ነበር። ከዚያም ዩኒቨርሲቲ ኮሌጅ
 ስንመጣ ጀዝዊቶቹ ናቸው አብረውን የሄዱት። እዚያም ፈረንሳይኛ
 አስተማሩን። ከዚያ በኋላ ፈረንሳይ እስከላርሺፕ ሰጠች። ለዮኔስኮ
 ነው የሰጠችው። ሌሎችም አገሮች እንዲህ ዓይነቱን ዕድል ለዮኔስኮ
 ይሰጣሉ። ዩኔስኮ ደግሞ ያስፈልገዋል ለሚለው አገር የነፃ ትምህርት
 ዕድል ይሰጣል። ለእኛ አገር ሲሰጥ እኔ ደረሰኝ። እኔ ከትንሽ በላይ
 ፈረንሳይኛ ስለምችል፣ በተጨማሪም ፈረንሳይ አገር ከመሐዴ በፊት
 ሁልጊዜ ስለማንብ፣ ስለፈረንሳዮች የተሻለ ዕውቀት ኖረኝ በዚህም ዕድሉ
 ገጥሞኝ ወደ ፈረንሳይ ሄድኩ። አየር ማረፊያው ጦርጂ ስገባ እንዲህ
 ሆነ። ለንደን ስገባም እንደእዚያው ነው የሆነብኝ። በቃ ይኸው ነው
 እንደ ፓሪስ፣ አልኩ። መንገዶች፣ ፎቆች፣ ከተማ ነው በቃ።
 እንዴት ልበልህ? ፓሪስ እኮ በዘፈን፣ በተረት በሰንት የፖለቲካ
 ፍትፍት፣ በሰንት የሥነ ጽሑፍ ምንጭነት የምናነባት ናት። አሁን
 ዝንኛውን ገሀ ባህሪ ሽርሎክ ሆምዝ በአካል ብናገኘው እናምናለን?
 እንዲያውም! እንደዚያ ሆኑትብኝ። ማመን አይቻልም። በቆይታ
 ለመድከት። ትንሽ ቆይቶና ያችን መጸሐፍት፣ ሲኒማዎች ያስቀመ
 ጧትን ፓሪስ ቻው አልኳት። የዐይይ ወራት ነበር። በእንግሊዝኛ
 ስፕሪንግ ይሉታል። ሙሳ ጊዜ ነው። ሙቀትም በቂ አለ፣
 ሴቶቹም እንደ እበባዎቹ ሙሳ ይሆናሉ። በዚያን ሰዓት በፓሪስ
 አውራ ጎዳና መንሸራሸር ነው። በተለይ ሻንዚሊዜ በሚባለው አውራ
 ጎዳና። በቃ ለካስ ዘፋኞቹም፣ ፍሽነም፣ ሽቶውም ዓልም በወዳቸ
 ሙም፣ ይሄ እየረገጥነው የምንሄድ ባቡር ኮንገድ ጥበብ ሲሆን ግን
 ጠይ ማሪያን ላ ቤል ፍራንስ፣ ጎዘኝ በመሆኔ ሲኮል እዚያው ሙስጥ
 ስለሌለ ደስ አለኝ። በገዛ አገርህ እኮ ሲኮልም አብሮህ ይኖራል።